

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת אחרי קדושים תשע"ח

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

70 **דְּבוּרִים. פָּרָק רֵאשׁוֹן – כָּל הַזְּבוּחִים דָּף ט עֲמוּד א – מִתּוֹךְ מַהְדוּרַת “אֲבָן יִשְׂרָאֵל – (שְׁטִינְזוֹלֵץ)”**
 תּוֹסֵפוֹת

1 דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִים, פֶּסַח זֶה מִתְחַלֵּה הַקֹּדֶשׁ לִשְׁם קֶרֶן הַנְּאֻכָּל הַלֵּבֶן דְּחוּן
 2 אוֹתוֹ אֵצֶל שְׁלֹמֹה שָׁחַן נֶאֱכָלוּ וְלֹא אֵצֶל עֹלֵהוּ. שְׂאֵן נֶאֱכָלוּ לְכָל אֹהֶל. אֵלֶּה
 3 לְזִכְרֵן דְּבוֹתָן לַיהוָה מַעֲשֵׂי. דָּחַ קִרְשֵׁי קָלִים דְּחָא. כְּבוֹר וּמַעֲשֵׂר אֵין עֲשׂוּן נִסְכִּים
 4 בְּבִרְוֹת פֶּסַח לֵב. מִנְחוֹת דָּף צג: בְּמַעֲשֵׂר בְּרוּחָה כְּתִיב יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִנְאָל וְדִרְשִׁין
 5 דְּחָא לֹא יִנְאָל לֹא יִמְכֹר דְּחָא: עֲבִירָה עֲבִירָה.
 6 כְּבוֹר כְּתִיב (שְׁמוֹת ז') וְהִבְרַתָּ בִל פֶּסַח דְּחָם
 7 וּבְמַעֲשֵׂר כְּתִיב כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹד תַּחַת הַשֶּׁבֶט
 8 (יִשְׂרָאֵל כּוּ) לְמִילַקָּא עֵלֵה. מַשּׁוּם לֹא הִלְחִיב
 9 הַתּוֹרָה. מַשּׁוּם שְׁהַמְנוּתָּ כְּשֹׂדָא הִלְוִן אֵצֶל
 10 בְּחֻמַּת קִרְשֵׁי הַדְּמִי וְדָחַ דְּחָא תְּמוּרָה: וְאֵין
 11 אִחִיר. וְכֹן רֵאשׁוֹן שְׁחִטּוֹת לִשְׁמֵי תְּמוּרָה: וְיִמְרִיז
 12 כְּעֵי נִסְכִּים. דְּחָא אִמְרַת שְׁלֹמֹה נִיחִי: דְּרוּרֵי
 13 תְּרוּה עֲצֵמָה. כְּבוֹן הַרְפִּישׁ תְּרוּתוֹ וְאִבְדָּה וְהַרְפִּישׁ
 14 אִרְחַת תְּמַנְאָת הַרְשׁוּתָהּ אִרְשׁוּתָהּ אֵין הַשְׂנֵיהַ תְּמוּרָה
 15 בְּלֹחַ כְּדִאמְרֵי: פִּי תְּרוּהָ (מִנְחוֹת דָּף עט: וּב) וְכֹן
 16 הִתְרוּהָ טַעֵן לֹחַם וְלֹא וְלֵדָה וְלֹא מִמְרוּתָהּ וְלֹא
 17 הַלְחִיפָה טַעֵן עֵינֵין לֹחַם: וְיִמְרִיז דְּחָא לֹחַ מַעֲלֵמָה
 18 תְּרוּה כְּשֹׂדָא מְמוּרָה פֶּסַח: רִילָמָה כְּבוֹרֵי אִשָּׁם
 19 כְּתִיב. וְהֵין יֵאָמֵר מִן הַצֵּאן דְּאִשָּׁם נִמֵי אֵיל תְּמִים
 20 מִן הַצֵּאן וְהֵין אֵין וְאֵינוֹ כֹּחַ מִן הַבְּקֵר: כִּלְכֵּל צֵאן.
 21 כְּבִשְׂמֵי עֵדוּם בְּכֹחַ אִלְמוּקֵי אִשָּׁם דְּחָמֵי
 22 כֹּחַ מִן הַעֲוִים: כִּלְכֵּל אִתֵּר אֵת אִשָּׁם. כִּלְכֵּל דְּמִיקָּא
 23 אִתָּהּ אוֹמֵר מִן לְחֻרְצֵיהּ הוּא כְּגוֹן מִן הַבְּרוּחָה
 24 לְחֻרְצֵיהּ רִבְעָה וְרִבְעִין מִן הַבְּקֵר לְחֻרְצֵיהּ אֵת
 25 הַעֲבֵד מִן הַצֵּאן לְחֻרְצֵיהּ אֵת הַמִּזְבֵּחַ וְהָא
 26 דָּף מַג: וְכֹן אִתָּהּ אוֹמֵר מִן לְרִבּוּת. לְבִקְרָת
 27 וְכֹן הַצֵּאן פֶּסַח מַשְׁעֵב כְּשֹׂב מְכַל צֵאן: ח"ל
 28 כִּי מִקְמִינֵין לֹחַם בְּפֶסַח מִן לְחֻרְצֵיהּ דְּחָא וְלֹא
 29 אִתֵּר בֵּן שְׁתֵּי שָׁנִים לֹחַם אִתֵּר נִקְבֵּיהּ וְיִמְרִיז
 30 מְכַל מִין צֵאן מַשְׁעֵב בִּין כְּבִשְׂמֵי בִין עֵוִים
 31 וְשִׁיעֵט דְּמִן נִקְיֹבוֹת אִתָּה: ח"ל אִתֵּר
 32 אֵם כְּבִשׂ אֵם עֵי כְּכִלְכֵּל לְחָא כְּבוֹרֵי הַפֶּסַח
 33 הוּא דְּכִתִּיב. אֵלֶּה שְׁלֹמֹה גִירִיז וְהִיק אֵם גִּירִיז
 34 לְחֵיבִין מִן הַצֵּאן רִיבָא אוֹתָהּ שִׁירְחָה אֵין כְּבִשׂ
 35 אֵין עֵי דְּחָא מְמוּרָה כְּתִיב לֵמַח לֵי. לֹחַם לֵי
 36 כְּבִשׂ אֵם עֵי פִּשְׁטָא דְּמַכְשֵׁי מַעֲוִים הוּא
 37 כֹּחַ דְּחָא גּוֹרְפִיהּ כְּתִיב מִן הַכְּבִשְׂמֵי מִן הַעֲוִים
 38 (שְׁמוֹת יב:) לְבִדְתֵימָן כּוּ/ לְחַלֵּק בִּינֵיהֶם וְלִפְרֹשׁ
 39 הַדְּלִיתֹתִיחַ לְזִמֵר שְׁחִבְשָׁם טַעֵן אֵלֵיהֶם לְמַנְחָה
 40 הַדְּעוֹן אֵין אֵלֵיהֶם כִּלְכֵּל אִמּוּרִים: כְּבִשׂ. קִרְא
 41 יִתִּירָה אֵת רִבּוּן דְּכִתִּיב וְעֵלֵה דְּחָא וְאֵין מִן הַצֵּאן
 42 (כְּתִיב) כְּתִירָה וְאֵין מִן הַצֵּאן עֵלֵה הַשְׂחָתָה כְּבִשׂ
 43 אִיירִי קִרְא דְּחָן מִן הַצֵּאן אֵלֶּה עֵי מַנְיָן: אֵלֵיהֶם.
 44 שְׂחָתָה קִרְיָבָה עִם אִמּוּרִין כְּגוֹן הַבְּלוֹת וְלִטְשָׁה
 45 דְּכִתִּיב לְעוֹמֵת הַעֲצָה יִסְרְיָהּ מִקּוֹם שְׁחִבְלוֹתֶיהָ
 46 יִצְעוּתָהּ: שְׁלֹמֹה מְמוּרָה מְחַמַּת פֶּסַח. חֲנִינִית
 47 אִרְבַּעָה עֶשֶׂר כְּדִאמְרֵי: בְּפִסְחוֹם (דָּף טט: וְה) וְהָא
 48 מְחַמַּת נִפְקָא: דְּפֶסַח שְׁעִירָה שְׂחוּרָ קֵרֶב שְׁלֹמֹה
 49 הִלְחָל אֵין הוּא מִתּוֹר הַפֶּסַח וְהָא לִפְתָּה לֹחַם
 50 לְעֵל לְמַחְבֵּרָה דְּשְׂמֹאֵל: וְכֹן נִיחִי שְׁלֹמֹה
 51 דְּבִאֵן מְכַל צֵאן וְכִּיבֵן וְכֹן נִקְיֹבוֹת:
 52 עִירְבָה

1 דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִים אֵצֶל קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִים, וְאֵין
 2 דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין אֵצֶל קִרְשֵׁי שְׂאֵינֵין נֶאֱכָלוּ.
 3 אֲמֹן הַפֶּסַח וְאִשָּׁם, מִי לֹא מִיְתַאֲבָלִי. אֵלֶּה דְּחוּן
 4 קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין לְכָל אֹהֶם, אֵצֶל קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין
 5 לְכָל אֹהֶם. וְאֵין דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין לְכָל אֹהֶם, אֵצֶל
 6 קִרְשֵׁי שְׂאֵין נֶאֱכָלוּ לְכָל אֹהֶם. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי אֲבִין
 7 אָמַר, דְּחוּן קִרְשֵׁי קָלִים אֵצֶל קִרְשֵׁי קָלִים, וְאֵין
 8 דְּחוּן קִרְשֵׁי קָלִים אֵצֶל קִרְשֵׁי קִרְשֵׁי. מִתְּקִיף לֵה רַב
 9 יִצְחָק בְּרַבִּי כְּבוֹרֵי, אֵימָא שְׁחִמְוֵיהּ לִשְׁם מַעֲשֵׂה לְיִתְרוֹ
 10 מַעֲשֵׂה. לְמַאי הִלְכְתָּא, דְּלֹא לִיבְעֵי נִסְכִּים וְלִמְלַקָּא
 11 עֵלֵיהּ (בְּלֹא יִמְכֹר) בְּלֹא יִנְאָל. אָמַר קִרְא הַעֲשִׂירִי
 12 וְיִהְיֶה קֹדֶשׁ/ וְהָ מַעֲשֵׂה, וְאֵין אַחַר מַעֲשֵׂה. אֵימָא
 13 שְׁחִמְוֵיהּ לִשְׁם כְּבוֹר, לְיִתְרוֹ כְּכָבוֹר. לְמַאי הִלְכְתָּא,
 14 דְּלֹא לִיבְעֵי נִסְכִּים. אֵי נִמֵי, דְּלִיְחַבְוֵיהּ לְבַחְנֵיהֶם, כְּבוֹר
 15 נִמֵי 'עֲבִירָה' עֲבִירָה' מִמַּעֲשֵׂה גִמְרָה. וְאֵימָא, שְׁחִמְוֵיהּ
 16 לִשְׁם הַקְּמוּרָה, לְיִתְרוֹ תְּמוּרָה. לְמַאי הִלְכְתָּא, לְמַלְלָקָא
 17 עֵלֵיהּ. אֵי נִמֵי, לְמִיקָּם עֵלֵיהּ בְּלֹא יִמְכֹר וְלֹא יִנְאָל.
 18 אָמַר מִי וְיִמְרָא בְּרִיהּ דְּרַב נַחְמָן, אָמַר קִרְא 'וְיִהְיֶה'
 19 הוּא וְהַמְּוִרְתָּו', וְזוֹ תְּמוּרָה, וְאֵין אַחַר תְּמוּרָה. וְאֵימָא,
 20 שְׁחִמְוֵיהּ לִשְׁם תּוֹרָה, לְיִתְרוֹ כִּי תּוֹרָה. לְמַאי הִלְכְתָּא,
 21 לְהַשְׁמִיעֵנוּ לְחָם, מִי אֵימָא מִיּוֹד דְּפֶסַח גּוֹפִיָה לֹא בְּעֵי
 22 לְחָם, וְמוֹרְתוֹ בְּעֵי לְחָם. אֵי הֲכִי, הַשְׂחָתָה נִמֵי, מִי
 23 אֵימָא מִיּוֹד דְּפֶסַח גּוֹפִיָה לֹא בְּעֵי נִסְכִּים, וְמוֹרְתוֹ
 24 בְּעֵי נִסְכִּים. אָנֹן הֲכִי קְאָמְרִינֵין, מִי אֵימָא מִיּוֹד דְּמוֹרְתָהּ
 25 תּוֹרָה עֲצֵמָה לֹא בְּעֵי לְחָם, וְאֵילוֹ מוֹרְתָהּ דְּאִתָּהּ לְחָה
 26 מַעֲלֵמָא מַנְיָא לְחָם. מִתְּקִיף לֵה רַב [יְמִיר] בְּרִיהּ דְּרַב
 27 הִילֵל, וּמַמְאֵי דְּבַמְוִתָּהּ פֶּסַח כְּתִיב, דִּיקְלָמָא בְּמוֹרְתָהּ
 28 אִשָּׁם כְּתִיב. אָמַר רַבָּא, אָמַר קִרְא 'וְאֵם מִן הַצֵּאן
 29 קִרְבְּנֵי לִבְחַם שְׁלֹמִים', דְּכִרְ הַשְׁוֵה כְּכֵל הַצֵּאן. מִתְּקִיף
 30 לֵה רַבִּי אֲבִין בְּרַב חִיָּא, וְאֵימָא רַבִּי אֲבִין בְּרַב הַנְּאָן,
 31 כְּכֵל אֲתֵר אֵין בְּרַב חִיָּא, וְאֵימָא רַבִּי אֲבִין בְּרַב הַנְּאָן.
 32 אָמַר בְּרַב חִיָּא, הֲכָא נִמֵי 'מִן' לְחֻרְצֵיהּ, וְכֹן אֲתֵר בִּין
 33 שְׁתֵּי שָׁנִים וְלֹא אֲתֵר בְּנִקְיֹבָה. מִתְּקִיף לֵה רַב חִנָּא
 34 בְּנִדְתָּתָהּ, וְגַמִּי מִצִּית אֲמִרַת דְּכִי כְּתִיב תֵּי, בְּמוֹרְתָהּ
 35 פֶּסַח כְּתִיב, וְהָא מִדְּכִתִּיב 'אֵם כְּשֵׁב' אֵם עֵי, מִקְּלָל
 36 דְּלֹא בְּמוֹרְתָהּ פֶּסַח כְּתִיב. הַהוּא מַפְּעֵי לִיה לְכִדְתָּנָא,
 37 'כְּשֵׁב', לְרִבּוֹת אֵת הַפֶּסַח לְאֵלֵיהֶם. כְּשֹׂהוּא אוֹמֵר 'אֵם
 38 כְּשֵׁב', לְרִבּוֹת פֶּסַח שְׁעִירָה שְׁחִמְוֵיהּ, וְשְׁלֹמִים הַפֶּסַח
 39 מְחַמַּת פֶּסַח לְכָל מִצּוֹת שְׁלֹמִים, שְׁחִמְוֵיהּ מִקְיָבָה
 40 וְנִסְכִּים וְתוֹנְפוֹת הוּוֹן וְשׁוֹק. כְּשֹׂהוּא אוֹמֵר 'אֵם עֵי' הַפֶּסֶיךָ הַעֲנִינוּ, לִפְדֹם עַל הַעֵי שְׂאֵינָה מַעֲוִיָה
 41 אֵלֵיהֶם. וְהָא מְהִקָּא נִפְקָא, מְדֻאֲבֵיהּ דְּשְׂמֹאֵל נִפְקָא. דְּאָמַר בְּאֵוִה דְּשְׂמֹאֵל, 'וְאֵם מִן הַצֵּאן'
 42 קִרְבְּנֵי לִבְחַם שְׁלֹמִים, בְּכֹן הֲכָא מִן הַצֵּאן, וְהָא לִבְחַם מְדֻרְבֵּן נַחְמָן אָמַר רַבָּה בְּרַב רַבִּי נַחְמָן
 43 אָמַר רַבָּה בְּרַב אֲבִיָה, וְכֹן לְמוֹרְתָהּ פֶּסַח שְׁקֵרֵב שְׁלֹמִים, שְׂאֵמְרָה 'וְכַחֲתָהּ פֶּסַח לֵה' אֵלֵיהֶין צֵאן וְקַר', וְהֵלֵאל אֵין פֶּסַח בָּא אֵלֶּה מִן
 44 הַכְּבִשְׂמֵים וְגַם הַעֲוִים, אֵלֶּה מִכְּאֵן לְמוֹרְתָהּ פֶּסַח, שְׂחָתָה לְדָבָר הֲכָא מִן הַצֵּאן וְכֹן הַבְּקֵר, וּמַאי נִיחִי שְׁלֹמֹה. אֵלֶּה תְּלָתָהּ קִרְאֵי כְּתִיבֵיהּ,
 45 דָּח

1 דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִים, פֶּסַח זֶה מִתְחַלֵּה הַקֹּדֶשׁ לִשְׁם קֶרֶן הַנְּאֻכָּל הַלֵּבֶן דְּחוּן
 2 אוֹתוֹ אֵצֶל שְׁלֹמֹה שָׁחַן נֶאֱכָלוּ וְלֹא אֵצֶל עֹלֵהוּ. שְׂאֵין נֶאֱכָלוּ לְכָל אֹהֶל. אֵלֶּה
 3 לְזִכְרֵן דְּבוֹתָן לַיהוָה מַעֲשֵׂי. דָּחַ קִרְשֵׁי קָלִים דְּחָא. כְּבוֹר וּמַעֲשֵׂר אֵין עֲשׂוּן נִסְכִּים
 4 בְּבִרְוֹת פֶּסַח לֵב. מִנְחוֹת דָּף צג: בְּמַעֲשֵׂר בְּרוּחָה כְּתִיב יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִנְאָל וְדִרְשִׁין
 5 דְּחָא לֹא יִנְאָל לֹא יִמְכֹר דְּחָא: עֲבִירָה עֲבִירָה.
 6 כְּבוֹר כְּתִיב (שְׁמוֹת ז') וְהִבְרַתָּ בִל פֶּסַח דְּחָם
 7 וּבְמַעֲשֵׂר כְּתִיב כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹד תַּחַת הַשֶּׁבֶט
 8 (יִשְׂרָאֵל כּוּ) לְמִילַקָּא עֵלֵה. מַשּׁוּם לֹא הִלְחִיב
 9 הַתּוֹרָה. מַשּׁוּם שְׁהַמְנוּתָּ כְּשֹׂדָא הִלְוִן אֵצֶל
 10 בְּחֻמַּת קִרְשֵׁי הַדְּמִי וְדָחַ דְּחָא תְּמוּרָה: וְאֵין
 11 אִחִיר. וְכֹן רֵאשׁוֹן שְׁחִטּוֹת לִשְׁמֵי תְּמוּרָה: וְיִמְרִיז
 12 כְּעֵי נִסְכִּים. דְּחָא אִמְרַת שְׁלֹמֹה נִיחִי: דְּרוּרֵי
 13 תְּרוּה עֲצֵמָה. כְּבוֹן הַרְפִּישׁ תְּרוּתוֹ וְאִבְדָּה וְהַרְפִּישׁ
 14 אִרְחַת תְּמַנְאָת הַרְשׁוּתָהּ אִרְשׁוּתָהּ אֵין הַשְׂנֵיהַ תְּמוּרָה
 15 בְּלֹחַ כְּדִאמְרֵי: פִּי תְּרוּהָ (מִנְחוֹת דָּף עט: וּב) וְכֹן
 16 הִתְרוּהָ טַעֵן לֹחַם וְלֹא וְלֵדָה וְלֹא מִמְרוּתָהּ וְלֹא
 17 הַלְחִיפָה טַעֵן עֵינֵין לֹחַם: וְיִמְרִיז דְּחָא לֹחַ מַעֲלֵמָה
 18 תְּרוּה כְּשֹׂדָא מְמוּרָה פֶּסַח: רִילָמָה כְּבוֹרֵי אִשָּׁם
 19 כְּתִיב. וְהֵין יֵאָמֵר מִן הַצֵּאן דְּאִשָּׁם נִמֵי אֵיל תְּמִים
 20 מִן הַצֵּאן וְהֵין אֵין וְאֵינוֹ כֹּחַ מִן הַבְּקֵר: כִּלְכֵּל צֵאן.
 21 כְּבִשְׂמֵי עֵדוּם בְּכֹחַ אִלְמוּקֵי אִשָּׁם דְּחָמֵי
 22 כֹּחַ מִן הַעֲוִים: כִּלְכֵּל אִתֵּר אֵת אִשָּׁם. כִּלְכֵּל דְּמִיקָּא
 23 אִתָּהּ אוֹמֵר מִן לְחֻרְצֵיהּ הוּא כְּגוֹן מִן הַבְּרוּחָה
 24 לְחֻרְצֵיהּ רִבְעָה וְרִבְעִין מִן הַבְּקֵר לְחֻרְצֵיהּ אֵת
 25 הַעֲבֵד מִן הַצֵּאן לְחֻרְצֵיהּ אֵת הַמִּזְבֵּחַ וְהָא
 26 דָּף מַג: וְכֹן אִתָּהּ אוֹמֵר מִן לְרִבּוּת. לְבִקְרָת
 27 וְכֹן הַצֵּאן פֶּסַח מַשְׁעֵב כְּשֹׂב מְכַל צֵאן: ח"ל
 28 כִּי מִקְמִינֵין לֹחַם בְּפֶסַח מִן לְחֻרְצֵיהּ דְּחָא וְלֹא
 29 אִתֵּר בֵּן שְׁתֵּי שָׁנִים לֹחַם אִתֵּר נִקְבֵּיהּ וְיִמְרִיז
 30 מְכַל מִין צֵאן מַשְׁעֵב בִּין כְּבִשְׂמֵי בִין עֵוִים
 31 וְשִׁיעֵט דְּמִן נִקְיֹבוֹת אִתָּה: ח"ל אִתֵּר
 32 אֵם כְּבִשׂ אֵם עֵי כְּכִלְכֵּל לְחָא כְּבוֹרֵי הַפֶּסַח
 33 הוּא דְּכִתִּיב. אֵלֶּה שְׁלֹמֹה גִירִיז וְהִיק אֵם גִּירִיז
 34 לְחֵיבִין מִן הַצֵּאן רִיבָא אוֹתָהּ שִׁירְחָה אֵין כְּבִשׂ
 35 אֵין עֵי דְּחָא מְמוּרָה כְּתִיב לֵמַח לֵי. לֹחַם לֵי
 36 כְּבִשׂ אֵם עֵי פִּשְׁטָא דְּמַכְשֵׁי מַעֲוִים הוּא
 37 כֹּחַ דְּחָא גּוֹרְפִיהּ כְּתִיב מִן הַכְּבִשְׂמֵי מִן הַעֲוִים
 38 (שְׁמוֹת יב:) לְבִדְתֵימָן כּוּ/ לְחַלֵּק בִּינֵיהֶם וְלִפְרֹשׁ
 39 הַדְּלִיתֹתִיחַ לְזִמֵר שְׁחִבְשָׁם טַעֵן אֵלֵיהֶם לְמַנְחָה
 40 הַדְּעוֹן אֵין אֵלֵיהֶם כִּלְכֵּל אִמּוּרִים: כְּבִשׂ. קִרְא
 41 יִתִּירָה אֵת רִבּוּן דְּכִתִּיב וְעֵלֵה דְּחָא וְאֵין מִן הַצֵּאן
 42 (כְּתִיב) כְּתִירָה וְאֵין מִן הַצֵּאן עֵלֵה הַשְׂחָתָה כְּבִשׂ
 43 אִיירִי קִרְא דְּחָן מִן הַצֵּאן אֵלֶּה עֵי מַנְיָן: אֵלֵיהֶם.
 44 שְׂחָתָה קִרְיָבָה עִם אִמּוּרִין כְּגוֹן הַבְּלוֹת וְלִטְשָׁה
 45 דְּכִתִּיב לְעוֹמֵת הַעֲצָה יִסְרְיָהּ מִקּוֹם שְׁחִבְלוֹתֶיהָ
 46 יִצְעוּתָהּ: שְׁלֹמֹה מְמוּרָה מְחַמַּת פֶּסַח. חֲנִינִית
 47 אִרְבַּעָה עֶשֶׂר כְּדִאמְרֵי: בְּפִסְחוֹם (דָּף טט: וְה) וְהָא
 48 מְחַמַּת נִפְקָא: דְּפֶסַח שְׁעִירָה שְׂחוּרָ קֵרֶב שְׁלֹמֹה
 49 הִלְחָל אֵין הוּא מִתּוֹר הַפֶּסַח וְהָא לִפְתָּה לֹחַם
 50 לְעֵל לְמַחְבֵּרָה דְּשְׂמֹאֵל: וְכֹן נִיחִי שְׁלֹמֹה
 51 דְּבִאֵן מְכַל צֵאן וְכִיבֵן וְכֹן נִקְיֹבוֹת:
 52 עִירְבָה

1 דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִים אֵצֶל קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִים, וְאֵין
 2 דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין אֵצֶל קִרְשֵׁי שְׂאֵינֵין נֶאֱכָלוּ.
 3 אֲמֹן הַפֶּסַח וְאִשָּׁם, מִי לֹא מִיְתַאֲבָלִי. אֵלֶּה דְּחוּן
 4 קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין לְכָל אֹהֶם, אֵצֶל קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין
 5 לְכָל אֹהֶם. וְאֵין דְּחוּן קִרְשֵׁי הַנְּאֻכָּלִין לְכָל אֹהֶם, אֵצֶל
 6 קִרְשֵׁי שְׂאֵין נֶאֱכָלוּ לְכָל אֹהֶם. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי אֲבִין
 7 אָמַר, דְּחוּן קִרְשֵׁי קָלִים אֵצֶל קִרְשֵׁי קָלִים, וְאֵין
 8 דְּחוּן קִרְשֵׁי קָלִים אֵצֶל קִרְשֵׁי קִרְשֵׁי. מִתְּקִיף לֵה רַב
 9 יִצְחָק בְּרַבִּי כְּבוֹרֵי, אֵימָא שְׁחִמְוֵיהּ לִשְׁם מַעֲשֵׂה לְיִתְרוֹ
 10 מַעֲשֵׂה. לְמַאי הִלְכְתָּא, דְּלֹא לִיבְעֵי נִסְכִּים וְלִמְלַקָּא
 11 עֵלֵיהּ (בְּלֹא יִמְכֹר) בְּלֹא יִנְאָל. אָמַר קִרְא הַעֲשִׂירִי
 12 וְיִהְיֶה קֹדֶשׁ/ וְהָ מַעֲשֵׂה, וְאֵין אַחַר מַעֲשֵׂה. אֵימָא
 13 שְׁחִמְוֵיהּ לִשְׁם כְּבוֹר, לְיִתְרוֹ כְּכָבוֹר. לְמַאי הִלְכְתָּא,
 14 דְּלֹא לִיבְע

1 חדר לעברה שנתו חטנו. היה שנתו בלא זמנו ואע"פ כבשעה שהקדיש לא היה ראוי
 2 לפסח בשביעי זמנו נתעבר שנתו דאפי' מפרש נקבה לפסחו או זכר בין שתי
 3 שנים תורת שלמים עליו כדרגו במי שהיה טמא (פסחים דף ע"ג) ירעה עד שישתאב
 4 וימנר ויביא ברמיש שלמים: **איתבייה** רב מרשילאי לרבא בר. תימה מאי קושיא
 5 הא רבא הוא תורת טעמא דר"ש בירש מנחות

6 (דף ג) מנאת תורה ואומרי ר"ת הרבא גרסי רבה
 7 ורבה לעומדהו דמשני והתם כאן בשני קודש כאן
 8 בשניו בעלים ועוד י"ל דאפי' גרסין רבא רוצה
 9 לירש דברי רב בכלולה אמוראי הורחא ולפי ר"ת
 10 קשה טראה דרב מרשילאי תלמידו של רבא היה
 11 ולא של רבה ועוד י"ל שרוצה רבא לירש דברי
 12 רב משהי דמבוג אפי' כרבוג דפליגי עליה דר"ש
 13 לדלת דברי רב בתולה אמוראי הורחא ולפי ר"ת
 14 מרש היה יכול להקשות ממנו: דמנחות אלא
 15 נידא ליה למפרע מביטויא דאפי' לר"ש במדבר
 16 אלכא ואת מנחות מנחות וכן משמע פי' הקונטרס
 17 ואע"ג דבפ' דם חטאת (לשמן דף ע"ב) דרשין
 18 תורה אחת לכל החטאות ולכ"א מנא דפליגי היינו
 19 במנדי דבתיבא בהדיא בחטאת גופה דרשין ליה
 20 כל"ע בני ע"ג דה"פ דם חטאת אבל שניו קודש
 21 לא כתב בחטאת ובריש אהוז מקמון (לשמן דף
 22 מ"ח) דרשין תורה אחת לכל האשמות וקאמר
 23 הנחיא שנתא דאית ליה תורה אחת לאנן לנתן
 24 ליה תורה היינו לר"ש ולרבנן בירש מנחות (דף ג)
 25 לרבא: **לשם** חטאת נזיר לשם חטאת מצורע.
 26 לעיל (דף י"ג) איכא שמענא אחריתי דרב דמסק
 27 בין שחטו ולשם חטאות לשחטו לשם עולה ושלם
 28 פירשיו תרתי דרבא למה ל"י: **ושחט** אותה
 29 אחת. וכל עובד פירקין לשם היל' למילתא
 30 חטאתי. ושמא דרבא דרשילאי כתב ושחט
 31 לחטאת אותה: **על** מי שמחייב חטאת דטומאת
 32 מקדש וקדשיו מהו. מהו גרע ממי שאינו
 33 מחייב כלום: **מחשבינן** מעבדה לעבודה.
 34 כדאמר בגין משחטה לזריקה (בבב שניו בעלים)
 35 אבל משחטה לקבלה לא הוא מפגיל וי"ף
 36 לה דקו רבא אשי היליף משניו בעלים לא
 37 הוי אלא משחטה לזריקה ממי שניו בעלי'
 38 ותימה

1 **חד לעיברה זמנו ועיברה שנתו** וחד לעיברה זמנו
 2 ולא שנתו, וחד ללא עיברה לא זמנו ולא שנתו.
 3 וצריכי, דאי פתב רתמנא הה, הוה אמנא, היכא
 4 דעיברה שנתו זמנו, דאידיחי מנפסח לגמרי, אבל
 5 עיברה זמנו ולא שנתו, דחיו לפסח שני, אימא
 6 לא. ואי פתב רתמנא הגי תרתה, משום דאידיחי
 7 להו מופלתייהו, אבל היכא דלא עבר לא זמנו
 8 ולא שנתו דחיו לפסח, אימא לא. צריכי: אמר רב
 9 משמיה דרבוב, תפאת ששקמה לשום תפאת נחשון,
 10 כשירה, דקמור קרא, זאת תורת התפאת, תורה
 11 אחת לכל התפאות. ותיב רבא וקאמר לה לרא
 12 שמעמא, איתבייה רב מרשילאי לרבא, רבי שמעון
 13 אומר, כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות,
 14 ועלו לבעלים לשום חובה, לפי שאין המנחות דומות
 15 לזבחים, שהקומץ מחבת לשם מחשבה, מעשיה
 16 מביחין עליה שהיא מחבת. תריבא לשם בלולה,
 17 מעשיה מביחין שהיא תריבא. אבל בזבחים אינו כן,
 18 שחוקה אחת לכולן, קבלה אחת לכולן, וירקה אחת
 19 לכולן. אמא דמעשיה מביחין, הא אין מעשיה
 20 מביחין, לא. אמאי, למא זאת תורת המנחה/
 21 תורה אחת לכל המנחות. אלא ואיתמר הכי
 22 איתמר, אמר רב משמיה דרבוב, תפאת ששקמה על
 23 מנת שיתכפר בה נחשון כשירה, אין כפרה למתים.
 24 ולמא מת בעלמא, הא קא משמע לך, טעמא דמת,
 25 הא הו דומיא דנחשון, פסולה, ומאי ניהו תפאת
 26 נזיר ותפאת מצורע, הגי, עולות ניהו. אלא אי
 27 איתמר הכי איתמר, אמר רב משמיה דרבוב, תפאת

1 עיברה זמנו. זמן שחיתת הפסח לא זמנו ולא שנתו. ואם שחטו קודם תפאת לשם
 2 שלמים כשר ואע"ג דחיו לפסח ראשון: מפלתייהו. מוסח ראשון. משמיה דרבוב. שם
 3 חכב: תפאת ששחטה לשם תפאת נחשון. שיער תפאת (והנכחה) הנשיאים: כשירה. ולא
 4 דחיא שיער קדש דלא אמרי' תפאת נחשון כן אמרי' תפאת נזיר ולידרון אתי ולא לכפרה על חטא דזרי
 5 וזאת כשירותה ששם עולה כ"ב שיעניו תפאת
 6 לא הוי דלא שחטה להחפרה כ"ב נחשון: ועלו
 7 לבעלים. ר"ש פליג אמננות ומורה כובדו:
 8 מחבת ושרשתי. שני כלים שבהם טעמים את
 9 ומנחות שכל המנחות היו עשר עשר חלות
 10 מחבת צפה ומעשיה קשים מתוך שהכלי צף
 11 מעשיה מתפסחין והוא שרוף את השמן
 12 מרחשת עמוקה ומעשיה דרושין ורכין שאין
 13 האור שרוף את השמן וכשמניו ארס אצבע
 14 עליה נראה כמו רוחות. הירבה. מנחת חטא
 15 שאין בה שמן דבתיב (וקרא ה"ל לא שם עולה
 16 בשן: מעשיה מביחין: ומנחותה תביתר: שראד
 17 שקר סבר ר"ש דלא מתיני: שחיהי אחת
 18 לכולן, וכי שחט עולה לשם חטאת ליבא
 19 הכירא דמשקך הילכך נחשון מחשבה כ"ך
 20 שבעתי' במנחות: טעמא כ"ו. אלאמא אפי'
 21 לרבי שמעון דמחודד להכשירא לא ליקף מנחת
 22 תורה וכ"כ מדברגין דרשי לך דאמר ר' יוחנן
 23 במנחות לא עלו לאמנא לא שחט תורה לרבי
 24 ולרבא דאמר לעיל (דף ג) חטאת חלב
 25 ששחטה לשם חטאת דם כשירה ליבא למפרך
 26 מנה דהתם כיון דבדי נהו דרשיתו
 27 חטאת טחמא שמידי ובפרת שחטין שוה על
 28 הברת אין שם שיער קודש וזרי חטאת לשם
 29 חטאת נחשונה ואילו מנחת מנחת ומנחת
 30 מרחשת אין שם שחטתין שוין זו מנחת לבדה זו
 31 שמה לבדה אלא כשרה דהא לשם חטאת
 32 נחשון שיער נגזר דהא שרדי היא כעולה
 33 וקאמר דבריה דמזבן חטאת: חטאת: אלא אי
 34 איתמר. לרבי הכי איתמר ובשני בעלים
 35 איתמר: שיתכפר בה. היינו שניו בעלים: שאין
 36 כפרה לפתים. והילכך לא קרינא ביה מתיביב
 37 כפרה כמותה: הא הו. אשחטה בשניו בעלים
 38 לשם אדם הו: וזמאי נחשון, שמחייב חטאת
 39 שאינה על חטא הדומה לשערי נחשון כגון
 40 חטאת נזיר ומצורע הבאות לחבשירי פסולה
 41 ויפתינן: הני עולות נחשו. ואנן קים לן לעיל (דף
 42 ג) חטאת ששחטה על מי שמחייב עולה
 43 כשירה הני כעולה דמו: פטיטא ל"י: עיקר
 44 תפאת נקט. שורש חטאת שהיא היתה אחת
 45 יחיד האשנות לשם חטאת כעולה וזה. ורבותא
 46 נקט אע"ג דלא דמיא לשאר חטאות שדך
 47 כבששה או שיערה אחת אינה כשירה בכששה
 48 אלא בעשרה: נתיב ארבה היכי מתיביב לה.
 49 וכיון דאמרת דרבא בכלולה פסיל ואפילו
 50 חטאת חלב לשם חטאת דם כ"ש לשם חטאת
 51 דטומאת מקדש וקדשיו: מי אמרינן ברת
 52 כמותה. הוה ליה מתיביב כפרה מנחות וקרינן
 53 ביה עליו ולא על תבירו וחבירו דומיא דידה
 54 או דילמא כו דאין קבלת מנחות שבא בעולה
 55 ויורד: תחומה לשמה. שאלה הישב על השדוטה
 56 אלא על הוריקה הישב בעלת חשיכה דהיינו
 57 מעבדה לעבודה: מחשבינן מעבדה לעבודה.
 58 כלומר מחשבה מועלת מעבדה לעבודה
 59 במחשבת שלא לשמה: מעבדה ממחשבת פטיל
 60 דמתיני ביה הכי דרגו בפרק שני (לשמן דף כ"ג) השוחט את הזבח על מנת לזרוק דמו לתוך פיו: למה
 61 עיקר מחשבתה הנכונה לירי פיו: על היא שחשבו בעבודה זו לשעול עבודה אחרת מן ארת העבודות
 62 אדם חישב על הקטרת החלב שאינה מן עבודות הילכך לא דמיא לשלא לשמה.

זבחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף י עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" ר"א תוספות

השחה את הבמה. כל שחילץ לעבודה זרה אסורה בראה כדן זבחי מיתים חבדי מיתים ילפנין (ע"ו כ"ט) שם שם מעגלה ערופה. לזרוק דמה לעבודה זרה. (ועבודה השחיטה לא נעשית לשם עבודה זרה אלא בשעת שחיטה חישב לעבוד הוריקה לשם עבודה זרה ולא זרק. מחשבין מעבודה לעבודה. מחשבה היא לענין זבחי מיתים ליאסר בראה זילפנין. עבודה זרה שואה חזין מנחשבת פיגול

ותימה דלמקן (דף ג'.) דפרץ וקבלה מי פסלה בו ומשני כאן מנחשבת שלא לשמן כאן במחשבת פיגול אמאי לא משני אידי ואידי בחושבין שלא לשמן וקבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה כגון בשוחט על מנת לקבל שלא לשמן ובוריקה (לא) עשה בה מחשבה כמעשה וטראה לי דלמקן מיירי שחיטת עבודה עצמה אלא קבל לגמור הקבלה שלא לשמן פסול אמאי קבל לגמורו חזין לזמנו כדן ואם זרק לגמור הוריקה חזין לפסול זכון מקטיר לגמור והקטירה למחר דהוה פסול אי לא דמשניא קרא לקמן משום דאין מעכבת פרה אלא ליבא לפורשי לקמן מחשבת עבודה ולא פסלה בקבלה כגון שוחט על מנת לקבל דמן חזין לזמנו ודבעלא לשמן נמי לא מפסלה על מנת לעבוד לעבודה לפיגול חזין לזמנו (ואם) מפסלה על מנת לעבוד חזין לזמנו חזוה פיגול אלא בדרשנין בחיטב עבודה חזין לזמנו ברוך וכלאי כדן תימה יהודי מצוי למימר קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה לענין שנינו בעליה: **ריש** לקיש אמר מותר. ר"ל חזין לזמנו מיתה כדאמרין בפרק ארבע מיתות (סנהדרין סא.) מיירי דהוה מאשתתחה לזר דהו מותר ועובדו בסיף ושחיטתו נומר לא חשיב כרפי. בפי' דחזין (דף י"ד.) גבי שוחט בשבת או קרא לתמותה וזכאי נהרג דליטמא ממילך ולא זרק לעבודה זרה כדאמר בפרק ר' מיתות (סנהדרין ס"א.) דניסת שאמר אלך אצורו לקיש אמר ומיטקל חזו לעביד דכדאי ודאי לא ממילך כיון דעבד מעשה שחטת על מנת לזרוק ועוד הבא אפילו ידוע זדאי שלא זרק חשיב עובד עבודה זרה בשחיטה וזו ששחטת עמי לזרוק: **מקום** שם אמר הריני שוחט שלא לשמן בו. וא"ת שוחט שלא לשם אובדן בפסח יבנה שחטת שלא לשם אובדן פסול ושוחט עמי לזרוק שלא לשם אובדן כשר לו למר דלא תמי' התם דזרוק עצמו שלא לשם אובדן כשר: **לא** האמר הריני חזיתי בקיז מושתיה וקבלה. תימה אמאי לא פריך שכן טענות צפון ושגן כחטאות הפנימיות וכת' בדרבנן דבשלמים קיימא אם כן מאי עריך למילף מבנייא נילף כדיו מקבלה שאין חייבין עליה בחיץ אפילו כשה פסלה בה מחשבת ועוד למה לי קרא בוריקה לשנינו בעלי דרשי' לכפר עליו חזית מבנייא משחיטה וקבלה ועוד קשה אמאי אין מחשבת אובדן בפסח בוריקה חזית בקיז משחיטה שכשישה בור כיון דלא פרכין מצפן חטאות הפנימיות ומיהו דילמא (תבוסס) מעטעט הוא ואע"ג דשלא למנצני דהיינו שנינו בעליים בחיב נמי (תבוסס) ולא מנצני זריקה ולא דמי ענין פסחם דף ס"א.) **והדר** ביה **רבה** לזני רב נתנו מקל וחומר דרב אשי. והיינו לחנון דאלבאי דר' שמעון ליבא כל חומר דאיבא למפרך לח' לשנינו בעליים שכן נתנו מנחות למפרך שנינו קודש שאינו נהוג מנחות לרבי שמעון (מנחות דף ב:) תחטא

השוחט את התקבה על מנת לזרוק דמה לעבודה פוכבים, ולהקטיר חלה לעבודה פוכבים, רבי יוחנן אמר, אמרה, מחשבין מעבודה לעבודה, וילפנין חזין מפנים. ריש לקיש אמר, מותר, אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא ילפנין חזין מפנים. ואי אשמינוי פהא, בהא אמר ריש לקיש, אבל פנים מפנים, אימא מודי ליה לרבי יוחנן. ואי אשמינוי הא, בהא אמר רבי יוחנן, אבל בהתיא, אימא מודי ליה לרש לקיש. צריכי כי ויהא רב דימי אמר, מותיב רב ורביה לסייעיה לרבי יוחנן, ורבי אילא לסייעיה לריש לקיש. רבי ירמיה לסייעיה לרבי יוחנן, ומה במקום שאם אמר הריני שוחט חזין לזמנו שהוא פשר, שחטו על מנת לזרוק דמו חזין לזמנו, פסול. מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמן פסול, שחטו על מנת לזרוק דמו שלא לשמן, אינו דין שיהא פסול. מתקוף לה רבא בר אהילאי, מה לחזין לזמנו שכן ברת. אלא אמר רבא בר אהילאי, הכי קאמר, ומה מקום שאם אמר הריני שוחט חזין למקומו שהוא פשר, שחטו על מנת לזרוק דמו חזין למקומו, פסול. מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמן שהוא פסול, [שחטו על מנת] לזרוק דמו, שלא לשמן, אינו דין שיהא פסול. מתקוף לה רבא בר אהילאי, מה לחזין למקומו שכן נהוג בכל התקבים, תאמר בשלא לשמן שאינו נהוג אלא בפסח ותפואת. אלא אמר רב אשי, הכי קאמר, ומה במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני שהוא פשר, לזרוק דמו (שלא לשמן) לשם פלוני, פסול. מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמן שהוא פסול, [שחטו על מנת] לזרוק דמו שלא לשמן, אינו דין שיהא פסול. רבי אילא לסייעיה לריש לקיש, לא תאמר בוריקה, ויתיה מקל וחומר מבנייא, משחיטה וקבלה. למאי הלכתא קתב רהבנא, לומר דאין מחשבין מעבודה לעבודה. מתקוף לה רב פפא, ודלמא דמחשבין מעבודה לעבודה. אם כן, השלשות קרא מיניה, ויתיה מקל וחומר דרב אשי. ואידך פרוך הכי, מה להניך שכן מעוניות צפון והשגן בהפאות הפנימיות. ואידך, השתא מיהא בשלמים קיימין. איתמר, שהקבה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה, רב נתנו אמר פסולה, רבה אמר פשרה. והדר ביה רבה לרבי רב נתנו, מקל וחומר דרב אשי. רבי אליעזר אמר אף (את) האשם: תניא, אמר רבי אליעזר, תפאה באה על חטא, ואשם בא על חטא. מה תפאה שלא לשמה פסולה, אף אשם שלא לשמן פסול. אמר לו רבי יהושע, לא אם אמרת בהפאה, שכן דמה למעלה. אמר לו רבי אליעזר, פסח וזכיח' שרמנו למפרה, ושחטו שלא לשמן פסול. אמר לו רבי יהושע, מה לפסח שכן זמנו קבוע, אמר לו רבי אליעזר, תפאה תוכית. אמר לו רבי יהושע, תנה מרידה:

שחוא פנים מותר. אבילתי אין מחשבין מעבודה לעבודה. ואנה אסורה אלא אם כן שחט לעבודה זרה שבשחיטתה עבד עבודה זרה וא זרק לעבודה זרה. גיפני. מחשבת שלא לשמן מפיגול הריני שוחט חזין לזמנו. ולא להקטיר אלא על השחיטה חזין סתם חזין לזמנו כשר דלאו מחשבה היא דאין בו אלא באבילת אדם ומוחב (דודו) פיגול: כשן ברת. האוכל פיגול אפי' אלתר חייב ברת הוייל חומר מצינא בה מעבודה לעבודה: הריני שוחטו חזין למקומו. שלא חישב לא על אבילה ולא על זריקה אלא אמר הריני שוחט חזין למקומו כשר דלא חזין דברמקומו הוא שחטו ועד דבאבילת אדם או מוחב לתת רבנא לחזין למקומו חזין לזמנו וכתביה ואם האכל יאכל וגו' ולפנין חזין למקומו חזין לזמנו מהאי קרא לקיש (דף ג'.) על מנת לזרוק דמה שלא למקומו בו' פסול. (בפרק שני) וחסתא ליבא למפרך שכן ברת שאן חייבין ברת על אבילתן כדנתיא לקמן (בפרק שני) (דף כ"ה.) שה' לשם פלוני כשר. דאם שחיט עבודה זרה על השחיטה דלא שייך שם בעליים אלא על הדפסה והיינו דאמרן לעיל (דף ו') דשנינו בעליים אינו בר עבודה: **לא תאמר** בוריקה. מחשבין שלא לשמן דרבינו לא לעיל בבבליה עבודות. משחיטה וקבלה. ומה שחיטה שמיחה בור פסולה בשלא לשמה וריקה לא כל שכן כי פרכת מה לשחיטה שכן פסלה חזין לשם אובדן בפסח בוריקה תוכית דאין מחשבין מעבודה לעבודה. אלא בשעת זריקה גופה ביה מחשבת: **והטא** לרבי כתביה לאשמינויין ברותא דמחשבין מעבודה לעבודה (שלא) בשעת זריקה גופה ביה מחשבת דאפי' לא חישב על הוריקה בשחיטה אלא בשעת שחיטה חזית מחשבה: **אם** כן: דמחשבין אלא לאשמינויין לשחוק קרא מיניה ויתיה דמחשבין מקל וחומר דרב אשי כדאמרן ומה אם במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני בו: ואידך. רבי יוחן פריך דהוה דלא נפק אל זריקה מקל וחומר וקבלה ושחיטה: מה להניך בו: הלכך לאו קרא חזירא הוא ונדילף מיניה דאין מחשבין: השתא מיהא בשלמים קיימין: דבשלמים כתביא מחשבת שלא לשמן חייבין מצוי למילף זריקה משחיטה וקבלה וליבא למפרך צפון דשלמים לא בעי צפון וליתנהו פנימיות: שחט דמה למעלה. מחוט השקרא דתנו בסג' מיתות (דף ס"א) חוט השקרא חזירא באמצע להבדיל בין דמים עליונים לדמים התחתונים וילף לקמן (דף ג"ג.) מן היהיה דרשת עז חזית מחשבת הורהו דנה מחשבת להבדיל חטאת בהמה נעשית למעלה וכתביה בה (יקרא דף ט') על קרנות וכן עולה העוף כדילקמן (דף ס"ד) ולא רוביה ולא פירש בהו געוין למטה שחטו בו' מוחב ולא כתבי בו' קרנות וכליה מוחב ליבא למימר דהוה מקומן שחרי תורה תנה מרידה:

1 **המאת** נאמר בה היה. בכמה מקומות משמע ומדומה היה נפקא לן עכובא ותמה
2 דלעיל נפקא לן מקראי אחרינא וליעל (דף ה) פירשהו. וד"ה הוא אומר בחטאת
3 כאשם. באשם מצרע כתיב הוזה מצוי למלך אשם מחטאתא בגמרה. שיה דען עון מחטאת
4 דשמיעת קול דהא למותרת גרוב גמירי ואין ג' ש' למעלה בדכאמר בריש מנחות (דף ד.) אלא
5 אי לאו היקשאה הוה מוטא אשם מאותה. **מה**
6 להצד השהו שבחן שכן צד ברת. ואע"ג דאשם
7 תלמי נמי בא על ברת ואי לא לכפר אלא לתקן
8 ולכי מתייעד מייתי חטאת הדין הוה מצוי למלך
9 שכן באר בבבלי:

10 **מחמאת** דשמיעת הקול. וליבא למיפרך מה
11 לשם חטאת שכן ברת דהיא מורא
12 לא פרכין לן דהוה. עולה שהיא כלייל בו.
13 תמה כיון דהיא היא ק"ד ומפיק אשם מאם כן
14 הוה אלא כלייל פסולה שלא לשמה ק"ד מחמאת
15 שאיה כלייל וכו' תמה נמי מה לחטאת כן בכפרת
16 פסח ויבחי מותר כיון דהוה ברתא חטאתא. **מה**
17 קשה. והימה לסברתו דעביד ק"ד וחומר מעולה
18 שהיא כלייל שלא לשמו נמי לכישר באשם ותו
19 לימא חטאת יביתה. הגה' **כל** דמיש שבכנס
20 להיכל לכפר פסולים. לא ידמי ליה דאמר להיכל
21 דף טו. ומנחת דף טו. (ושם) ולעולם ששחטון
22 להיכל בכיורת לא ידא פסח חומר מן העיקר דהיי
23 מילי היבא דכתיב לא פסח חומר מנע שתלה
24 הכשירו בהיכל:

17 **ולמיא ליה**, לא אם אמרת בחטאת שכן נכנס דמה לפני ולפנים. בחטאות החיצונות קאמרונן,
18 שאשם נכנס דמה (לפני) ולפנים פסולה. אית ליה לרבי אליעזר, אף האשם שכן מכפרת על
19 הידיים פירות, מחטאת השמינית הקול, שכן מעונה ארבע מתנות, פרבי שמעאל דאמר כל
20 דרבי שמעוני ארבע מתנות (שכן מעונה) על ארבע קרנות. ולשמעיה, האיבא אצבע, האיבא
21 קרן, האיבא יהודה, אלא, חד מרתך תלת מעיבי נקמ. אמר מר, אמר לו רבי יהושע, לא אם
22 אמרת, לימא ליה רבי אליעזר, אשם נמי דמו למעלה. אמר אבי, אשם דמו למעלה, לא
23 מצית אמרת. קל וחומר מעולה, ומה עולה שהיא כלייל, דמה למטה. אשם שאינו כלייל, לא
24 כל שכן. מה לעולה שכן אינה מכפרת, חטאת העוף תוכיית. מה לחטאת העוף שכן אינה
25 מוין ובה, עולה תוכיית. לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה, הצד השווה שבהן שחון
26 קרשי קרשים ודמן למטה, אף אני אבאי אשם שהוא קודש קדשים ודמו למטה. אמר ליה
27 רבא מפרקא לרב אשי, ולפרוך מה להצד השווה שבהן שכן אין להן קצבה, תאמר באשם
28 שיש לו קצבה. אלא היינו מעיבא דרבי אליעזר, דאמר קרא 'הכהן המחמא אותה', 'אותה'
29 דמה למעלה, ואין דמו של אחר למעלה. אי הכי, חטאת נמי, נימא 'אותה' לשמה כשרה,
30 שלא לשמה פסולה. הא שאר זבחים, בין אלו שכן שאלו לשמן כשרין. הוה אף 'אותה' לאו
31 חטאת, דהא שייך פסח. הך נמי לאו דוקא, דהא שייך עולה העוף, בהיבחה הוא שייך שייך
32 מיד. וא' בעית אימא, אלא מני רבי אליעזר ברבי שמעון היא, דאמר תהי אשם קוסם לחוד, והיא
33 קוסם לחוד, דתנינן, דמים התחנתיים ניתני מחוט חטאת ולמטה, והעליונים מחוט חטאת חטאת
34 ולמעלה. אמר רבי אליעזר ברבי שמעון, פה דברים אמרין, בעולה העוף. אבל בחטאת
35 בחמה, היא עצמה אין נעשה אלא על גופה של קרן: תנו תהם, שהיה רבי עקיבא אומר, כל
36 דמים שנכנסו להיכל לכפר, פסולים. והכמים אומרים, חטאת בלבד. רבי אליעזר אומר, אף
37 האשם, שנאמר 'בחטאת פאשם', בשלמא רבי אליעזר, פדאקאמר מעיבא. אלא רבנן, מאי
38 מעיבא. אמר רבא, אשם נכנס דמו לפנים פסול. לא מצית אמרת, קל וחומר מעולה. מה
עולה

1 **חזרני חלילה**. חזר רבי אליעזר ורגו דין אחר, **המאת**
2 **נאמר בה** 'היא' בשחיטה, 'היא' לשמה כשרה, שלא
3 לשמה פסולה. **ופסח נאמר בו** 'היא' בויבחה, 'היא'
4 לשמו כשר, שלא לשמו פסול. אף אשם נאמר בו
5 'היא', 'היא' לשמו כשר, שלא לשמו פסול. אמר לו
6 **רבי יהושע**, חטאת נאמר בה 'היא' בשחיטה, 'היא'
7 לשמה כשרה, שלא לשמה פסולה. פסח נאמר בו
8 'היא' בויבחה, 'היא' לשמו כשר, שלא לשמו פסול.
9 **אבל אשם לא נאמר בו** 'היא' אלא לאהר הקמרת
10 אמרין, והוא עצמו שלא הוקמרו אמרין כשר. אמר
11 לו רבי אליעזר, הרי אומר 'בחטאת פאשם' מה
12 חטאת שלא לשמו פסול, אף אשם שלא לשמו פסול.
13 אמר מר, אמר לו רבי יהושע, חזרני חלילה. וליהדר
14 דינא, ולייתי פמה הצד. משום דאיבא למיפרך, מה
15 להצד השווה שבהן שכן יש בהן צד פרת. אמר לו
16 רבי יהושע, לא אם אמרת בחטאת שכן דמה למעלה.

1 חזרני חלילה. ולא יקום הדין ולקמן פריך וניחוד דיתא וניתי במה הגה. נאמר בה היא
2 בשחיטה. שעיר נשיא: הרי הוא אביב בו'. ואין משביל על החקש ולקמן סוף שמעמא
3 מפרש טעמיהו דרבנן דסמכי אדוקאס אחרינא הך היקשא דרשין למילתא אחרייתא
4 תיתי במה הצי. דפסח חטאת נאכלין (למה ולילה) אף אני אבאי אשם צד ברת. חטאת
5 כולם שנתג ברת ופסח חטאת עליו ברת
6 טחור שלא היה בדרך רחוקה שכן נכנס דמה
7 לפני ולפנים. כגון כיום הכפרים: החטאת
8 החיצונית קאמרין. במתיי דפסולה ואע"ג דלא
9 עיילא לפניו ומניחיה ליקף ר' אליעזר: שאם נכנס
10 דמה לפניו פסול. פירבא היא דליק ולימא ליה
11 מה לחטאת החיצונית שכן אם נכנס דמה לפניו
12 פסולה דכתיב (ויקרא ו.) כל חטאת אשר יבא
13 מדרמה בו, תאמר באשם ולא מפיסול דכתיב: אית
14 ליה לרבי אליעזר אף באשם. שנכנס דמו לפניו
15 פסול לקמן ששמעיהו: ולימא ליה ר' יהושע מה
16 לחטאת שכן מופרז על הדין כריתות: חטאת
17 דשמיעת קול. ליקף רבי אליעזר דאנה באה על
18 ברת ולימא ליה שכן פנינה ארבע מתנות.
19 תאמר באשם שאינו טעון אלא שני מתנות שקו
20 ד: 'בי' שמעאל בו'. באיחוד ברתות: לקמן (גג)
21 נאמר כאן סוכי בעולה ואשם ונאמר לחלק סוכי
22 בחטאת והמילואים: לא לחלק פסוק ארבע
23 מתנות ודא ד' מתנות כתיבי בהו' איבאש
24 לשתי קרנות ברת אחת אף כאן פסוק ד מתנות
25 באותה מתנה שנתון לקמן שדוא שבתים שריך
26 לפסוק לצפונה של קרן ולמזרחה של קרן. ולימא
27 ליה שכן פנינן ד' מתנות על ר' עירוב. מה
28 שאין כן באשם דר' ישמעאל גופיה לא בני
29 בשאר ודכוס אלא ד' מתנות שתי קרנות דוקני
30 דר' ישמעאל אי מה לחלק ארבע מתנות על
31 ארבע קרנותו אף כאן בר אמרת עולה טענה
32 יסוד וקרן מורחית דרומית לא היה לה יסוד
33 ולשמיעת. טובא היה ליה לרבי יהושע למיפרך
34 דהא אית קרן ואצבע וחדה השתא טענה
35 ליתן מתנותיה באצבע כגוד חודה של קרן אכן
36 על אמה על אמה ברום אמה בר מקצעתה
37 המוחה בה שאין כן משהו הדומים דאפילו עלת
38 והעף שהיא למעלה מחוט חטאת חטאתא דכלקמן
39 אינה עריכה להגביה כ"כ ולתת על העין ממש
40 אלא שתהא למעלה מן החוט כל שהוא
41 בהנתיא לקמן (דף גג). שעאל למטה מרגליה
42 אפי' אמה כשרה ואין שום זבח טעון מתנות
43 אצבע אלא חזק מן היכל אל קר המוחה
44 למקצעותיה חטאתיה ודחם תתפשט ליפסן
45 ולמערב אין חטאתו כגוד חודה ממש
46 למעלה למטה בחטאת שריבחה כגוד חודה
47 לקמן באיחוד מקסמן (דף גג). ולימא ליה רבי
48 אליעזר שיש לו דמי למעלה. דהא רבי אליעזר
49 מיקש אשם לחטאת: חטאת העוף. דמה למטה
50 לקמן מפרק קרשי קדשים (דף סג). אינה מין
51 ובה. אלא מין מליקה: אין ליה קצבה. דמירקון
52 ואישו של מין קצבה לרומיה בכסא שקליה: החמאם
53 אותה. חזוק דמה ובחטאת כתיב מייעט אותה
54 בחטאת למעוטי שאר קדשים ממוקם מוטו דמי
55 חטאת: אי הכי. בשחיטת חטאת נמי כתיב אותה לחטאת ומיעטא דהא ולדרישא ר' אליעזר למעוטי אשם מפסול שלא לשמו: חטאת (דף
56 סה.) ממוקם והקטיר מה הקטרה בראשו של מוחה אף מליקה בראשו של מוחה בויבחה לא שייך מיד. ארבר שהוא זבח לא שייך כלום בכל הזבחים נמעות שלא ידא דמו למעלה
57 ועלת העוף לא שיהא הוא אלא זבח במחנה הוא גבי. ולא חטית עלת העוף שיר רבי אלעזר בר' שמעון היא: דאמר' היא מקום. ודחמא בהמה לחוד ועלתה העוף לחוד אע"פ
58 ששנית למעלה אין מוקמן להוה דאכן במיעוטיה לא שייך זריקת חטאת ליבא שיר: במה דברים אמורים. דעליונים לא קביע עלו מוקא שיהא מן החוט ומעלה: בעולת העוף אכל
59 חטאת חמא אינה נעשית אלא בגופה של קרן. דאכן על אמה על אמה שכל משהו מן הקרנות חטאתה ואף על פי שהיא למעלה מן החוט חטאתה אמת: לא דמיש.
60 החיצונים שנכנסו להיכל לכפר פסולין ואף על גב דלא כתיב אלא וכל חטאת אשר יובא מדרמה וכו' מרובה רבי עקיבא קדשי קדשים וקדשים קלים מריבואי דכל וכל לקמן בכל הזבחים
61 שנתערבו (דף סב.). אלא לרבנן מאי טעמייהו. דהא דהיא איתקש אשם לחטאת

זבוחים - פרק ראשון - כל הזבחים דף יא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רטו

התוספות

1 **אָשֶׁם** שאינו כלל לא כל שכן. לא שייך למנחת חובתו ואינא למנמר מה לחטאת
 2 שכן זמה למעלה ושכן עד כרת ושכן באה בעבור: **מנחת** חטאת הרי היא
 3 כחטאת. אן זה למנ מלמד דאע"פ חטאת ליפנין למנחה משלמים לעיל מכל מקום עמבוא
 4 בנפחה כתיבי ומנחת זמה נבחה כהאם לא משום דמאשם ליפא למנחה דמנחה גופא אינא חטאת:
 5 לשלמים באשם אלא למנחה ולא דיי חטאת:

6 **בא** לעבורה ביד עבודה בימין כחטאת. דכתיב
 7 הו אעבד ודלפנין מנחה שיה ממוצעה דאעבד
 8 הו ימין וא"ת הלא איבעיא לי פרק איהו מקומן
 9 (למקן דף ג') אי ליעבד חוקש מג"ש ווי מנחה
 10 דלמז דהוא והוא אתי שפיר ולא קשי למי דרבי
 11 וצדק שיה ומלמד קודש פרק איהו מקומן (גם ה)
 12 שם: **לבי** קדש עיקר קרא לבי"ר יהודה בריה
 13 דרבי חייה הוא כו. תימה דרביש מנחתו (דף ה)
 14 משמע דאסיר לרשע עיקר דפרך אביי מכדי
 15 מחשבה דאסיר לרשע חוקש הוא: **הזרעתה**
 16 כח פסח ונתת כח בשלמים. רבנן שלמים פסח
 17 לשם שלמים כשר ואילו בזמן הפסח שלמים לשם
 18 פסח פסולים והלא יש פסוק בפסח לפסול שלא
 19 לשמו ואילו בשלמים אין פסוק:
 אמר

1 **דמה** של אחר, ואידך, דמה' ולא בשירה. ואידך, דם' דמה' ואידך, דם' דמה' לא דריש.
 2 בשלמא לרבנן דאמרי' אשם ששחטו שלא לשמו כשר', היינו דאיתקש מנחה לתפארת, מנחה
 3 לאשם. דהניא, רבי שמעון אומר, קדש קדשים היא תפארת וכאשם, מנחת חובת הרי היא
 4 בתפארת, לפיכך קמזתה שלא לשמה פסולה. מנחת קדבה הרי היא כאשם, לפיכך קמזתה שלא
 5 לשמה כשרה. אלא לרבי אליעזר, למאי הלכתא איתקש מנחה לתפארת ומנחה לאשם. לבי
 6 אידך דרבי שמעון, דתנן, שלא כפלי שרת, פסולה. ורבי שמעון מכשיר. ואמר רב, יהודה
 7 בריה דרבי תיאי, מאי טעמא דרבי שמעון, אמר קרא קדש קדשים היא תפארת וכאשם, בא
 8 לעבודה ביד, עובדה בימין, בתפארת. כפלי, עובדה עובדה בשמה. פאשם. ורבי שמעון, האי קרא
 9 מפי' ליה לרבי, ומפי' ליה לרבי. עושר קרא לכדרב ובמא, בריה דרבי תיאי הוא דאמא,
 10 ומנחת חובתו דפסולה שלא לשמה (טעמא אחרונה הוא). תפארת, טעמא מאי דכתיב בה
 11 דהיא, מנחת חובתו נמי פתיב בה דהיא'. ולרבנן, למאי הלכתא איתקש אשם לתפארת. לומר
 12 קד, מה תפארת טעונה סמיכה, אף אשם טעון סמיכה: יוסף בן חוני אומר הנשחטין כו' אמר
 13 רבי יוחנן, יוסף בן חוני ורבי אליעזר אמרו דבר אחר. רבה אמר, באחרים לשם תפארת פליגי,
 14 דתניא, הפסח שעבדו שנתו ושחטו בזמנו לשמו, וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו, רבי
 15 אליעזר פוסל, ורבי יהושע מכשיר. אמר רבי יהושע, אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו,
 16 אחרים כשרים לשמו. בזמנו שהוא כשר לשמו, אינו דין שיעבדו אחרים לשמו. אמר לו רבי
 17 אליעזר, או חילוף הדברים, ומה אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו, כשר הוא לשם
 18 אחרים. ומה אמר, רבי יוחנן, ורבי אליעזר אמרו דבר אחר. רבה אמר, באחרים לשם תפארת עושר
 19 שלא לשמו. וכך איתא אומר, מה לו שיעבדו אחרים בשם אחרים, ויכשר פסח בארבעה עשר
 20 לשם אחרים, ויכשרו אחרים בזמנו לשמו, שכן הוא פסול לשם אחרים. אמר לו רבי יהושע,
 21 אם בן הורעתה כח פסח, ונתת כח בשלמים. חור רבי אליעזר ודנו דין אחר. מצינו מותר פסח
 22 בא שלמים, ואין מותר שלמים בא פסח. ומה פסח שמוותרו בא שלמים, שחטו בזמנו לשום
 23 שלמים פסול. שלמים שאין מותרין בא פסח, אם שחטם לשם פסח בזמנו, אינו דין שיהו פסולין.
 אמר

1 **אשם** ורבה אמר באחרים לשם תפארת פליגי. יוסף בן חוני ורבי אליעזר ולא פסל רבי אליעזר אלא
 2 באחרים לשם פסח אבל באחרים לשם תפארת מכשיר כדתיא. ובין רבה ובין ר' יוחנן דייקי מלתיהו מהא מנתי' ומבטקא בעינא לפרושי דקיידיה: תפסא שכירה שנתו. ותו לא
 3 חיי לפסח חטמה שלמים כדרבנן לעיל (דף ת) מקרא: ויחפו בזמנו לשמו. דודא ליה שחט שלמים לשם פסח וכן החטאת. אחד מכל הזבוחים לשם פסח בזמנו: אם בשאר ימות
 4 השנה שאינו כשר לשמו. כדלפנין כל המבטח פסחים (דף טא). שחטו קודם חטאת פסול שנאמר בן הערבים וכמה פעמים שנה החבוט לעבב קביעות זמנו ביד בין הערבים: אחרים
 5 כשרים לשמו. דרבי אליעזר מודה בו ולא פליג אלא בזמנו כדתיא אבל כל ימות השנה אין שם שחטת שם פח על קרבן אחר: מאי לו רבי אליעזר או חילוף, אם קרי אתה
 6 בא דירוש יכול ליה להחליפו בענין אחר ולומר דבר שאינו ולחכשר פסח בזמנו שלא לשמו. ורבין הוה אתה יכול לחכשר פסח בזמנו שלא לשמו: וכן
 7 אתא אומר. בתמיה החרושו קרבן ויתבשרו: מה לו ויתבשרו אחרים כו'. קדו שרשת יש עליו תשבה: מה לו ויתבשרו אחרים כו'. ויבשרו אחרים כו'. בתמיה מותרה אמר רבי יוחנן
 8 מילתיה ואמר דבר היכי דפסל רבי אליעזר באחרים לשם פסח תפארת כדתיא אמר רבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן
 9 מסיפא שחור רבי אליעזר מרין וזו רבין אמר מודה דרביש לשם תפארת כשרים: א"ל. אם אתה פסול לשמו בזמנו חרעת פסח נתת כח בשלמים כח השנה שחטו הוא
 10 שלמים פסח הגשחט לשמו כשר ודיום שחטו זמן פסח כל שלמים הגשחטין לשמו פסולין מנצת מוחטבת עליו. גזול כח בשלמים מפסח וקרא אשכחן דאמרוהו בפסח מובשלמים דכתיב

1 עולה נכנס רמה לפנים בשרה. בין לרבנן בין לרבי אליעזר דלא דרשנן כל וכל חוקשאת
 2 נמי ליה באה: גמח חובת. דקרבן עולה ויורד ושמיעת הקול: תובת. שמכפתה ואם
 3 נבטחה לפנים כשרה אלא פסל הבתוב אלא דם: וינפא תפארת תקוף תובת. ורבי שפיר
 4 טפי שחטא ממני דמים ורואיה לזכריה על מיני דמים: תפארת תקוף בעיא דרי' אביי. היא.
 5 הדיכא דרבינא דמה לפנים ביאורה שאין לרמה

1 עולה שהיא פלילי נכנס דמה לפנים כשרה, אשם
 2 שאינו פלילי לא כל שפון, מה לעולה שפון אינה
 3 מכפרת, מנחת חובתו תובת. ולימא, תפארת תקוף
 4 תובת. תפארת תקוף, בעיא דרבי אבון היא. ולפרוך,
 5 מה למנחת חובתו, שפון אינה מין יבת, עולה תובת.
 6 וחור היין לא ראי זה פראי זה, ולא ראי זה פראי
 7 זה, היצד השנה שבתו שהן קדשים ונכנס (מין)
 8 לפנים כשרין, אף אינא אשם שהיא קדש קדשים,
 9 ונכנס דמו לפנים כשר. אמר ליה רבא מבריש לרב
 10 אשי, ולפרוך, מה להצד השנה שבתו שפון אין לון
 11 קצבה, תאמר באשם שיש לו קצבה. אלא היינו
 12 טעמייהו דרבנן, דאמר קרא דמה' דמה של זו ולא
 13 דמה של אחר, ואידך, דמה' ולא בשירה. ואידך, דם' דמה' ואידך, דם' דמה' לא דריש.
 14 בשלמא לרבנן דאמרי' אשם ששחטו שלא לשמו כשר', היינו דאיתקש מנחה לתפארת, מנחה
 15 לאשם. דהניא, רבי שמעון אומר, קדש קדשים היא תפארת וכאשם, מנחת חובת הרי היא
 16 בתפארת, לפיכך קמזתה שלא לשמה פסולה. מנחת קדבה הרי היא כאשם, לפיכך קמזתה שלא
 17 לשמה כשרה. אלא לרבי אליעזר, למאי הלכתא איתקש מנחה לתפארת ומנחה לאשם. לבי
 18 אידך דרבי שמעון, דתנן, שלא כפלי שרת, פסולה. ורבי שמעון מכשיר. ואמר רב, יהודה
 19 בריה דרבי תיאי, מאי טעמא דרבי שמעון, אמר קרא קדש קדשים היא תפארת וכאשם, בא
 20 לעבודה ביד, עובדה בימין, בתפארת. כפלי, עובדה עובדה בשמה. פאשם. ורבי שמעון, האי קרא
 21 מפי' ליה לרבי, ומפי' ליה לרבי. עושר קרא לכדרב ובמא, בריה דרבי תיאי הוא דאמא,
 22 ומנחת חובתו דפסולה שלא לשמה (טעמא אחרונה הוא). תפארת, טעמא מאי דכתיב בה
 23 דהיא, מנחת חובתו נמי פתיב בה דהיא'. ולרבנן, למאי הלכתא איתקש אשם לתפארת. לומר
 24 קד, מה תפארת טעונה סמיכה, אף אשם טעון סמיכה: יוסף בן חוני אומר הנשחטין כו' אמר
 25 רבי יוחנן, יוסף בן חוני ורבי אליעזר אמרו דבר אחר. רבה אמר, באחרים לשם תפארת פליגי,
 26 דתניא, הפסח שעבדו שנתו ושחטו בזמנו לשמו, וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו, רבי
 27 אליעזר פוסל, ורבי יהושע מכשיר. אמר רבי יהושע, אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו,
 28 אחרים כשרים לשמו. בזמנו שהוא כשר לשמו, אינו דין שיעבדו אחרים לשמו. אמר לו רבי
 29 אליעזר, או חילוף הדברים, ומה אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו, כשר הוא לשם
 30 אחרים. ומה אמר, רבי יוחנן, ורבי אליעזר אמרו דבר אחר. רבה אמר, באחרים לשם תפארת עושר
 31 שלא לשמו. וכך איתא אומר, מה לו שיעבדו אחרים בשם אחרים, ויכשר פסח בארבעה עשר
 32 לשם אחרים, ויכשרו אחרים בזמנו לשמו, שכן הוא פסול לשם אחרים. אמר לו רבי יהושע,
 33 אם בן הורעתה כח פסח, ונתת כח בשלמים. חור רבי אליעזר ודנו דין אחר. מצינו מותר פסח
 34 בא שלמים, ואין מותר שלמים בא פסח. ומה פסח שמוותרו בא שלמים, שחטו בזמנו לשום
 35 שלמים פסול. שלמים שאין מותרין בא פסח, אם שחטם לשם פסח בזמנו, אינו דין שיהו פסולין.
 אמר

1 **אשם** ורבה אמר באחרים לשם תפארת פליגי. יוסף בן חוני ורבי אליעזר ולא פסל רבי אליעזר אלא
 2 באחרים לשם פסח אבל באחרים לשם תפארת מכשיר כדתיא. ובין רבה ובין ר' יוחנן דייקי מלתיהו מהא מנתי' ומבטקא בעינא לפרושי דקיידיה: תפסא שכירה שנתו. ותו לא
 3 חיי לפסח חטמה שלמים כדרבנן לעיל (דף ת) מקרא: ויחפו בזמנו לשמו. דודא ליה שחט שלמים לשם פסח וכן החטאת. אחד מכל הזבוחים לשם פסח בזמנו: אם בשאר ימות
 4 השנה שאינו כשר לשמו. כדלפנין כל המבטח פסחים (דף טא). שחטו קודם חטאת פסול שנאמר בן הערבים וכמה פעמים שנה החבוט לעבב קביעות זמנו ביד בין הערבים: אחרים
 5 כשרים לשמו. דרבי אליעזר מודה בו ולא פליג אלא בזמנו כדתיא אבל כל ימות השנה אין שם שחטת שם פח על קרבן אחר: מאי לו רבי אליעזר או חילוף, אם קרי אתה
 6 בא דירוש יכול ליה להחליפו בענין אחר ולומר דבר שאינו ולחכשר פסח בזמנו שלא לשמו. ורבין הוה אתה יכול לחכשר פסח בזמנו שלא לשמו: וכן
 7 אתא אומר. בתמיה החרושו קרבן ויתבשרו: מה לו ויתבשרו אחרים כו'. קדו שרשת יש עליו תשבה: מה לו ויתבשרו אחרים כו'. ויבשרו אחרים כו'. בתמיה מותרה אמר רבי יוחנן
 8 מילתיה ואמר דבר היכי דפסל רבי אליעזר באחרים לשם פסח תפארת כדתיא אמר רבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן דרבי יוחנן
 9 מסיפא שחור רבי אליעזר מרין וזו רבין אמר מודה דרביש לשם תפארת כשרים: א"ל. אם אתה פסול לשמו בזמנו חרעת פסח נתת כח בשלמים כח השנה שחטו הוא
 10 שלמים פסח הגשחט לשמו כשר ודיום שחטו זמן פסח כל שלמים הגשחטין לשמו פסולין מנצת מוחטבת עליו. גזול כח בשלמים מפסח וקרא אשכחן דאמרוהו בפסח מובשלמים דכתיב

זבחים – פרק ראשון – כל הזבחים דף יב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 ר"ט תוספות

1 בעלמא דרשנין אחד מן המיוחד שבעודו (מגילה דף כה.) וכן הערבים דכתיב בקטורת
 2 ונרות למען לי. כל הערבים הנמזי נחיא ליה לכדאמר ברשמי תמיד נשחט (פסחים דף נג.)
 3 ודעינה מבי ינוט צללי ערב: ואם אתה מוליה ראיא הוא. ולא מצי להרין דנקט מקצתו
 4 ראיא משום רבי יהושע משום דהכי פריך מנא ליה לר' אושעיא יבין בתריא למאני פסח
 5 שורית א משום דפסול שלא לשמו ומצי טעמא
 6 משום דמקצתו ראיא דהא חזינן הבא דעם טוב
 7 הוא אבל לרביב ר' אושעיא דאינו תופס לטעם
 8 הוא איכ מאי פריך רבי לרבי יהושע הא כבולו
 9 ראיא הוא תלמי מילתא: ה"ה א' האפשישה
 10 האידנא דהוי מעיקרא הוא. דלא דמי למחוסר
 11 פורים ליה חשיב ידיו חודק הבאת קרבנו דאין
 12 ונמו ד שישדרה ויטבול אבא ליה לא חזי לפסח
 13 ושלמים אע"פ שהיה זמן שלמים: רב פפא אמר
 14 אפילו תימא מאורחא לילה אין מחוסר. מרש
 15 מחוסר (דף ה.) משמע דרב פפא ס' ל' יש מחוסר זמן
 16 לבו בתו ורצין לחלק בין מחוסר זמן דהבא
 17 להם: לילה אין מחוסר זמן. וכן משמע
 18 בבירחא ובחגיגה (דף ט.) לרבי יוחנן אין מביטות
 19 פרק שני הלחם (דף ק.) ובגודו (דף יב) וכוונתו פרק
 20 אמר להם הממונה (דף טז): לילה לקדשה
 21 ויום להרצאה: הקשה דרבי רבי יוסק בדמורה
 22 (ד' משמע דתם בעי המימה קדוש הקדושה
 23 הלא אמר בעיב זמן אמר ויהיא קדוש בין ורב פפא
 24 בין לר' יוחנן לילה לקדשה אבל קדש אלא קדש
 25 לכן לא: ויום להרצאה. תימה תיפול ל' מביטות
 26 וזוהו למה ל' דכתיב ביום השמיני ירל דאי לא
 27 כתיב אלא איה שבעת ימי קדוש בין ורב פפא
 28 אמרנא אם שחט בלילה אם עלו לא ירדו השתא
 29 קמשמע לן דהוי מחוסר זמן ותרד (אפילו לר' יוחנן
 30 דאין פסול בקדוש ובפ' בתרא (לקמן דף נג) וימי נתן
 31 מחוסר זמן ששחטו בתוך אינו כבדת דאם עלו לא
 32 ירדו מכות חתם דקדי' מונקבל לפסח אדא מועד
 33 ויחיד ברת בתוך ולר' דאמר (לקמן דף פד.)
 34 בשבועת לילה אם עלו בתרא (לקמן דף פק) בפרק
 35 בתרא (שם קב.) אין לילה כבדה השתא שהוא
 36 מחוסר זמן אם שחט לילה חרש שביעי פסול אף
 37 כבדה ושקיה למנאן פסול לילה כבדה ש
 38 לומר דמורה אר' ריי דבבמה שחיטת לילה לא
 39 תרד: ה"ה קדושה ואינה קריבה. לא דמי
 40 לדיגה של זו עולה דתמכר לצורכי עולה המורה
 41 דף א' דהתם אינה דהויה בין דבידו לקדושה:
 42 ש"מ בעלי חיים נדחין. וא"ת מאי קמיל' ר' יוחנן
 43 מניין אינה בפי מן שהיה טמא (פסחים צו)
 44 הנפריש שחט לפסחו ב' ואמר עלה בגמי (שם)
 45 ש' הלח וכו' תימא משום אדאמרי עלותא דחאי
 46 כבעלי חיים נדחין בן שני שעירי (יומא דף טד.)
 47 ואשמעינן ר' יוחנן דבעלי חיים נדחין אי אר'
 48 יוחנן וראי זמנא וי'ל דמפריש נקבה דחיה בדיים
 49 ואפי' ורב) מודה דבעלי חיים נדחין ומיהו קשה מאכל חלב המיד דתו דהוי בדייה בדייה ועוד דהוי נראה ונראה ולמה ליה לרבי יוחנן
 50 יוחנן ותרד דבעלי חיים נדחין ובעי מקומות דפלגי ר' ו' יוחנן בדייה ודברשי שני שעירי ובהוא דלקמן פ' קדשי קדשים (דף נג) גבי מוחב פנפנא: וש"מ
 51 פי' בקונט' דבר שאין בו אלא קדושת דמים לא תמנא שחט דהוי מעיקרא (אין בו) אלא בקדושת דמים וא"ת אי דהוי מעיקרא חלב ודכל דהוי מעיקרא אין בו אלא קדושת
 52 דמים ו'ל ומשכחתי לא בעי דמים דכלי שיש בו מים דרשנן ראשון דהוי חזון ונפרך למראה דם וכפ' התרומה (לקמן דף עה) אמר ר' יוחנן דם ליתו מן דהוי ראשון מעיקרא אצל ולא קמצי כסוי אנו
 53 כן אראו דהוי אצל מצת דהוי חיים פפרשי ש' דהוי בדמים שדחה המורה הלא לקרב ואמר' כאן דאין קדושה אלא לדמים לא אלימא לתפוס התמורה לדחיה מקדושתה לעשושה כיוצא
 54 בה וכפי' ה' משמע מתוך גירסת הספרים דכריתות דגרסי' התם (דף כח) כן שלם בעלי חיים נדחין דקתי' ואינה קריבה וש"מ קדושת דמים מזהה קדתי' ומתורתה כיוצא בה וש"מ פי' דהוי
 55 במדקת קדתי' קדושה למצי דהוי מעיקר' לא קתי' ודקושה מזהה דהוי חזון ונפרך למראה דם וכפ' התרומה (לקמן דף עה) אמר ר' יוחנן דם ליתו מן דהוי ראשון מעיקרא אצל ולא קמצי כסוי אנו
 56 דלא קאמר חתם המורה כיוצא בה ואמר' עלה ש' דהוי בדמים וכן כפ' בתרא דכריתות (דף כה) דקאמר ר' אלעזר אמר ר' אושעיא טעמא מקדש עשיר שהפריש קן לכבשתו העני כ'
 57 דקאמר ש"מ חלת ולא שייכא המורה דאין המורה בשפות) ורבינו ש' פי' בתשובה כמו שפי' ובת דבר ה' למדתי פירושו מסימ' כריתות דרסי' התם בלשון ה' לשמו' דקדושת דמים מזהה
 58 כלומר ש"מ אפי' שלא קדושה מתלילה להקריב גופו אלא קדושת דמים כגון הקדושה חציצה חציצה שני תולין והכי בניי מרשין ליה ש' דהוי בדמים כגון נקבה לפסוח לא חזיא ופאי חזיא לפסח
 59 תורה ולקוחין בדמיה אחרת:

1 **דאיתקש לנרות** ובהענין אחרין וגו' היינו בין הערבים קטורת: יאזר רבי. יאזר פסח
 2 לתמיד דאע"ג' כדכתיב יזמא ונמיה אי שרייה עד זמן שריעה תמיד תמיד קודם לו: אין
 3 דהאי' יוחנן, מבססת כרבות הלכה. דבריה דאמריהו דין לפסח ב' הפלות אתה על מנה
 4 ואתה על מוספין ששהו לא התפלל על מוספין עד זמן כהריתא משהינן לה: וכן
 5 הערבים דכתיב יבין קטורת ונרות למען לי האוסל
 6 ומיניה לא הוי משמע על בין הערבים ממש
 7 ומבעי לן קרא אחריו לפרשי: ועוד. הני
 8 בתוספתא תיובת לא' אושעיא דקתינו האביב
 9 רבי נתן בן בתריא כו': לרבי ר' יהושע, דרבי
 10 כאלו נשחט ב' ב' שאין מקצתו ראי'. לשמו
 11 הלכך לא קרין ביה פסח בזמנא אלמא דרבי
 12 סד'ל כבן בתריא משום דמקצתו ראי' ורבי
 13 הוא דקאמר טעמיה ואם איתא. דבן בתריא
 14 שהיה פסול ממש לשמו בלתי ראי' לשמו הוא: מרש
 15 גה. הוא דרבי יוחנן: א"כ. דבין לשמו ובין שלא
 16 לשמו פסול: מסה כשה. בזמנא לשמו לא בתריא:
 17 הויכ' משכחת לה אי דאפשישה איתנא. ביד
 18 בשביתה דהוי מעיקרא איהו. ודבשה דתרישה
 19 לא חזי למדי' ושבעינן ליה לר' יוחנן דאמר דהוי
 20 מעיקרא דהוי דהוי למידי' שלא להרצות עוה' ויא'
 21 דאפשישה מאתמול נראה ונראה הוא. וכי
 22 דאפשישה חזי להקריבו של לפניו וכי מטיא יד
 23 שהיה לא חזי למידי' ונראה ונראה טוב אינו
 24 חזון ונראה דלרבי רבלי בשלמא לרבנן פסח אינו
 25 נדחה כלל וא' למשמו לא לשמו דעד זמן
 26 שחיטתו חזי לשלמים ובזמנא חזי לפסח אלא לבן
 27 בתריא דהוי הוא: תהא איתא חזות. משכחת לה
 28 כשה כשר לבן בתריא בנפריש לארד חזות
 29 דהיינו זמן שחיטתו חזון לשמו: אפי' תימא
 30 מנפריש. ואין כאן מעיקר חזון חזון חזון
 31 דיום אין כאן חסרון זמן ארייתו: ליל שמיני נכנס.
 32 הולך להתעשר וקומא לן בכבורות בפרק מעשר
 33 כרמה (דף גו.) מחוסר זמן אינו נכנס ליד
 34 להתעשר: ה' לילה. ליל שמיני חזון חזון
 35 מחוסר זמן: לקדשה. ראי' הקדושה ואע"ג' דלא
 36 חזי לילה לקדשה קאמרין דמקדשי לילה אלמא
 37 לילה אין מחוסר זמן האיל מזהה ליה ראי'
 38 לימא קסבר ר' יוחנן כו'. מדאיתנין לן לשני
 39 אליביה בנפריש לארד חזות דאי לא שנוע' לך
 40 מניה בעלי חיים נדחים ראי' להפרישו לעולם
 41 דלמנא אין דהוי אלא בשחיטין כגון מן
 42 דמשלתה ישפך דהים בנסי' יזמא (דף סב.)
 43 קדושה חציצה. אינו מזהה קריבה המורה. דהא
 44 אינה שרושה: ואינה קריבה. האיל ובהחלת
 45 הקדושה לא נראה להקריב ודחיה חזות חזון
 46 ודהוי מעיקר הוא והלכך אינה קריבה עד
 47 ותרעה ולקוחין בדמיה אחרת:

ו'ש

מלקרב לעולם אפילו לאתר פסח דכל מתוך הפסח הוי שלמים ונקבה שלמים מחווא חווא
דקנינו מתינן גמיה שלמים אבל איתו נופח לא אלמא אלימא קודשת דמיס לומר בה תורת
דחיי ולא אשחיתון תנאי דפליגי בהא מילתא מיהו בהא מילתא טובא אתא לאשמועינן
ורבנו הנזכר מפרש ש דחיי ברמיס כלומר דמיס דחיים (ודחיי ברמיס) שלא יקריב מן

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

זבוחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף יג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
רכג

1 **צד ברת לא פירי**, רש שאני שזה בשניהם דהטאת אינו ענוש כרת על הבאתו אלא
 2 שעל טענת כרת הוא בא ופסח ענוש כרת על הבאתו: **אשם** נמי ליתיה. לפסול בשלא
 3 לשמו מבטן בא כדאמר רבי אליעזר (לעיל (ף ק):) דקא"ל רבי יודישע דתורני הילילה
 4 ופרסינן וליהדר דינא וליחייזי במה העד וסליקנא לחדך כפשתא משום דאיבא למיפריך מה
 5 להעד השוע שבתון שקן בן דר כרת. ומניש

1 **אתה** אומר זו קבלת חרם כו'. לעיל (ף קד) פי' בקונט' דמוקמינן דהקריבו בקבלה ולא
 2 בחולבה משום דהקריבו נאמר מיד ארז שחיטה וקבלה היא עבודה ראשונה
 3 שאחרי שחיטה ולפירושו קשה היכי עבי למימר הכא ואינו אלא זריקה אלא נראה
 4 דמוקמינן לה בקבלה וא בוריקה לפי שכן עבודת חטונות שאני אפשר לשתיל מה שאין
 5 כן בחולבה: **בכהן** כשר אפטר לשתיל מה שאין
 6 בקונטרס כלי שרת בדין כהונה וקשה דהא נפקא

7 **מה להעד השוע** שבהן, שכן ישנן צבצבור בפנייהו.
 8 ואיבעית אימא, צד ברת נמי פירי, וכן עזאי גמרא
 9 גמיר לה. והא דקאמר רב הונא קל וחומר, לא אמרה
 10 אלא לתרד בה תלמודיו: **משנה** הפסח והחמטא
 11 ששהטון שלא לשמן, קבל והך דורק שלא לשמן, או
 12 לשמן ושלא לשמן, או שלא לשמן ולשמן, שלמים.
 13 כיצד לשמן ושלא לשמן, לשמן פסח ולשם שלמים.
 14 שלא לשמן ולשמן, לשם שלמים ולשם פסח. שהחבת
 15 נפסל בארבעה דברים, בשחיטה, ובקבלה, ובחילוף,
 16 ובזריקה. רבי שמעון מקשר בחילוף, שהיה אומר, אי

7 **לכן עזאי אשם** מפריא אחריתא מסלק ליה
 8 דאל ליתיה בבנין אב פריך מה לתעד השוע
 9 שבתון שישנו בעבור פסח קרי ליה קרבן אב)
 10 כדאמרן בסדר יומא פ' הוציאו לו (ף קב) ו
 11 משום דאתי כתיבספאי: גמרא נגיד. לה מפי ע"ב
 12 וקדים כרתנא לחדר תלפיריו. שיקשו לו השטובה
 13 עליו א"נ שיתנו כלם פלודות חריפין לדורש קול
 14 הדומים מאילתין כבן עזאי: **מתני'** וקבל
 15 והך דורק מ"ב. או א מוקל קבל או הלך או רתק
 16 או לשמו ולשמו. לשמו. חשיב כעבודה אהת
 17 לשמו וקבל לשמו: לא אשמיב כלא חילוף.
 18 הלכך לא חשיבא למיפסלי מההך במקום
 19 שהיו צריך לחילוף. והלכה זו מחשבה פוסלת
 20 בה אם חשיב בה שלא לשמה ובגמ' פפרש
 21 למילתי' מאי צריך ומאי אין צריך: **גמ'**
 22 והקריבו. כדתיב בעלמא ושחט את כן בהקב

23 **אפשר שלא בשחיטה**, ושלא בקבלה ושלא בזריקה, אבל אפשר בלא חילוף, שחוטם צצד
 24 המזבח וזורק. רבי אליעזר אומר, המהלך במקום שהוא צריך להלך, מחשבה פוסלת. במקום
 25 שאינו צריך להלך, אין מחשבה פוסלת: **גמרא** וקבלה מי פסלה, והתנאי והקריבו זו
 26 קבלת חרם. אתה אומר קבלת חרם, או אינו אלא זריקה. פ"שואו אומר 'ווקו' גרי וזריקה
 27 אומר. הא מה אני מקיים 'הקריבו', זו קבלת חרם. 'בני אהרן הפהיגים' שמתאו בכהן כשר
 28 ובקלי שרת. אמר רבי עקיבא, מנין לקבלה שלא תהא אלא בכהן כשר ובקלי שרת, נאמר
 29 פ"א 'ובני אהרן', ונאמר להלן אלה שמות בני אהרן הפהיגים משום, מה להלן בכהן
 30 כשר ובקלי שרת, פ"א בכהן כשר ובקלי שרת. אמר רבי מרפון, אקפח את בני, א
 31 לא שפמתי להבחיז הפריש בין קבלה לזריקה, ואין לי לפרש אמר רבי עקיבא אני אפרש.
 32 קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה. זריקה, עשה בה מחשבה כמעשה. קבלו בחיז,

7 לכן עזאי אשם מפריא אחריתא מסלק ליה
 8 דאל ליתיה בבנין אב פריך מה לתעד השוע
 9 שבתון שישנו בעבור פסח קרי ליה קרבן אב)
 10 כדאמרן בסדר יומא פ' הוציאו לו (ף קב) ו
 11 משום דאתי כתיבספאי: גמרא נגיד. לה מפי ע"ב
 12 וקדים כרתנא לחדר תלפיריו. שיקשו לו השטובה
 13 עליו א"נ שיתנו כלם פלודות חריפין לדורש קול
 14 הדומים מאילתין כבן עזאי: **מתני'** וקבל
 15 והך דורק מ"ב. או א מוקל קבל או הלך או רתק
 16 או לשמו ולשמו. לשמו. חשיב כעבודה אהת
 17 לשמו וקבל לשמו: לא אשמיב כלא חילוף.
 18 הלכך לא חשיבא למיפסלי מההך במקום
 19 שהיו צריך לחילוף. והלכה זו מחשבה פוסלת
 20 בה אם חשיב בה שלא לשמה ובגמ' פפרש
 21 למילתי' מאי צריך ומאי אין צריך: **גמ'**
 22 והקריבו. כדתיב בעלמא ושחט את כן בהקב

23 **אפשר שלא בשחיטה**, ושלא בקבלה ושלא בזריקה, אבל אפשר בלא חילוף, שחוטם צצד
 24 המזבח וזורק. רבי אליעזר אומר, המהלך במקום שהוא צריך להלך, מחשבה פוסלת. במקום
 25 שאינו צריך להלך, אין מחשבה פוסלת: **גמרא** וקבלה מי פסלה, והתנאי והקריבו זו
 26 קבלת חרם. אתה אומר קבלת חרם, או אינו אלא זריקה. פ"שואו אומר 'ווקו' גרי וזריקה
 27 אומר. הא מה אני מקיים 'הקריבו', זו קבלת חרם. 'בני אהרן הפהיגים' שמתאו בכהן כשר
 28 ובקלי שרת. אמר רבי עקיבא, מנין לקבלה שלא תהא אלא בכהן כשר ובקלי שרת, נאמר
 29 פ"א 'ובני אהרן', ונאמר להלן אלה שמות בני אהרן הפהיגים משום, מה להלן בכהן
 30 כשר ובקלי שרת, פ"א בכהן כשר ובקלי שרת. אמר רבי מרפון, אקפח את בני, א
 31 לא שפמתי להבחיז הפריש בין קבלה לזריקה, ואין לי לפרש אמר רבי עקיבא אני אפרש.
 32 קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה. זריקה, עשה בה מחשבה כמעשה. קבלו בחיז,

7 לכן עזאי אשם מפריא אחריתא מסלק ליה
 8 דאל ליתיה בבנין אב פריך מה לתעד השוע
 9 שבתון שישנו בעבור פסח קרי ליה קרבן אב)
 10 כדאמרן בסדר יומא פ' הוציאו לו (ף קב) ו
 11 משום דאתי כתיבספאי: גמרא נגיד. לה מפי ע"ב
 12 וקדים כרתנא לחדר תלפיריו. שיקשו לו השטובה
 13 עליו א"נ שיתנו כלם פלודות חריפין לדורש קול
 14 הדומים מאילתין כבן עזאי: **מתני'** וקבל
 15 והך דורק מ"ב. או א מוקל קבל או הלך או רתק
 16 או לשמו ולשמו. לשמו. חשיב כעבודה אהת
 17 לשמו וקבל לשמו: לא אשמיב כלא חילוף.
 18 הלכך לא חשיבא למיפסלי מההך במקום
 19 שהיו צריך לחילוף. והלכה זו מחשבה פוסלת
 20 בה אם חשיב בה שלא לשמה ובגמ' פפרש
 21 למילתי' מאי צריך ומאי אין צריך: **גמ'**
 22 והקריבו. כדתיב בעלמא ושחט את כן בהקב

23 **אפשר שלא בשחיטה**, ושלא בקבלה ושלא בזריקה, אבל אפשר בלא חילוף, שחוטם צצד
 24 המזבח וזורק. רבי אליעזר אומר, המהלך במקום שהוא צריך להלך, מחשבה פוסלת. במקום
 25 שאינו צריך להלך, אין מחשבה פוסלת: **גמרא** וקבלה מי פסלה, והתנאי והקריבו זו
 26 קבלת חרם. אתה אומר קבלת חרם, או אינו אלא זריקה. פ"שואו אומר 'ווקו' גרי וזריקה
 27 אומר. הא מה אני מקיים 'הקריבו', זו קבלת חרם. 'בני אהרן הפהיגים' שמתאו בכהן כשר
 28 ובקלי שרת. אמר רבי עקיבא, מנין לקבלה שלא תהא אלא בכהן כשר ובקלי שרת, נאמר
 29 פ"א 'ובני אהרן', ונאמר להלן אלה שמות בני אהרן הפהיגים משום, מה להלן בכהן
 30 כשר ובקלי שרת, פ"א בכהן כשר ובקלי שרת. אמר רבי מרפון, אקפח את בני, א
 31 לא שפמתי להבחיז הפריש בין קבלה לזריקה, ואין לי לפרש אמר רבי עקיבא אני אפרש.
 32 קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה. זריקה, עשה בה מחשבה כמעשה. קבלו בחיז,

7 לכן עזאי אשם מפריא אחריתא מסלק ליה
 8 דאל ליתיה בבנין אב פריך מה לתעד השוע
 9 שבתון שישנו בעבור פסח קרי ליה קרבן אב)
 10 כדאמרן בסדר יומא פ' הוציאו לו (ף קב) ו
 11 משום דאתי כתיבספאי: גמרא נגיד. לה מפי ע"ב
 12 וקדים כרתנא לחדר תלפיריו. שיקשו לו השטובה
 13 עליו א"נ שיתנו כלם פלודות חריפין לדורש קול
 14 הדומים מאילתין כבן עזאי: **מתני'** וקבל
 15 והך דורק מ"ב. או א מוקל קבל או הלך או רתק
 16 או לשמו ולשמו. לשמו. חשיב כעבודה אהת
 17 לשמו וקבל לשמו: לא אשמיב כלא חילוף.
 18 הלכך לא חשיבא למיפסלי מההך במקום
 19 שהיו צריך לחילוף. והלכה זו מחשבה פוסלת
 20 בה אם חשיב בה שלא לשמה ובגמ' פפרש
 21 למילתי' מאי צריך ומאי אין צריך: **גמ'**
 22 והקריבו. כדתיב בעלמא ושחט את כן בהקב

רכ"ד זבוחים. פרק ראשון – כל הזבחים דף יג עמוד ב – מותן מהזדרת "אבן ישראל" (שטיינזליץ) תוספות

1 ויש לפרש במסקנא דנקט לשון פסול דאירידי בשלא לשמן דהוי בכל ד' עבודת ומיהו אשכחן
2 דיקא גלמא קאי לבסוף גבי כל הניזשים דמינס באורי (קדושין דרת) על מנת לשפוך
3 שירים למחר. יצ"ע בפרק קמא דמעילה (דף ז') מוביעא יחן חשבו לשפוכי ומה ירבינו
4 דההיא מיידי שמעון. וכן הבילי על דרפעה ומביעא ליה אם מוליך אותו מקאת דהתנאר
5 בבלי על מנת לרוקח מאתן ונשפכי חרין עובטו
6 שהרי ראיין לאוספן או דלמא כיון דבכוסו איתיה
7 דם הדואו דעל הרפעה הולך לביכוד לא פסלה
8 בהו: הג"ח! תחי בה ריש לקיש כלום למרזו
9 אלא משלמים. תימה ווא ריש לקיש גופיה קאמר
10 ליקנן (י"ד) מודה רבי שנתקן בהולכת (אברים)
11 חטאת הנפשות: *אלא שמעון בר יוחנן
12 שפיר למד ומחשבת אם שני לא יפסול בחטאת
13 כמו בשלמים דפשטא דבכל דא אילינן בחר חרין
14 למנזר ודריה: *אלא מאי אתא ק"ל לממר דבר
15 הפוסל ברוי. הושתא מציא דמסברא יט עלו
16 למרזן בן דרבר ממוציא מידי פיגול ודבר
17 המעבב בה מביא לידי פיגול כמו בשלמים ואין
18 שפיר לךהשתא שכן נוהג בכל הזבוחים: ז"ל הלל
19 כל הקומץ ונתון בבלי. בתנשה אין פיגול לקדשיה
20 כנגד שחיתא ואין לו פיגול קודם שחיתא.
21 מודה
22 *דרב פדיא, אמר, כלום למדני פיגול אלא משלמים, מה שלמים אין מביילת אצבע מפגלת
23 בהן, אף חטאת אין מביילת אצבע מפגלת בהן. וכי הכל משלמים למדו, אי מה שלמים
24 שלא לשמן, אין מוציא מידי פיגול, אף חטאת שלא לשמן, אין מוציא מידי פיגול. אלא
25 מאי אית לך למימר, מרבינא דקראי קאתאי, והכא נמי מרבינא דקראי קאתי. אמר רבי
26 יהושע בן לוי, בעליה זו שמעתי ששכבילת אצבע מפגלת. תחי בה רבי שמעון בן לקיש,
27 כלום למדו פיגול אלא משלמים, מה שלמים אין מביילת אצבע מפגלת בהן, אף חטאת,
28 אין מביילת אצבע מפגלת בהן. וכי הכל משלמים למדו, אי מה שלמים לא לשמן, אין
29 מוציא מידי פיגול, אף חטאת שלא לשמן, אין מוציא מידי פיגול. פיגול אמר רבי יוסי ברבי חנינא,
30 אין הכל משלמים למדו, הואיל חרין למקומו פוסל בשלמים, ושאיל לשמן פוסל בחטאת,
31 מה חרין למקומו הפוסל בשלמים, מוציא מידי פיגול. אף שלא לשמן, הפוסל בחטאת,
32 מוציא מידי פיגול. אמר רבי ירמיה, מצדה תברא. מה לחרין למקומו הפוסל בשלמים, שכן
33 נוהג בכל הזבוחים. האמר בשלא לשמן, שאינו נוהג אלא בפקח ותקטאת בלבד. אלא מאי
34 אית לך למימר, דבר הפוסל בהן מוציאם מידי פיגול. דבר המעבב בהן מכיין לידי פיגול.
35 הכא נמי, דבר הפוסל בה, מוציא מידי פיגול. דבר המעבב בה, מכיין לידי פיגול. אמר
36 רב מרי, אף אין נמי בנינא, ז"ה הפלל כל הקומץ ונתון בפלל, והמוליך והמקטיר. בשלמא
37 קומץ חיינו שוחט, מוליך חיינו מוליך, מקטיר נמי חיינו וזרק. אלא נתן בפלל מאי גיהו.
38 אילימא דרמי לקבלה, מי דמי, התם מפילא, התם איהו קא שקול ורמי. אלא כיון דלא
39 סגי יליא דהיב, עבר פריחה יצדה חשובה היא, התם נמי כיון דלא סגי דלא עביד לה, על
40 פריחה חייני הליכה. לא, לעולם דרמי לקבלה, ודקאמרת בתא מפילא, התם אויהו קא שקול
41 ורמי, כיון דאירי ויאירי מתן בלי חיה, מה לי מפילא, מה לי קא שקול ורמי. לימא תנאי,
42 דרמי תרא מביילת אצבע מפגלת בחטאת, ותינא איךד לא מפגלת ולא מתפגלת. מאי לאו,
43 תנאי היא. לא, הא דרבי, הא רבי שמעון, אי רבי שמעון, מאי איריא מביילת אצבע, האמר
44 כל
45 שלמים דבר הפוסל בהו חרין חוץ למקומו מוציא מידי פיגול. ובר פסעכ בהו. כן ד' עבודת דהם מביאין לידי פיגול. הכא נמי. אף תרא דבר הפוסל בה כן חרין על לשמה למדו
46 ודבר המעבב בה כל החיוב בעבודת דמה וטבילת אצבע בכלל. אף אין נמי גניא. דטבילת אצבע מפגלת דהני ממנחת כל הקומץ בל ד' עבודת ואם חשב על מנת לאכסל שירים
47 או להקטיר קומץ למדו פיגול: בשלמא קומץ. מפגל דהיינו כשחש שמוציא דם שהוא חלק גבה מן הבשר (והבשרו) שיריים הם אף זה הפריש קומץ מתוך שיריים וכן שאר ב' עבודת
48 דמפגל מיקדשא דהקטיר שמה מנהל לזבוח דביב וזאת החזירה ואמר ליקנן (דף ע"ג) דרין דיקשא הם שלמים מפגל ומתפגלין אף כל מפגלין ומתפגלין. התם מפילא. נחפ חיים בלל מדי
49 אף שקול מידי ורמי אלא כיון דלא יתיב. קומץ כלילי לקדש כתיוב דכאמרינן עילא (דף א.) אבל כלא שרת פסלה ואבירינן מביטת סותה פניני (דף י"ד) מדי
50 דהיה אדם לא איע"ז דקדושיה סכיך בצוער בדומה חרין בעי לקבליה וקדושה בבלי ויזנא אחריתו קומץ נמי איע"ז דקדשה מנחה כולה בבלי בעי לקדשי קומץ ויזנא אחריתו הליך
51 עבודה חשובה היא ומפגלת הכי נמי טבילת אצבע כיון דלא סגי כ"ז היינו הולכה שמוליך דהם אצבע לקרבן למנחת: לעולם דרמי לקבלה. הליך איתא דיקדשא דאתקשו מנחת
52 לשלמים ואי אחריתי בהם בשלמים לפגל דכאמרינן לעיל מנת כל במנחה חילת בדם אבל טבילת אצבע לא יתורבא וליא תיפשוט: לא מפגלת. אם טבל על מנת להקטיר אמיורין
53 למחר: ויא מתפגלת. אם טבל ע"מ לטבול אצבע מלמא. מאי לאו? דמר חשיב לה חילת ומי לא חשיב לה חילת: לא. דביע חילתה דהא ודא דקתני איתא מפגלת
54 רבי שמעון דהא דאמר במתניתין חילתה לא מפגלת כרתנן ורבי שמעון מכשיר בחילתו.
55
56
57
58
59
60

התוספות

1 **מוֹדָה** היה לפסול מקל חומר. מנא מתרמיס הדיא דפ' הנוקין (גיטין דף נד טו) ושם ודקאמר
2 ר' יוסי כהן גדול ביום הכפרים יזכה וכו' אמר פינעל חמתון ר' יוסי כבידא ליה
3 ברש"ש הקומץ וזמא (מנחות דף ד) דאין פינעל אלא כבדו געשעה על מזבח החיצון
4 ולמאי דאמר רבא מדורה הוא לפסול ניהא דפינעל לאו דוקא ועד שי פלרש שיהא
5 לשמה ולא נדראי: **וְהָא** תימה כן. וזו היתה
6 מה לשלל לשמן שכן נהגו בד' עבודות תאמר
7 בחוץ לזמנו שאינו נהוג אלא בריקה וכי היא
8 נוגתה פריך לר' (מה לוחץ לזמנו שכן
9 כרת) ושם לומר דאי הוה פריך הכי היה עבתי קור
10 משני בעלים הויה פביגל בריקה ומיהו קשה מה
11 לשני בעלים שכן פסול בבחיבה נפסא וא בריקה
12 לחודיה ויל לשלל לשמן יזכה ולפניה הנהג
13 משני קדש ושתי בעלים: **הַגִּיהֵ** תוך עורה
14 מקדש. טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי
15 קדשים (דף טג) ועריך לדקדק ל' וזהו כיון
16 הדעה מקדש הזכי שמסבת לה בפסולין אבל
17 ירדו לא יעלו ויל שמסבת לה (באבות) וירדו
18 בלשנה או באולם או על גבי דף ועדיף מאידך
19 דאמר רב"ב (לקמן כו) תלה וחתם פסול אי"נ
20 שחט על הרצפה ואח"כ נתן על הרוץ השטול
21 וירדו וצ"ע ולדקון (דף כג) מנעיה ליה ירדו מהו
22 יעלו ויל שחט על הרצפה והיה נתן על
23 הרוץ נתן עש לומר מדורה רבי יהודה ברבי
24 לקמן דבעי מזבח הודם אל עלה ברצפה ותו
25 ולשם אם עלו נקט הוינו לירגא וקדוש דאתא
26 דוד וקדשי רצפה וקדוש בני שלמה. הג"ה

1 **מִשְׁמַח** על מזהב החיצון בשלמים. שלמדנו מהם פינעל לכל הזבחים אין בו משום
2 פינעל לקמן בפרק בת ששאל (דף גה). בתפארת החיצונית אינה מפגלת דלא כתיב בהו
3 וטבל לקמן ולקח הבהון מהם החטאת באצבע והיא לקחה בקלה היא ומינה ילפינן
4 בקלה לקמן יאתיחא קמיהן (דף מח): **וְאִם** ציציתיה מהו **רַחֲמַיִם** הואיל ובתים ולקח. ומשמע
5 דאזי בעצמו איהו קולב **או** איה קוף ורבי ליה אירי.
6 על אצבע בעי מיהדר ומשקל אילמא ולקח נמי
7 אאנצבע קאי שיתבל אצבע אילמא כמאן
8 דכתיב וטבל דמה' לזכי' אל כתרביה מבייל.
9 בודיה אלא כהם בקלה ולמרחמינא אאנצבע
10 ותון הוא דילקח לטבלו אצבע שצריך ליקח
11 בעצמו ולטבלו משמע ובי דלא תהא טבילה
12 אצבע עבודה חשובה ביה לפלי מילא חתשה
13 קרא לתיצרכה פירוש ושומעת חבי שצריכה
14 היא לטבל מחטאת החיצונה ולא דלשלקא קוף
15 ולירמייה לרם על האצבע דבעתן לקחת אצבע
16 מעליהתן דולקח נמי אאנצבע קאי **אִם** שיש
17 למבלה. דלאו אורח ארעא לשחטו בהיכל ועל
18 כרתו הוא שחטו עבודה ומוליכה בהיכל
19 ולקחת מזהב פנימי לחזקת פרכות כל שאינו.
20 כל קרבן שיש דמו על מזבח חטאת
21 לאסוף חטאת הפנימית וקסד דהיה לפסול
22 בשלל לשמה. מודה הוא לפסול. נהי דלא הוה
23 פינעל לתיצרכה כרת על אביולתו אבל מודה הוא
24 דחמשבש חוץ לזמנו פסולתו מקור והכי נמי היה
25 מצוי להרציה ליה אן במחשבה שלא לשמו
26 קיימא דפסלה בהו דאמר רבי ר' יוסי בר
27 חנינא לרבינו הנהגות דמחשבתין דזמנא פסלה
28 בהו לריש. חוץ לזמנו חפוסל בשלמים כו. ומיהו
29 כרת לא נפקא לן בו מינה דאין תיב מחב חוץ
30 לשמו אתי ויל קרבא **או** מהו הדין קלות נדון. היל
31 לפקומו מנא לן. דהו דחא דלי מקמומו נמי בשלמים
32 כתיב ומינייהו גורמינן לכל הזבחים ולר' שמעון
33 דלא גמר מינייהו אלא חיערות כמות נתן
34 דפסלה בפנימיות. א' מחוץ לזמנו. ממה מעיל
35 א' משלל לשמו. ובקורו כדלעיל: **שָׂכָן** נוהג בבמה.
36 (ובקרבן) במת דייב בשעת היתר הבמות שדרי
37 שנת קדש הוא תאמר בחוץ למקומו דאן שוף
38 מחיצה האילון וכל חטאת מקומו עד סוף
39 העולם ומשני שלא לשמו כמאי נוהג באיזה
40 קרבן אתה מוצא פסולו בספח החטאת והני
41 בבמה לא קריב דנתן לקמן (דף קז). כל הנידב
42 ונידב קרב בבמה ושאינו נידב תריד אינו קרב
43 בבמה: **וְאִיכָבֵד** א"ר אמאי. חוץ למקומו מחוץ לזמנו

1 **כְּכֹהֵן** ב' קרי. **וְאִיכָבֵד** א"ר אמאי,
2 **הַקָּשִׁי** הוא, 'שלישי' זה חוץ לזמנו. **פִּינְעוֹל** (זה) חוץ למקומו. **אָמַר** רבא, אם תיפצו
3 לומר, רבי שמעון סבר לה כברייה, דאמר בין האולם וּלְמוֹצַב צֶפֶן, אין מחשבת מועלת
4 בהולכת תפארת הפנימית, אלא מפתח אולם ולפנים. ואם תמצוי לומר, סבר לה כרבי
5 יְהוּדָה, דאמר תוה עָנִיב מְקַדְּשׁ אִין מְחַשְׁבָה מוֹעֵלֵת בְּהוֹלֶכֶת סִילּוֹק בְּזִיבִין, אלא מפתח
6 הֵיכַל וְלַחוּץ, ואם תמצוי לומר, סבר, קדושת הֵיכַל וְאוֹלָם הָרָא היא, אין מחשבת מועלת,
7 אלא מפתח אולם וְלַחוּץ, ואם תמצוי לומר, תוה הִתְחַתַּת בְּלָפְנִים אִין מְחַשְׁבָה מוֹעֵלֵת
8 אִפְּלוּ פְסִיעָה אַחֲת אֵלָא בְּכַדֵּי הוֹשְׁטֵת ידו. ואם תמצוי לומר, סבר, הוֹלֶכֶת שְׂלַא בְּרִגְלָא
9 לֹא שָׂמָה הוֹלֶכֶת, אין מחשבת מועלת בלל: **אָמַר** ליה אביו לאמוריה דרב חסדיא, **בְּעֵי**
10 **מִזְבִּיחַ מֵרַב חֲסָדָי, הוֹלֶכֶת כְּזֶה מוֹהוּ:** **אָמַר** ליה פְּשָרָה, וּמְקַרְא מְסִיעַינִי וְיַחְשְׁמוּ אֵת
11 **תַּפְסַח וַיִּירָקוּ הַכֹּהֲנִים אֵת הַדָּם מִיַּדֵּם וְהָלּוּם מִפְּשִׁיטֵם!** מתיב רב שש"ת, וְאוֹגֵן,
12 שְׂכֹר

1 **או** ויל פרסינן שכן כרת דהיקשא אתי דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לזמנו כפ' שני (לקמן דף כח). בקרא אוריתא דאמרנן אם אביכל איכל תשלש זז מחשבת חוץ לזמנו לא
2 יחשב לו פינעל היה קרבן ותירא הוא לאתיי וחוץ למקומו ויחי דאיתקש גרימין מהדדי ואין משכיב על הקישא אבד רבא תאל ר' שמעון סבר לה כברייה ראבי. לקמן כפ' שני (דף
3 כ.) בין האולם לפינעל צפון. חלק פניני כשעודה שבו האולם ולמזבח איני דלא קריתן ביה על ערך המזבח צפונה דהא מניעברו על מזבח אתה חוץ צפון לענין שחיטת קדשי קרישים
4 אין מחשבת מועלת בתפארת הפנימית. אפילו לפסול: **אֵלֵא** מפתח האולם ולפנים. שאם הישב בהולכת הדין ממקום שחיטתו על האולם אינה מחשבת שאפשר לטבל חולכת זו
5 לשחוט אלא פתח האולם אבל אין סבר רבי יודנה סבר לה אין מחשבת חולכת אעלוע רב' שמעון וזמור אין צפון אלא מנהג מפרק המזבח פניני עד כותל הגרועה צפנית הויא לה כעבודה
6 שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה צפון לשחיטתה דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' וצפון בשלה כתיב: **וּמַתִּיל** ר' שמעון סבר לה כר' יהודה דאמר לקמן כפ' קדשי קרישים
7 (דף טג) תוך עורה מקדש כל רצפת ועוריה בין האולם ולמזבח מקדשת לקדשי חלבים כמזבח עצמו דכתיב ביום הוא קדש המולך את תוך החצר ותיא לקמן דברים כבתבן רבוי
8 ר' יהודה: אין מחשבת מועלת. לר' שמעון בהולכת בזכי לחם הפנים שהו מותרין את הלחם כדם המתיר את הבשר ובקומץ המתיר את השירים והלחם מתפלג מחשבת עבודת
9 הבהים חוץ לתוך מתירין רבי שמעון אין סבר רבי יודנה סבר לה אין מחשבת חולכת מועלת בה לפסול אלא מנהג מפרק המזבח מפרקו משתגיע לפתח חזקל עד מנעויע לציאא אילת לרצפת
10 העודה שלפניו דבכל הדיכל לא מנייא מחשבה שדרי כל הדיכל כשר להחשיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח ואולם כי עורה סביבא אין נמן האולם לחוץ נמי לא מנייא מחשבת
11 בהולכת שדרי אפשר לקדשו על רצפת העודה מיה אם ירצה נמצאת וחולכתו עד המזבח שלא לצורך. הו' **וּמַתִּיל** סבר רבי שמעון קדושת אולה חולכת היא אין מחשבת מועלת
12 **אֵלֵא** מפתח אולם ולחוץ. כלומר האמת של עבי כותל פתחו של אולם דבכל הללו של אולם לא מנייא דכפנים דמי וחזק לפתח לא מנייא דאפשר לקדשך שם. **וּמַתִּיל** סבר לה
13 תוך פתח האולם כלפנים אין מחשבת מועלת אפילו פסיעה שלימה אלא כבוי חושבת ידו. עומד בפתח האולם מושיט ידו לרצפה היינו חולכת ומנייא בה מחשבה חבי גרסינן ואין
14 תמצוי לומר חולכת שלא ברגל לא שמה חולכת אין מחשבת מועלת בלל. דהא דוהשת ידו חולכת שלא ברגל היא: **וַיִּירָקוּ הַכֹּהֲנִים אֵת הָרַם מִיָּמִם.** (מידרס) של שוחטין משמע ושוחטין
15 זרם ניהו ואשמנותין קרא שהורים לוקחין אותו מיד המגבל ומוליכין אותו לזרוק

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

שיבור, פירש בקונטרס שתיי יין ולא משמעו בן כפרך מומין אילו פסולין באדם (כבודות דף קמו) אלא שיבור בשאר יבדים המשפרים ודלא כר' יהודה דאמר מחיל עבודה מדת שיבור נתון והם דתי' לאו שתיי יין כדפרי' והם בדידו מומין מומלי' עבודה בעי למחשבה אבל שיבור דהכא פסיהם משמע שתיי יין הוא כדראיתא הוא כדראיתא ולכולי עלמא מילתא לבעודה כדפרי' בהם פשוטות

שיבור ובעל מום, בקפלה החולבה ברוקה פסול. 1
וכן יושב, וכן שמאל, חובתא. והא רב חסדיא, קרא 2
קאמרי, דעביד משעה אצטנא. ורבא ורב יוסף דאמרי 3
תוריהו, הולכה ביה, מתולקת רבי שמעון ורבנן, רבי 4
שמעון דאמר עבודה שאפשר לביטול לאו עבודה 5
היא, כפרה ביה. לרבנן פסולה. אמר ליה אביי, והא 6
קאמרי דעבודה שא אפשר לביטול וכשרה ביה. 7
אמר ליה, שחיטה היא עבודה היא, ולא, הכשרה ביה. 8
ורא אמר רב, שחיטת פרה ביה פסולה. ואמר רב 9
עליה, אלעזר וחוקה קתיב ביה. שאני פרה דקשי 10
בדך הבית היא. ולא קל בדך הויא, קדשי בדך הבית 11
הויא עבודה, קדשי מזבח לאו עבודה היא. אמר רב 12
שישא פריה דרב אידי, מדי דההיא אפראות נגעים 13
דלאו עבודה היא, ובעיא בהוניה. והי' הולכת אפרים 14
לכבש דעבודה שאפשר לביטול היא, ופסולה ביה, 15
דכתיב וחקריב הבהן את הכל (והקטרין) והמזבחיה, 16
ואמר ר' ז' הולכת אפרים לכבש. היא דגלי, גלי. 17
והיא דלא גלי, לא גלי. ולא קל בדך הויא, והיא 18
הולכת אפרים לכבש, דלא מעפפה פרה, כפיא 19
בהוניה. הולכת דם דמעפפה כפפה אלא כפיא שכן 20
(מביעיא), [קשיא]. איתמר [גמין]. אמר עולא אשן 21
רבי אלעזר, הולכה ביה פסולה, אפילו רבי שמעון. 22
אפינאי להו, הולכה שלא בגלל שמה הולכה או 23
שמה הולכה. הא שמעו וכן יושב וכן שמאל, פסול. 24
הא עומד, דמוקיא דיושב קשר. דלמא יושב דקשיא 25
מישא. עומד דמוקיא דיושב, גנייד פוהתא. הא שמעו, 26
שחט ישראל וקבל פהוה, נתנו לחבירו וחברו לחבירו. 27
התם נמי דניידי פוהתא, ובאי קא משמע לך, ברוב עם 28
דדרת מלך. הא שמעו, קבל הכשר ונתן לפסול, יחזיר 29
לכשר. אומא, יחזור הכשר ויקבלה. איתמר, אמר עולא 30
אמר רבי יוחנן, הולכה שלא בגלל רבי לא שמע הולכה. 31
אשר

שיבור. היינו שתיי יין מנשה אצטנא. עמדן במקום חור אלז הכהן המקבל פסול 1
ונתנו לו ואחוז עד שבא חזוק ונטלו מידו ואין חזר מקריבן לצד המזבח לא דחברת 2
רגל ולא דחושטת לא דלא באיטנא ב' עומדין בלי עליה. חזי כהן. אלא כעם 3
לא בהא תלי וליכא מיפשט לרבנן דמשמע דסבירא להו דחולכה היא אפשר לבטל לא כ"כ 4
בדשעה דאי אפשר לביטול ולחוסל ביה א"כ 5
שחיטה ביה כשרה. ומשני שחיטה לאו עבודה 6
היא. מהאכתשרה ביה כל הפסולים אבל מיד 7
דהיי עבודה והא אפשר לבטלה פסול ביה. ואמר 8
רב עליה. לאפריש מילתיה בעי טעם פסולה 9
דכתיב בשחיטתה ונתתם אותה אל אלעזר 10
הכהן ושחט ובכיה בה פרה חוקה וכל היבא 11
דכתיב חוקה עטובא: שאני פרה. חילוק טעם ה' 12
אזני טעם עבודה דהיא אינה קודשת מובח 13
אלא קודשת דמיס בעלמא בקדשי ביה הבית 14
עוד כרף טעם הפסול בה לאו משום תורת 15
עבודה אלא מזירת הכתוב בעלמא אבל 16
בקדשי מובח דשייכי בהו עבודות לא חשיבא 17
לחיות עבודה. היובל אפריש אבס' כפולה. 18
שאני רצה עבודתו ומנתח אלא מנחת היבא 19
נגלי נלי. והולכת אפרים נגלי בהו כהן בעינין כהן 20
אבל הולכת דהם דלא גלי בהו כהן לרבי שמעון 21
דאפשר לבטלה לאו כיה בעי. אפילו ר' שמעון. 22
דאני דאמר ר' שמעון לא פסלי בה מחשבה 23
משום דאין היחזר הקריב תלוי בה ולא קרינא בה 24
דבריה המביאים לילי אבילה אבל עבודה היי 25
ליפסל ביה שמה חולבה. ופסולה בא לא שמה 26
לרבנן וא אס עשאו דו פסולה או לא שמה 27
חולבה. ולא פסלה מחשבה. וכן כו' וישן. קתנ 28
דפסול חולבה לא עומד דאני מוליך אלא 29
דבדשתי יד' ודמאי עשיא כשר אלא שמה 30
חולכה. רשיין מישא. שמעון עצמו לצד המזבח 31
שי משפטיה בקרקע שיין מגרר כנוו שיין ליה 32
מישאת (שבת דף י') שק אוהת ובעת שתיים 33
(מנחות דף עו.) פריי' רוחותיה רוב מניה 34
עומד דכשרה גנייד פוהתא בשפשוק רגליה. 35
כן תתנו כפרה תפעה שמה ישראל כו' בה 36
דרבן לעשות חתי' לחבירו. דקתיני ההם חבתיים 37
ועמידי שרות שרות יחזיר לכשר. שנתנו לו 38
ואשמעינן תרתיה בה היא דלא מיפסל בניאי 39
דאפקידיה פסול ואשמעינן בהו דחולכה לו 40
שעשה הכשר שלא בגלל שהחושט לפסול 41
שויה עומד בצד המזבח לא נעשית בכרשר 42
ואי שמה חולכה דקתיני יחזיריה למי שנתנו לו 43
ואי חולכה שלא בגלל רבנן עמיה חולכה 44
יחזיריה לאחור יבא כשר ושלמה מידו לצד 45
המזבח וזה לא ישיטנה לו אלא דמעשה אצטנא בעלמא עבודת אפריש כשר. לצד 46
המזבח וקבלנו יטלנו מיד פסול חולכת כשר קמא כשרה. לא שמה חולכה. ואינה 47
כשרה לחולכה כן ואין מחשבה מפגלת בה. 48

אפסר

אפסר 1
והוא יושב, וכן שמאל, חובתא. והא רב חסדיא, קרא 2
קאמרי, דעביד משעה אצטנא. ורבא ורב יוסף דאמרי 3
תוריהו, הולכה ביה, מתולקת רבי שמעון ורבנן, רבי 4
שמעון דאמר עבודה שאפשר לביטול לאו עבודה 5
היא, כפרה ביה. לרבנן פסולה. אמר ליה אביי, והא 6
קאמרי דעבודה שא אפשר לביטול וכשרה ביה. 7
אמר ליה, שחיטה היא עבודה היא, ולא, הכשרה ביה. 8
ורא אמר רב, שחיטת פרה ביה פסולה. ואמר רב 9
עליה, אלעזר וחוקה קתיב ביה. שאני פרה דקשי 10
בדך הבית היא. ולא קל בדך הויא, קדשי בדך הבית 11
הויא עבודה, קדשי מזבח לאו עבודה היא. אמר רב 12
שישא פריה דרב אידי, מדי דההיא אפראות נגעים 13
דלאו עבודה היא, ובעיא בהוניה. והי' הולכת אפרים 14
לכבש דעבודה שאפשר לביטול היא, ופסולה ביה, 15
דכתיב וחקריב הבהן את הכל (והקטרין) והמזבחיה, 16
ואמר ר' ז' הולכת אפרים לכבש. היא דגלי, גלי. 17
והיא דלא גלי, לא גלי. ולא קל בדך הויא, והיא 18
הולכת אפרים לכבש, דלא מעפפה פרה, כפיא 19
בהוניה. הולכת דם דמעפפה כפפה אלא כפיא שכן 20
(מביעיא), [קשיא]. איתמר [גמין]. אמר עולא אשן 21
רבי אלעזר, הולכה ביה פסולה, אפילו רבי שמעון. 22
אפינאי להו, הולכה שלא בגלל שמה הולכה או 23
שמה הולכה. הא שמעו וכן יושב וכן שמאל, פסול. 24
הא עומד, דמוקיא דיושב קשר. דלמא יושב דקשיא 25
מישא. עומד דמוקיא דיושב, גנייד פוהתא. הא שמעו, 26
שחט ישראל וקבל פהוה, נתנו לחבירו וחברו לחבירו. 27
התם נמי דניידי פוהתא, ובאי קא משמע לך, ברוב עם 28
דדרת מלך. הא שמעו, קבל הכשר ונתן לפסול, יחזיר 29
לכשר. אומא, יחזור הכשר ויקבלה. איתמר, אמר עולא 30
אמר רבי יוחנן, הולכה שלא בגלל רבי לא שמע הולכה. 31

המזבח וזה לא ישיטנה לו אלא דמעשה אצטנא בעלמא עבודת אפריש כשר. לצד 46
המזבח וקבלנו יטלנו מיד פסול חולכת כשר קמא כשרה. לא שמה חולכה. ואינה 47
כשרה לחולכה כן ואין מחשבה מפגלת בה. 48
אפסר 1
והוא יושב, וכן שמאל, חובתא. והא רב חסדיא, קרא 2
קאמרי, דעביד משעה אצטנא. ורבא ורב יוסף דאמרי 3
תוריהו, הולכה ביה, מתולקת רבי שמעון ורבנן, רבי 4
שמעון דאמר עבודה שאפשר לביטול לאו עבודה 5
היא, כפרה ביה. לרבנן פסולה. אמר ליה אביי, והא 6
קאמרי דעבודה שא אפשר לביטול וכשרה ביה. 7
אמר ליה, שחיטה היא עבודה היא, ולא, הכשרה ביה. 8
ורא אמר רב, שחיטת פרה ביה פסולה. ואמר רב 9
עליה, אלעזר וחוקה קתיב ביה. שאני פרה דקשי 10
בדך הבית היא. ולא קל בדך הויא, קדשי בדך הבית 11
הויא עבודה, קדשי מזבח לאו עבודה היא. אמר רב 12
שישא פריה דרב אידי, מדי דההיא אפראות נגעים 13
דלאו עבודה היא, ובעיא בהוניה. והי' הולכת אפרים 14
לכבש דעבודה שאפשר לביטול היא, ופסולה ביה, 15
דכתיב וחקריב הבהן את הכל (והקטרין) והמזבחיה, 16
ואמר ר' ז' הולכת אפרים לכבש. היא דגלי, גלי. 17
והיא דלא גלי, לא גלי. ולא קל בדך הויא, והיא 18
הולכת אפרים לכבש, דלא מעפפה פרה, כפיא 19
בהוניה. הולכת דם דמעפפה כפפה אלא כפיא שכן 20
(מביעיא), [קשיא]. איתמר [גמין]. אמר עולא אשן 21
רבי אלעזר, הולכה ביה פסולה, אפילו רבי שמעון. 22
אפינאי להו, הולכה שלא בגלל שמה הולכה או 23
שמה הולכה. הא שמעו וכן יושב וכן שמאל, פסול. 24
הא עומד, דמוקיא דיושב קשר. דלמא יושב דקשיא 25
מישא. עומד דמוקיא דיושב, גנייד פוהתא. הא שמעו, 26
שחט ישראל וקבל פהוה, נתנו לחבירו וחברו לחבירו. 27
התם נמי דניידי פוהתא, ובאי קא משמע לך, ברוב עם 28
דדרת מלך. הא שמעו, קבל הכשר ונתן לפסול, יחזיר 29
לכשר. אומא, יחזור הכשר ויקבלה. איתמר, אמר עולא 30
אמר רבי יוחנן, הולכה שלא בגלל רבי לא שמע הולכה. 31

חולכה

חולכה 1

זבחים פרק ראשון - כל הזבחים דף טו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" רלא
רשב"ם

1 אפ"ר לתקנה. בן שני שעשהו כן אמרין דאין הולכה ופסולה הוא נעשת
2 שלא כהלכה כמיהו שן לה תקנה להחזירה לאחריה ולחזור להוליק כרגל או אין לה
3 תקנה חזיר לבער אלמא אפטר לתקנה ויתי נפי כו' כלומר ואי נמי מפרשה לה וברבשר
4 ראשון ושולין לצד המזבח קאמר רבי שכן בשעת הדולכה שר קמא דהואי שלא
5 ברגל כשרה היא מכל מקום ש"כ בדשרה ע"י

6 תקנה איפלא. בהולכת כשר ראשונה מי
7 שבת דקאי זו נאי. לצד המזבח שהקרב
8 הראשון בהושטתו לצד המזבח דקאי זו בריא. ו
9 וכשר שהושטה לו הדרוקה מן המזבח הלכך
10 לא הולכה היא לפסול וכו' פטשין חזור כשר
11 יטלטלו רח מנשה איצטבן הוא דעבר וליכא
12 השטתו דהמזבח ובנותב פסלה. ואפילו
13 עשהו כן פוסלת הדם וההיא ופסחים בנידיד
14 וברשטין: נשפך מן הובל על היצפה ואפ"ו
15 כשר. והובל התקבל בבלי משנה היא חפ
16 שלישי כד הפסולין קסוד כשישפך ותחפש
17 ברצהו נתרבי לצד המזבח וקתני כשר ותיי נמי
18 דאמרת דהוי לחזור לאחוריו לחזור
19 ולחוליק ברגל דמי כבתקתא סני לה בשצא
20 לחוץ. כשישפך לא נתפסו לצד המזבח אלא
21 נתפסו לחץ מן המזבח ונתדבק ופרטינן לבידאי
22 שפיק לנואי אל עייל. במתיה וכו' אפטר להם
23 צולו בשמך ולא תנעטא ככל פירוק: נשפך
24 מדרין. ומשופע חוץ למזבח בנומא. שעומד
25 במקומו ולא נתפשט: או נמי כבסמיכא. דם עבה
26 קרוב לקרש: באידי פירוק. פני: נשפך על
27 היצפה. ובתרי הברכה ולא נתקבל כבלי: לפגול
28 ברייה. בהדיא דפרק שלישי דאידיי בקבלת כלי
29 לפגול בה חילוק הפסול פשעמיש שאף מן הובל
30 לרצה פסול אלא מלוכל אשכח פסול אלא

31 מטאור בהמה ש"מ נשפך מן הבלי לא טאנ פנפ
32 לבראי ו"ש עייל לנואי כשה: תיובתא. דעולא
33 מהלוקת ר' פסקון ורבנן. דמתני' הוא אי היא
34 עבדה ר' לא לרבי: נשפך לא היא עבדה היא:
35 קתני מתני' ר' שמעון מבשר בהדלוק דלא פסל
36 בה מחשבה בהולכת שלא לרבי משום דלאו
37 הולכה היא ונכחה רבתי כו'. נמשקא אבי
38 למילתיה דקאמריש ואומר דבי פליגי ר'ש ורבנן
39 (בהולכת זוטרטא) (בהולכה זוטרטא פליגי
40 שחטת בעד המזבח חוק דהייט שלא ברגל אבל
41 בהולכה רבתי ברגל לא פליגי ולקנן
42 מותרין בה ממנותיקן דשמעין מיה דבדחשת נמי

1 **הולכה** שלא ברגל מחלוקת ריש ורובנן. שי מפרש פירוש אורו איר פירוש הקוגנטוס
2 עיקר: **המזבח** העוף דפסלה והזאהו היכי משבחת לה. כיון דמבשרי ריש
3 בהולכה שלא ברגל אלא דהיא אפאת מסתברא והלוי דהבר באפטר לבטלה ודרוק מן
4 המזבח הולכה ו אפטר לבטלה) דא בעי הדי שחט בעד המזבח ולא פסלה בה משב"ב אבל
5 שחט חזיר למוזב דהולכה לו לא פוהשט ר' א"י

6 אפטר לבטלה פסלה בה מחשבה ולהיכי בהטאת
7 העוף פסלה מחשבה הואהו מכל נפוק עד רטנא
8 למוזב דלא אפטר לבטל דבר זה אבל לא ידוך
9 דלא אפטר באפטר ולא אפטר אלא הולכה שלא
10 ברגל לא חשיבא דהיי כאלו איתנבד אן כן
11 בהטאת העוף נמי כאלו איתבדי מצוות ומשני
12 דרמנאן מחשבה זו מחשבה שלמה. ברהך:
13 **אלא** תעוף העוף דפסלה בה מחשבה דהיי
14 משבחת לה. אי אמרת בשלמא בהולכה שלא
15 ברגל) פליגי בו ומוחזרי דלא אפטר לבטלה
16 פסלה מחשבה משבחת לה מימך דהייקוס דם
17 משום דדם הנתון כעואר כנתון בבלי שרת ולא
18 עמי לבגעי דרכי אבין בריש דם תעוף (לקנן דף
19 דב) דאיבעתי ליה אי פסלה כבלי שרת אי לא
20 אבל אי מוחזרי לה אלא להי ששמען דהיי
21 משבחת לה אבל מכל וזיקק דעלמא לא קשיא
22 ליה אי מימיה דריקוס ע"מ זה הבלי כלום אלא
23 ואי ברת דגפא דהא אייתביה ליה מצוות משום
24 (ודמרפירשו) ליה עד רטנא לא אייתביה מצוות
25 אבל הואהו סודאי לר' עולא קר' מוזב מיה דודה
26 הואהו דפרכות ובין הבריס דהיא הואא עיפ'
27 שלא נגע. הנהד:

חרון עלך כל הזבחים

1 **בנא קושיא רבי** דאמר ר' ירמיהו מרבי יודא, **היה מזה ונקמטו ידו של מזה** עד שלא הגיע דם
2 לאזור המזבח, **מזה ויאמר ליה (אפסולה מאי טעמא**], **והיה ונתן בעיניו**. כי אתו רב פפא
3 **ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב,** אמרי תיני חוכא. **והולכה רבתי לא פליגי, והא**
4 **פי פליגי,** בהולכה רבתי פליגי. **אלא בהולכה זוטרתי, פול עלקמא לא פליגי, דלא פסלה.**
5 **פי פליגי,** בהולכה רבתי. **הולכי זו והחזירו פהו וחזר והולכי,** פליגי בה גני רבי תיאי
6 **ורבי ינאי,** חד אמר **כשר וחד אמר פסול.** מר סבר אפטר לתקונה, וכו' סבר לא אפטר
7 לתקונה. **הולכי פהו והחזירו וחזר והולכי זו, אמר רב שישו בר אשי, לדברי המבשר**
8 **פסול, לדברי הפוסל מבשרו.** **רבא אמר, אי לדברי הפוסל, פסול. מאי טעמא. דהא צידוך**
9 **לאמטרייה**

10 דרוק מן המזבח מבשרי רבי שמעון מוקטין שאו רצה שחט אלא בעד התקנה. ור' פסקין ר'ש ורבנן
11 הולכה היא ואינץ פטר אפטר לבטלה לן ק' עבודה היא אי עבודה היא כולל ביה חוכא תיובתא.
12 שם היה מרס ותחטא עול קיי ר'ו ג'ו' שאתחזר לנפה ומחזר דמה לקיי דתי הותה הולכה זוטרתי היא וכו'ן
13 הדישם עליה קמפי דליפוקי. ר' הדישם בתורתה לא אמת לא כלום היא. דהא הולכה זוטרתי היא: ואי
14 נפק דם גמרה לה עבדה דהוא אוניג' דלא טאט דם למוזב א"כ בהולכה רבתי פליגי וטעמא דר'ש משום
15 טע' דלא עולא ונכחה רבתי כו' פסלה כד' להל' אלא וכן נאן מחשבה אלא בהולכה כאלו בהולכה
16 מחשבה) ליכא למישרך מדאי אמר ר' יוחנן הולכה רבתי קאמר שאין דרכה בכל אכל השחוט בעד המזבח כו' וכן
17 רבי יוחנן ומאי קשיא רלמא מדרשיש. דם דפסק לה הולכה מתחלה הואה וישנה לחואה עד רמטי למוזב
18 כחוחות הפנימות. הוא מיה הואי עבדה ככל עמס פסולתה או סתלה או דאיכא למישרי מכל פריש דם גמרה לה
19 חוץ לתקנה ומאי טעמא רבתי ודתי מטיב ודתי מן הדם וג'ו' נתן ונתן וכו'ן מן הדם ע"י קרנות וג'ו'
20 דקשיא ליה וכו'יהו רבתי לא פליגי ודא פי פליגי כו'. ואי דקתני אפטר שלא בהדלוק ש"מ בהדלוק עסקינן
21 וזותרתי כו' לא פליגי ופסולה. רסתינן וטעמא משום דאי לבטל ונאן דריס' ודא פסלה טעמא משום
22 ברעתי למבשר אוקריה אלא חזיקתה רבתי פליגי דרבינו חזקי' דרבינו יודא ר'י יוחנן דאמר רבתי לא
23 והחזירו כון שהעבדה עליו ומטלת חזר והולכי כשר דהא דתניא לעיל זו ואונן בהולכה פסול כשלא
24 וקבלה חריקת מאור: אפטר כשלא פסול אי חזר לחזור ולעשותן בהכשר וא"ו בטיע נמי ש' לתקן כגון
25 (לקנן דף פ"ב) נתן לאו ע"ש ש"מ חזר הכשר וקבל מן ברהקיה כ"ו בה' דקתני אפטר שלא בהדלוק ש"מ בהדלוק
26 ועליה: פסל). כיון דהתם מ"ט נכשף רדילי בתר בהרייתא ה"נ ולו בתר בהרייתא: דברי חפסי'. דאילו בתר
27 פסל כאן דהא צריך לאמטרייה (מאחר שנתרוקן צריך לחזור ולהביאו לצד מוזב נמצא דהולכה אחרונה לצורך ככל

[דף כ"ד ע"א]

באי זה מקום. רבי יוסי אומר: באי זה יום, באי זו שעה, באי זה מקום. מפירין אתם אותו?
והתיריתם בו? העובד עבודה זרה, את מי עבד, ובמה עבד.

גמרא ולא תנינן באי זה יוכל, שאין הדבר מצוי. אשכח תני רבי שמעון בן יוחי אומר: אף
באי זה יוכל, וקיימונה בהוא דעאל ובהוא דנפק.

מניין לשבע הקירות? תנא שמואל הזקן קומי רבי אחא (דברים י): **וְדַרְשֵׁתָּ, וְחִקְרְתָּ, וְשָׁאַלְתָּ, הַיֵּטֵב, וְהִנְהַיְתָּ אִמְתָּ, נְכוּן**. אָמַר לֵיהּ: לֹא תִהְיֶה קְרָא וְאִזְלִי, אֲלֵא, **וְדַרְשֵׁתָּ, וְחִקְרְתָּ, וְשָׁאַלְתָּ, הַיֵּטֵב**. וְהוֹגֵד לְךָ וְשִׁמְעֵתָ, וְשָׁאַלְתָּ, הַיֵּטֵב, הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב – לְגִזְרֵה שְׁוֵה, לִיתֵן כֹּל אַחַת וְאַחַת – שְׁמוּעָה, שְׂאֵלָה, דְרִישָׁה, וְחִקְרָה.

רבי יצחק מקשי לה: הוון תפיסין בחד ליסמים דמיבכריא, אמרין: בְּדוֹן קְטוּל, בְּדוֹן קְטַל. ומניין
לזה שבע הקירות? איסי אומר: דְּמִיבְכְרִיא אֲמַרִין: בְּדוֹן קְטוּל, בְּדוֹן קְטַל. ומניין לזה שבע הקירות?
איסי אומר: כֹּל זְמוֹן שְׂאֵלוֹ הַעֲדִים יְכוּלִין לְהַזְדַּמֵּם עַל אוֹתָהּ עֲדוּת – אִין תְּהוּרַג נְהַרַג.

מפירין אתם אותו? מה היה, עפ"ם או ישראל היה. נישמעיינה מהדא: דמר רבי יוחנן: נְהַרַג
מְפִיבְכְרִיא לְצִיפּוּרִי – הַזְקָה שִׁישְׂרָאֵל הִיָּה. הַתְרִיתֶם בּוֹ. מניין להתריייה? רבי שמואל בר נחמן
בשם רבי יונתן: **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ חֶסֶד הוּא** (ויקרא כ).

אמר רבי בון: קוין נשא אחותו. הַכֵּל נֶשֶׂא אַחֲוָתוֹ. חֶסֶד עֲשִׂיתִי עִם הַרְאִשׁוֹנִים שִׁיבְנָה עוֹלָם
מִהוּ, כִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד וּבְנָה (תהלים פט). תְּנִי: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי אֹמֵר: (דברים י) **עַל פִּי
שְׁנַיִם עֲדִים יוֹמַת הַמֵּת, הַמֵּת מֵת?** אֲלֵא לְהוֹדִיעוּ בְּאִי זו מֵיתָה מֵת.

תני, רבי יודה בי רבי אילעאי אומר: (שמות כא) **וְכִי יִזַּד אִישׁ עַל רֵעֵהוּ לְהַרְגוֹ בְּעָרְמָה** –
שִׁיעֲרִימוּהוּ בְּאִיזוֹ מֵיתָה מֵת. הֵיתָה מֵיתָתוֹ בְּחִמּוּרָה, וְהִתְרוּ בּוֹ בְּקֶלֶה – יְכִיל מִימַר, אִילוּ הוּהוּ
יָדַע שְׁמֵיתָתוֹ בְּחִמּוּרָה, לֹא הוּהוּ עֵבֶד הַדָּא מִילְתָּא.

הֵיתָה מֵיתָתוֹ בְּקֶלֶה, וְהִתְרוּהוּ בְּחִמּוּרָה, עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי יוֹדֵן בִּי רַבִּי אִילְעָאִי – שִׁיעֲרִימוּהוּ
בְּאִי זו מֵיתָה מֵת.

[דף כ"ד ע"ב] הֵיוּ מִתְרִין בּוֹ, וְשׁוֹתֵק. מִתְרִין בּוֹ, וּמְרַבֵּן בְּרָאשׁוֹ. אִף עַל פִּי שְׁאֹמֵר: "יֹדַע
אֲנִי" – פְּטוּר, עַד שְׁיֹאמַר: "עַל מְנַת כֹּן אֲנִי עוֹשֶׂה".

רְאוּהוּ שׁוֹפֵף דָּם, אֲמַרוּ לוֹ: "הֵיוּ יוֹדַע שְׁכֹן בְּרִית הוּא, וְהִתְוֹרָה אֲמַרְהָ (בראשית ט): **שִׁפּוֹף דָּם
הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּד!**" אִף עַל פִּי שְׁאֹמֵר: "יֹדַע אֲנִי" – פְּטוּר, עַד שְׁיֹאמַר: "עַל מְנַת כֹּן
אֲנִי עוֹשֶׂה".

רְאוּהוּ מַחְלֵל שַׁבָּת, אֲמַרוּ לוֹ: "הֵיוּ יוֹדַע שְׁחִוָּא שַׁבָּת, וְהִתְוֹרָה אֲמַרְהָ: (שמות לא) **מַחְלֵלִיָּה מוֹת
יּוֹמַת!**" אִף עַל פִּי שְׁאֹמֵר: "יֹדַע אֲנִי" – פְּטוּר, עַד שְׁיֹאמַר: "עַל מְנַת כֹּן אֲנִי עוֹשֶׂה".

רבי חייה בר גמדיא שאל: "מקושש" משום מאי מיחייב, משום תולש, או משום קוצר? נישמענינה מהדא: ויהי בני ישראל במדבר ומצאו (במדבר טו) – תלמוד שמצאוהו תולש עצים מן הפרקע.

רבי חייה בר גמדיא שאל: "מקושש" במה הוא מיתתו? במקילה? נישמענינה מהדא: יודעין היו שמקושש חייב מיתה, ולא היו יודעין במה היתה מיתתו. אשפח תני רבי חייה: (ויקרא כד) הוציא את המקלל מחוץ למחנה, במה היתה מיתתו? במקילה.

את מה עבד? לפעור או למרקולים? ובמה עבדה? בעבודתה עבדה, או בעבודת גבות. נישמענינה מהדא: מעשה שבאו שנים ואמרו: ראינו זה עובד עבודת אלילים, ואין אנו יודעין פעור הנה או מרקולים הנה, דנין אותו בשתיקה, ובאי זו מודעה פומרין אותו.

הלכה ב' מתני' כל הפרקה בבדיקות – הרי זה משתבח. מעשה ובדק בן זכאי בעוקצי תאנים. ומה בין תקירות לבדיקות? אלא, שבתקירות, אמר אחד: "איני יודע" – עדותן בטילה. בבדיקות, אמר אחד: "איני יודע". ואפילו שנים אומרים: "אין אנו יודעין" – עדותן קיימת. אחד תקירות ואחד בבדיקות, בזמן שהן מבחישין זה את זה – עדותן בטילה.

גמרא במה לקטון? בעוקציהן לקטון? במה אכלו, בגלעיניהן? תפון תנינו: מי שהיו שתי כיתי עדים מעידים, אלו מעידים שגזר שתיים.

[דף כ"ה ע"א]

ואלו מעידין שגזר חמש, בית שמאי אומרים: נחלקה עדותן, אין פאן גזירות. ובית הלל אומרים: יש בכלל חמש שתיים, ויהא גזיר שתיים.

רב אמר: בכלל נחלקו, אכל בפרט – כל עמא מודו ושיש בכלל חמש שתיים] נחלקה העדות. ורבי יוחנן אמר: במונה נחלקו, אכל בכלל – כל עמא מודו [ושנחלקה העדות] שיש בכלל חמש שתיים. הידינו פולל, והידינו מונה? פולל – אהן אמר: תרתי. ואהן אמר: חמש. מונה – אהן אמר: תדא תרתי. ואהן אמר: תלת ארבעי.

רב אמר: הכחיש עדות בתוך עדות – לא בטלה העדות. ורבי יוחנן אמר: הכחיש עדות בתוך עדות – בטלה העדות. דברי הכל, הכחיש עדות לאחר עדות – לא בטלה העדות.

חייליה דרבי יוחנן מהדא דמר רבי בא בר חייה בשם רבי יונתן: היהונק המונה, זה אומר: "מן הכיס מנה". וזה אומר: "מן הצרור מנה" – הכחיש עדות בתוך עדות. אוף רב מודה שבטלה העדות, מה פליגינן? בשחיו שתי פיתי עדים, אחת אומרת: "מן הכיס מנה". ואחת אומרת: "מצרור מנה" הכחיש עדות בתוך עדות – בטלה עדות. וכרב: לא בטלה.

עדות אחת אומרת: "לתוך חיקו מנה". ואחת אומרת: "לתוך פונדתו מנה" דברי הכל: הכחיש עדות לאחר עדות – לא בטלה העדות.

אָהד אָמַר: בְּסִיף הַרְגוּ, וְאָהד אָמַר: בְּמַקַּל הַרְגוּ – הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, אוֹף רַב מוֹדָה שְׂבַמְלָה הָעֵדוּת. מַה פְּלִיגִין? בְּשִׁהִי שְׁתֵּי בֵּיתֵי עֵדִים. אַחַת אוֹמְרַת: בְּסִיף, וְאַחַת אוֹמְרַת: בְּמַקַּל – הִכְחִישׁ עֵדוּת בְּתוֹךְ עֵדוּת, בְּמַלְחָה עֵדוּת. וְכַרַּב: לֹא בְּמַלְחָה עֵדוּת.

אַחַת אוֹמְרַת: "לְצַפּוֹן נָטָה". וְאַחַת אוֹמְרַת: "לְדָרוֹם פָּנָה" דְּכָרִי הַכֹּל: הִכְחִישׁ עֵדוּת לְאַחַר עֵדוּת – לֹא בְּמַלְחָה הָעֵדוּת.

הִיילִיה דְּרַב מְהֵדָא דְתַנְיִן תַּמּוּן: רַבִּי יוֹדֵן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִי: הוּאִיל וְזוּ מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קָיִים – יִנְשְׂאוּ, וְלֹא שְׁמִיעֵי דְמַר רַבִּי לְעוֹר: מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעֵדִים. מַה בֵּין עֵדִים וּמַה בֵּין צָרָה? לֹא עָשׂוּ דְכָרִי צָרָה בְּהַכִּירְתָּהּ כְּלוּם. אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: אִין אָמְרָה רַבִּי לְעוֹר, מִינֵי שְׁמַעִיה וְאָמְרָה.

מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי! אָהד חֲקִירוֹת וְאָהד בְּדִיקוֹת, בְּזִמְנֵי שְׂמַכְחִישִׁין זֶה לְזֶה – עֵדוּתָן בְּטִילָה. מַה עָבַד לָהּ רַבִּי? אָמַר רַבִּי מְנָא: פֶּתַר לָהּ רַב עַד בְּעַד. אָמַר רַבִּי אֲבִין:

[דף כ"ה ע"ב] אֲפִילוּ יִפְתַּר פֶּתַּ בְּכַת, שְׁנִייה הִיא לְדִינֵי נְפֻשׁוֹת, דְּכַתִּיב (דברים טו): צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף.

הִלְכָה ג' מִתְנֵי' אָהד אוֹמַר: בְּשָׁנִים בְּחֻדְשׁ. וְאָהד אוֹמַר: בְּשָׁלְשָׁה – עֵדוּתָן קִיּוּמָת, שְׁזַה יָדַע בְּעִיבוּרוֹ שֶׁל חֻדְשׁ, וְזֶה לֹא יָדַע.

אָהד אוֹמַר: בְּשָׁלְשָׁה, וְאָהד אוֹמַר: בְּחֻמְשָׁה – עֵדוּתָן בְּטִילָה. אָהד אוֹמַר: בְּשֵׁתֵי שָׁעוֹת, וְאָהד אוֹמַר: בְּשָׁלֹשׁ – עֵדוּתָן קִיּוּמָת. אָהד אוֹמַר: בְּשָׁלֹשׁ, וְאָהד אוֹמַר: בְּחֻמְשׁ – עֵדוּתָן בְּטִילָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: קִיּוּמָת. אָהד אוֹמַר: בְּחֻמְשׁ, וְאָהד אוֹמַר: בְּשָׁבַע – עֵדוּתָן בְּטִילָה, שְׂבַחְחֻמְשׁ – חֶמְהָ בְּמוֹרָה, וּבְשָׁבַע – חֶמְהָ בְּמַעְרַב.

גַּמְרָא עַד הֵיכָא? רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן: עַד רוּב הַחֻדְשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: כְּגוֹן הָעִירִינִין הִלְלוּ, וְחֻמְמִים אוֹמְרִים: אִינֵן כְּלוּם. וְאָמַר רַבִּי יִסָּא, כְּגוֹן אֲנָא, דְּמִן יוֹמוֹי לֹא צִלִּית מוּסַפָּא מִן דְּלֹא יָדַע אִימַת יִרְהָא.

רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וְלִמְעַלָּן מוֹדְבְּרִיתָן. רַבִּי יוֹדָה אוֹמַר: מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וְלִמְעַלָּן דְּכָרִי תוֹרָה. מֵאִי טַעְמָא דְרַבִּי מֵאִיר? (שמות יב) אֵךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן – זֶה חֻמְשָׁה עֶשְׂרִי. יְכוּל מִשְׁתַּחֲשָׁד? תַלְמוּד לומַר: אֵךְ – חֵלֶק. הָא בִּיצַד? תַּן לִי שְׁעָה אַחַת קוֹדֵם שְׁקִיעַת הַחֶמֶד.

מֵאִי טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה? אֵךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן – זֶה אַרְבַּעַת עֶשְׂרִי. יְכוּל כָּל הַיּוֹם? תַלְמוּד לומַר: אֵךְ – חֵלֶק, חֲצִי לְחֻמִּין וְחֲצִי לְמוֹצָא.

מִחֻלְפַת שֵׁיטַת רַבִּי מֵאִיר! תַּמּוּן אָמַר: אֵךְ – לְרֵבּוֹת, וְכֹא אָמַר: אֵךְ – לְמַעַמְט! אָמַר רַבִּי שְׂמוּאֵל בְּרַב אַבּוּדִמִי: מִיעַמְטוּ שְׂאִינוּ מְחַמִּין (בְּחַמִּין). רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: (דברים טו) לֹא תֹאכַל עֲלֵיו חֻמִּין – עַל אֲכִילְתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: לֹא תֹאכַל עֲלֵיו חֻמִּין – עַל עֲשִׂיתּוֹ. רַבִּי יוֹדֵן אִית לִיה, עֲשִׂה

[דף כ"ז ע"א]

ולא תעשה על אכילתו, עשה ולא תעשה על ביעורו. עשה על אכילתו (דברים מז), **שבעת ימים תאכל עליו מצות** – לא חמץ. כל לא תעשה שבא מבה עשה – עשה הוא. ולא תעשה על אכילתו (שם), **לא תאכל עליו חמץ**.

עשה על ביעורו, (שמות יב) **שבעת ימים תשביתו שאר מבתכם**. לא תעשה על ביעורו, (שם) **שבעת ימים שאר לא ימצא בבתכם**.

הא רבי מאיר אומר מששה שעות ולמעלן מדבריהן, ששית אסורה משום גדר, חמשיית למה משום גדר. ויש גדר לגדר? אלא חמשיית מתחלפה בשביעית.

מתחלפה שיטת רבי יהודה! תמן אמר: אין חמשיית מתחלפת בשביעית, וכא אומר: חמשיית מתחלפת בשביעית! אומר רבי יוסי: תמן – הדבר מסור לנשים, והן עצילות, הכא – הדבר מסור לבית דין, והן זריון.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: תמן – תחילת חמשיית סוף שביעית, הכא – סוף חמשיית תחילת שביעית. ותני בן: תחילת חמש – חמה במוזרה, וסוף שבע – חמה בפוערב, לעולם אין חמה נוטה למערב אלא בסוף שבע.

הלכה ד' מתני' היו מכניסין את השני ובדקין אותו. נמצאו דבריהן מכווננין – פותחין לזכות. אומר אחד מן העדים: "יש לי ללמד עליו זכות". או אחד מן התלמידים: "יש לי ללמד עליו חובה" – משתקין אותו. אומר אחד מן התלמידים: "יש לי ללמד עליו זכות" – מעלין ומושיבין אותו עמוהו, ולא היה יורד משם כל היום. אם יש ממש בדבריו – שומעין לו.

אפילו הוא אומר: "יש לי ללמד על עצמי זכות" – שומעין לו, ובלבד שיהא ממש בדבריו.

גמרא תני: אם מצאו לו זכות – פטרוהו. אם לאו – מעבירין דינו, ומודווגין זוגות, וממעטין במאכל. ולא היו שותין יין, ונושאים ונותנים כל הלילה. ולמחר משכימין ובאים, והזני כניסות מחזרין אחריהן, ואומר: איש פלוני מחייב הייתי ומחייב אני. מזהב הייתי ומזהב אני. מחייב הייתי ומזהב אני – שומעין לו. מזהב הייתי ומחייב אני – למד תהילה.

תני: טעה אחד מן הדיינים,

[דף כ"ז ע"ב] אם היה מזהב – ספרי הדיינים מזכירין אותו. אם היה מחייב – אומרים לו: למד תהילה.

אמר רבי לא: מפני מה פותחין דברי המזכה? מפני המחייב, שפא תיטרף דעתו, ואין חליף מילא, ימרון ליה: תדא אמרת, תדא לא אמרת. צריכה שני עדים [ימים], נמצא דינו משתקע.

רבי יוסי בי רבי בון אומר: מפני המזכה.

הלכה ה' מתני' אם מצאו לו זכות – פטרוהו, ואם לאו – מעבירין דינו למחר, ומזדווגין זוגות זוגות, ממעמיין במאכל, ולא היו שותין ויין כל היום. ונושאים ונותנים כל הלילה, ולפחיתת משפמיין ובאין. המזכה אומר: אני מזכה ומזכה אני במקומי, והמחייב אומר: אני הוא המחייב ומחייב אני במקומי. המלמד הוכה – מלמד זכות. אכל המלמד זכות – אינו יכול לחזור וללמד הוכה.

ואם טעו בדבר – סופרי הדיינים מזכירין אותן. אם מצאו לו זכות – פטרוהו.

ואם לאו – עומדין על הפניין. שנים עשר מזכין ואחד עשר מחייבין – זכאי. שנים עשר מחייבין ואחד עשר מזכין, ואפילו עשרים ושנים מזכין או מחייבין, ואחד אומר איני יודע – יוסיפו הדיינים.

עד כמה מוסיפין? שנים שנים, עד שבעים ואחד. שלשים וששה מזכין, ושלשים וחמשה מחייבין – זכאי. שלשים וששה מחייבין, שלשים וחמשה מזכין – דנין אלו כנגד אלו, עד שיראה אחד מן המחייבין דברי המזכין.

גמרא תני: אחד מן העדים שאמר: "יש לי ללמד עליו זכות". ובא הכירו וסייעו, ובא הכירו וסייעו, את מי ממונין? לראשון, לשני, לשניהון? נישמעניה מהדא דרבי יוחנן: והוא שגזדכה מפי עצמו – אין מושיבין אותו דין. הרי שגזדכה מפי עצמו, ונמצא עד ודיין, לא מצינו עד נעשה דין.

אמר בדיני ממונות: נדקן הדין. והגדול שבדיינים אומר: נדקן הדין. תני: למה מוסיפין דיינים? שאם היו שנים מן הראשונים מזכין,

[דף כ"ז ע"א]

ואחד מן האחרונים – ליגמר הדין בשלשה. אומר רבי לא: מפיו שנראה דינו ליגמר בארבעה – אין גזמין אותו בשלשה.

אמר רבי יוסי: ותשמע מינה: שלשה שדנו, ומת אחד מהן – הותמין בשנים, וכותבין: "אף על פי שהתמנו בשנים, בשלשה דננו".

אמר רבי חיי: מתניתא אמרה בן, הדיינים הותמין בו מלמטה או העדים. ולמידין מידת הדין מפרוזבול? אשכח תני: הוא למד מידת הדין מפרוזבול.

לא ראה – רבי יוחנן אמר: זכאי. ריש לקיש אמר: חייב. אמר ליה רבי יוחנן: והלא זכאי הוא! ולמה דנין אילו כנגד אילו? שלא יראה דין זה יוצא מעמם.

הדרו עלה פרק חיי בודקין

~ פרק שישי ~

הלכה א' מתני' נגמר הדין – מוציאין אותו לסקלו. ובית הפקילה היה חוץ לבית דין, שנאמר (ויקרא כד): הוצא את המקלל מחוץ למחנה. ואחד עומד על פתח בית דין, והסודרין בידו,

והפוסם רחוק ממונו פְּדִי שְׂיֵהָא רוּזָהוּ. אָמַר אָהֳד: "יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עֲלֵי וְכוּת!" הִלָּה מְנִיף בַּסּוּהָרִין, וְהַפּוּסִים רִין וּמַעְמִידוֹ. אֶפִּילוּ הוּא אָמַר: "יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עַל עֲצָמֵי וְכוּת" – מְהוּרִין אוֹתוֹ אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה פְּעָמִים, וּבִלְבָד שְׂיֵהָא מִפּוּשׁ בְּדַבְּרֵיוּ.

[דף כ"ז ע"ב] גמרא מתניתא – או פְּרַבִּי או פְּרַבְנָן.

בְּעִיר שֶׁל נְכָרִים, דְּתַנִּי: שְׁעָרִיד, רַבִּי אֹמְרֵי: שְׁעָרִיד – בְּשַׁעַר שֶׁנִּמְצְאוּ בוֹ. אֵתְהָ אֹמְרֵי פְּהָ, אוֹ אֵינוּ אֵלָּא בְּשַׁעַר שֶׁנִּידוּנוּ בוֹ? נֹאמְרֵי פְּהָן: שְׁעָרִיד, וְנֹאמְרֵי לְמַעְלָה: פִּי יִמְצָא בְּקַרְבָּךְ בְּאֶחָד שְׁעָרִיד. מַה שְׁעָרִיד הָאִמּוֹר לְמַעְלָה – שַׁעַר שֶׁנִּמְצָא בוֹ, אִף שְׁעָרִיד הָאִמּוֹר פְּהָן – שַׁעַר שֶׁנִּמְצְאוּ בוֹ.

וְרַבְנָן אָמְרֵי: שְׁעָרִיד, בְּשַׁעַר שֶׁנִּידוּן בוֹ. אֵתְהָ אֹמְרֵי פְּהָ, אוֹ אֵינוּ אֵלָּא בְּשַׁעַר שֶׁנִּמְצָא בוֹ? נֹאמְרֵי פְּהָן: שְׁעָרִיד, וְנֹאמְרֵי לְהֵלָן: וְהוֹצֵאתָ אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה הַהִיא אֶל שְׁעָרִיד. מַה שְׁעָרִיד הָאִמּוֹר לְהֵלָן – שַׁעַר שֶׁנִּידוּן בוֹ, אִף שְׁעָרִיד הָאִמּוֹר פְּהָן – שַׁעַר שֶׁנִּידוּן בוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּתַחֲלִילָה, בֵּין יֵשׁ מִפּוּשׁ בְּדַבְּרֵיוּ בֵּין לָאוּ – שׁוֹמְעִין לוֹ. מִיִּכָּן וְחִילָף, יֵשׁ מִפּוּשׁ בְּדַבְּרֵיוּ – שׁוֹמְעִין לוֹ, וְאִם לָאוּ – אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרֵי: וְהוּא שֵׁישׁ בְּדַבְּרֵיוּ הָאֶחָרִוּנִים מִפּוּשׁ.

חֻזְקִיהָ שְׂאֵל: הֲרִי שְׂהִיָּה יוֹצֵא לִיהֲרַג וְנִשְׁתַּתֵּק, בֵּן אֲנִי אֹמְרִים: הֵא לֹא נִשְׁתַּתֵּק, הִיָּה לוֹ לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ וְכוּת!

שְׁמַע רַבִּי יוֹחָנָן וּמַר: הֵא שְׂאֵלְתָּא דְּחַמְרָא. אֵלָּא בִּינֵי: הֲרִי שְׂהִיָּה יוֹצֵא לִיהֲרַג, וְאָמַר: "יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עַל עֲצָמֵי וְכוּת" וְנִשְׁתַּתֵּק, בֵּן אֲנִי אֹמְרִין: הֵא אֵילוּ לֹא נִשְׁתַּתֵּק, הִיָּה לוֹ לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ וְכוּת! אָמַר: הֵא אָמִירָה.

הִלְכָה ב' מִתַּנִּי' אִם מְצָאוּ לוֹ וְכוּת – פְּטוּרָהוּ. וְאִם לָאוּ – יוֹצֵא לִיִּסְקַל, וְהַכְּרוּז יוֹצֵא לְפָנָיו: "אִישׁ פְּלוֹנִי בֵּן פְּלוֹנִי יוֹצֵא לִיִּסְקַל עַל שְׁעֵבֵר עֵבִירָה פְּלוֹנִית, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֲדִיו, וְכָל מִי שִׁידוּעַ לוֹ וְכוּת – יָבוֹא וְיִלְמַד".

גמרא תַּנִּי: שׁוֹר הַיּוֹצֵא לִיִּסְקַל, וְנִמְצְאוּ עֲדִיו זֹמְמִין, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כָּל הַקּוֹדֵם בוֹ זָכָה. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: הַפְּקַר טְעוּת הוּא.

וְכֵן עֲבָד הַיּוֹצֵא לִיִּסְקַל וְהַקְדִּישׁוּ בְּעֵלְיוֹ וְנִמְצְאוּ עֲדִיו זֹמְמִים – רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: זָכָה לְעֲצָמוֹ. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: יָאוּשׁ שֶׁל טְעוּת הִיָּה.

הִלְכָה ג' מִתַּנִּי' רְחוּק מִבֵּית הַפְּסִילָה עֶשֶׂר אַמּוּת, אֹמְרִים לוֹ: "הַתּוֹדָה" שֶׁבֶן דְּרָף כָּל הַמוּמְתִין מִתּוֹדִין, שֶׁכָּל הַתּוֹדָה – יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם תְּבָא. שֶׁבֶן מְצִינוּ בְּעֵבֶן שְׂאֹמֵר לוֹ יְהוֹשֻׁעַ (יהושע ט): בְּנֵי שִׁים נֹא כְבוֹד לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵן לוֹ תּוֹדָה, וְהִגֵּד נֹא לִי מַה עֲשִׂיתָ אֶל תְּכַחֵד מִמּוֹנֵי. וַיַּעַן עֲבָן אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר, אֲמַנָּה אֲנִכִּי חֲטָאתִי לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְכוּזַאת וְכוּזַאת עֲשִׂיתִי.

וּמַנְיִין שְׁנַתְּכֶפֶר לוֹ וַיְדוּיִז? שְׁנָאֲמַר (ש) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ, מָה עֲבַרְתֶּנּוּ, יַעֲבֹרָה ה' בַּיּוֹם הַזֶּה – הַיּוֹם הַזֶּה אֲתָה עֹבֵר, וְאִי אֲתָה עֹבֵר לְעֵתִיד לְבוֹא.

וְאִם אֵינּוּ יוֹדֵעַ לְהִתְנוּדוֹת – אוֹמְרִין לוֹ: אָמור: "תְּהֵא מִיתְתִּי בִפְרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵי".

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יוֹדֵעַ הוּא שֶׁהוּא מְזוּמָם – יֹאמֵר: תְּהֵא מִיתְתִּי בִפְרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵי חוּץ מִן הַעֲוֹן הַזֶּה. אָמרו לוֹ: אִם בֵּן יְהוּ כָּל אָדָם אוֹמֵר בֵּן בְּדִי לְנִקּוֹת אֶת עֲצוּמוֹ.

גַּמְרָא אֶת מוֹצֵא, שְׁבַשְׁמַעֵל עֵכָן בְּחֶרֶם, הִתְחִיל יְהוֹשֻׁעַ מִפְּנִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאוֹמֵר: רַבּוֹן שֶׁל עוֹלָם! הוֹדִיעַנִי מִי זֶה הָאִישׁ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵינִי מִפְּרָסָם כָּל בְּרִיָּיה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא נִמְצְאֵתִי אוֹמֵר לְשׁוֹן הָרַע. אֲלֵא לֶךְ וְהַעֲמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטָיו, וְהַפֵּל עֲלֵיהֶן גּוֹרְלוֹת, מִיָּד אֲנִי מוֹצִיאֹ. הֲדָא הוּא דְכִתְיִב (יהושע ז) וַיִּשְׁבַּם יְהוֹשֻׁעַ בִּבְקָר וַיִּקְרַב אֶת יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטָיו, וַיִּלְכַּד עֵכָן בֵּן בְּרַמִּי בֵּן זֶרַח לְמַטֵּה יְהוּדָה.

אָמַר לִיה עֵכָן: מַה, בְּגוֹרֵל אֲתָה תּוֹפְשִׁינִי? לִית בְּכַל הָהוּן דְּרָא בְּשַׁר אֲלֵא אֶת וּפִינְחָם, אֲסָקִין נִיבּוּין בְּיַנְיִכוֹן פְּנִטוֹם דְּמִיתְפִּים חַד מִינְכוּן. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא מִשָּׁה רַבָּךְ לִית מִיְדְמוּדָא אֲלֵא תִלְתִּין אוֹ אַרְבַּעִין יוֹמִין, לֹא כֵן אֲלַפְן מִשָּׁה רַבָּן (דברים יז): עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים! שְׁרִיתָה טְעִיז!

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה צָפָה יְהוֹשֻׁעַ בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא מַחֲלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ בְּגוֹרֵל. הֲדָא הוּא דְכִתְיִב (יהושע יח) וַיִּשְׁלַח לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרֵל. אָמור מַעֲתָה: אֲנִי מוֹצִיאִין שֵׁם רַע עַל הַגּוֹרְלוֹת. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאָם נִתְקַיְמוּ עַכְשָׁיו, יְהוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת נִתְקַיְמוּ, כָּל שְׁפָן בְּדִינֵי מְזוּנוֹת. וְאִם בְּטִלוּ עַכְשָׁיו, יְהוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת בְּטִלוּ, כָּל שְׁפָן בְּדִינֵי מְזוּנוֹת!

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הִתְחִיל יְהוֹשֻׁעַ מִפְּנִים לְעֵכָן, וּמִשְׁבַּע לִיה בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל, וְאוֹמֵר לוֹ: בְּנֵי שֵׁים נָא כְבוֹד לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל! וַיַּעַן עֵכָן אֶת יְהוֹשֻׁעַ, וַיֹּאמֶר אֲמָנָה. מַהוּ אֲמָנָה? קוֹשִׁטָא. אֲנִכִּי חֲטָאתִי לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיה:

[דף כ"ח ע"א]

מַה אָנָּא בְּעֵי מִינָדָּה הֲדָא, וְאֶת אֲמַרְתָּ לִי תִרְתִּי! אָמַר לִיה: אֲנִי הוּא שְׁמַעֲלֵתִי בְּחֶרֶם מַדִּין, וּבְחֶרֶם יְרִיחוֹ.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּמָא: בְּאַרְבַּעַת הַרְמִים מַעַל, בְּחֶרֶם בְּנַעֲנֵי מַלְךְ עֶרְד. בְּחֶרֶם סִיחוּן וְעוּג. בְּחֶרֶם מַדִּין. בְּחֶרֶם יְרִיחוֹ.

וּמַנְיִין שְׁכִיפֵר לוֹ וַיְדוּיִז? שְׁנָאֲמַר (דברים הימים א ב) וּבְנֵי זֶרַח זְמִרִי וְאִיתָן וְגו'.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֵּן לְוִי אָמַר: זְמִרִי זֶה עֵכָן, שְׁעִשָּׂה מַעֲשֵׂה זְמִרִי. רַבִּי שְׂמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר הַיָּמִן זֶה עֵכָן, אֲמָנָה אֲנִכִּי חֲטָאתִי.

בּוֹלָם חֲמִשָּׁה, וְכִי אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁחֵן חֲמִשָּׁה? אֲלֵא מְלַמֵּד שְׂאָף עֵכָן יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לְעֵתִיד לְבוֹא.

מעשה באחד שהיה יוצא ליהרג. אמרו לו, אמור: "תהא מיתתי כפרה על כל עונותיי". אמר: "תהא מיתתי כפרה על כל עונותיי חוץ מן עון זה. אם עשיתיו אל ימהול לי, ובית דין ישראל יהא נקי". וכשבא דבר אצל חכמים, זלגו עיניהם, אמרו: לתחזור אי אפשר, שאין לדבר סוף! אלא תרי דמו תלוי בצואר עדים.

אמר רבי יהודה בן טבאי: אראה בנחמה, אם לא הרגתי עד זומם! שהיו אומרים: עד שיהרג, שנאמר (שמות כא): **נפש תחת נפש**. אמר לו שמעון בן שטח: אראה בנחמה אם לא מעלים עליך כאלו שפכת דם נקי. באותה שעה קיבל עליו שלא יורה אלא מפי שמעון בן שטח.

שמעון בן שטח היו ידיו חמומות, אתא סיעת ליצנין, אמרי, חבו עיצה ניסחוד על בריה וניקטליניה. אסהידו עלוי, ונגמר דינו ליהרג.

מי נפק למיתקטלה, אמרי ליה: מרי, שיקרין אנן! בעא אבוי מהזרתיה. אמר ליה: אבא, אם ביקשתה לבוא תשועה על ידך, עשה אותי באסקופה.

מעשה בתמיד אחד שהיה מהלך בדרך, וראה שני בני אדם נזקקין לכלבה. אמרו: נן ידעין די גברא חסידה אול ומסחיד עלן, ומרן דוד קטיל לן, אלא ניקדמיה וניסחוד עלוי. אסהידו עליה ונגמר דינו ליהרג. הוא שדוד אמר (תהלים כב): **הצילה מחרב נפשי, מיד בלב יחידתי, מחרב – מחרב אוריה, מבלב – מבלבו של חסיד**.

רבי יודה בן פוי סלק לעיליתא דבי מדרשא, וראה שני בני אדם נזקקין זה לזה. אמרו ליה: רבי, חב דעתך, דאת חד, ואנן תרי.

הלכה ד' מתני' רחוק מבית הפסקלה ארבע אמות היו מפשיטין את בגדיו. האיז – מכסין אותו מלפניו, והאשה – מלפניה ומאחריה; דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים: האיז – נסקל ערום, ואין האשה נסקלת ערומה.

גמרא מחלפה שיטת רבי יהודה! תמן אמר: אם היה שערה נאה – לא היה סותרו, וכא – הוא אומר אכן. הכא – מכל מקום למיתה אולה, ברם תמן – שאם תימצא מהורה ויתגרו בה פירחי בהונה.

מחלפה שיטת רבנן! תמן אמר: האיז נסקל ערום, ואין האשה נסקלת ערומה. וכא אינון אמרין חכין! הכא, **ואהבת לרעך כמוך** (ויקרא יט) – ברור לו מיתה יפה, ברם תמן – **ונסרו כל הנשים** (יחזקאל כג).

הלכה ה' מתני' בית הפסקלה היה גבוה שתי קומות. אחד מן העדים דוחפו על מתניו. נחפף על לבו, הופכו על מתניו, ואם מת בה – יצא, ואם לאו – נוטל את האבן ונתנו על לבו. אם מת בה – יצא, ואם לאו – העד השני נוטל האבן ונתנו על לבו. אם מת בה – יצא, ואם לאו – רנימתו בכל ישראל, שנאמר (דברים יז): **יד העדים תהיה בו בראשנה להמיתו ויד כל העם באחרנה וגו'.**

גמרא תנניא: וכמלוזא קומתו של גופל, הרי המישה. הכא את מר: וכמלוזא קומת הגופל הרי המישה. ובבור של גזקין את מר: עד עשרה מפחים!

[דף כ"ח ע"ב] לא דומה גופל מדעת, לגופל שלא מדעת.

רבי יונתן בן חלי, רבי אבודמי בר ברתיה דרבי טבי בשם רבי יאשיה: אילין דהבטין תורא בהייליה – אין בו משום ריסוק איברים.

ביומוי דרבי פינחס, הבטו תורא בהייליה. אמר לון: בהיכון, שרונייה שרונייה! וקום וערק. אמר: ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם, דאמר: אילין דהבטין תורא בהייליה – אין בו משום ריסוק איברים.

ומניין שפעון סקילה? שנאמר (שמות יט): סקול יסקל. ומניין שפעון דהייה? שנאמר (שם): ירה יירה. ומניין שפעון שתי דהיות? תלמוד לומר: יירה.

הלכה ו' מתני' כל הנסקליון – נתליו; דברי רבי. והכמים אומרים: אינו נתלה, אלא המגדף והעובד עבודה זרה.

האיש – תולין אותו פניו כלפי העם. והאשה – פניה כלפי העין; דברי רבי ליעזר. והכמים אומרים: האיש – נתלה, ואין האשה נתלית.

אמר רבי אליעזר: מעשה בשמעון בן שטח שתלה נשים באשקלון! אמרו לו: שמונים נשים תלה, ואין דנין שנים ביום אחד!

גמרא מה טעמא דרבי ליעזר? מה מגדף שנסקל – נתלה, אף אני אביא שאר כל הנסקליון – שיהו נתליו.

מה טעמא דרבנן? מה המגדף על ידי שפשוט ידו שפיקר – נתלה, אף אני ארבה שאר כל הפושטין ידיהו בעיקר – להיות נתליו.

אית תניי תני: יהודה בן טבאי – נשיא. אית תניי תני: שמעון בן שטח – נשיא. מאן דמר: יהודה בן טבאי – נשיא, עובדא דאלכסנדריאח מסייע ליה, והוון בני ירושלם פותבין, מירושלים הגדולה לאלכסנדריאח הקטנה, עד מתי בעלי שריו פתוכה ואני יושבת עגומה בביתי.

מאן דמר: שמעון בן שטח – נשיא, עובדא דאשקלון מסייע ליה, תרין תלמידין הוו באשקלון, אכלין פחדא, ושתיין פחדא, ולעין באורייתא פחדא. מית חד מינון, ולא אתגמל חסד. מית בר מעיין מוכס, ובטילת כל מדינתא מיגמליניה חסד.

שרי ההוא תלמידא כבי, ואמר: ווי דילמא לית לשונאי ישראל בלום! איתחמי ליה בהילמיה ואמר, לא תיכיו בני מריה, דין עבד חד זכו, ואזל בה. ודין עבד חד חוכה, ואזל בה.

ומה חוכה עבד? חס דלא עבד חוכה מן יומו! אלא זימנא חדא הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד!

ומה זכו עבד בר מעיין מוכס? חס ליה דלא עבד זכו מן יומיו! אלא זימנא חדא עבד אריסטון
לבולבוטטיא ולא אתון, אמר: ייתון מספני וייכלוגייה דלא ליסקלקל.

ואית דמרינ: הנה סגי באורחא, והנה תחות שיתיה חד עגול, ונפל, ונסתיה חד מספג, ולא מר
ליה מידי בגין דלא מסמקא אפוי.

וחמא ההוא תלמידא גו גנין, גו פרדיסין, גו מבויעין דמיא. וחמא לבר מעיין מוכס קיים על
גיה נהרא, בעי ממטי מיא ולא מטי. וחמא למרין בת עלי בצלים תקלייא ביהיטי ביזיא. ואית
דמרינ תירעת גיהנם קביעת גו אודגה. אמר לון:

[דף כ"ט ע"א]

עד אימת פדין? אמר ליה: עד דייטי שמעון בן שטח, נסבין לה מן גו אודגה ויחבין לה גו
אודגיה.

אמר לון: ומה הוא סורחניה? אמר ליה: דנדר על נפשיה, ואמר: אי איתעביד נשייא – קמלי
לכל הרשייא, והיידן עביד ליה נשיא ולא קמלון. אלא והוא אית תומנין נשים במקרת אשקלון
מתבלין עלמא, זיל ומר ליה.

אמר לון: גברא רבא הוא ולית היא מהימנתי. אמר ליה: עינון הוא סגי, ומהימנתי. ואין
לית מהימנתי, אפיק עיניך ויבה גו ידך, אפיק עיניה ויחב גו ידיה, אמרון חורת, ואשתנות
לחבירתה. אול ומר ליה. בעא מיעבד סימניה קומיו, אמר ליה: לית את צריה, אנא ידע דאת
גברא חסידא. אף על פי כן, בלבי חשבת, בפומי לא אמרית.

והנה יום סגריה, נטל תמנין גוברין בחירין לבושין מאנין נקיים, ונסב עמון תמנין קידרין
חדתין. אמר לון: פד נא צפר, לבשין מניכון. ופד נא צפר תינינות, עולו.

בין דעאל למערת אשקלון, אמר: אוים אוים, פתחון לי מן דידכון אנא! בין דכנס, חדא אמרה
מה דאמרה, ומייתי פיתא. וחדא אמרה מה דאמרה ומייתי תבשילא, וחדא אמרה מה דאמרה
ומייתי חמרא.

אמרן ליה, מה אית בך עבד? אמר לון: אית בי עביד נא צפר תרי זימני, ומעויל להבא תמנין
גוברין בחירין לבושין מאנין נקיים, חדי ומחדי לכון. אמרון ליה: לון נן בעיין.

בין דצפר, לבשו מנין נקיים. בין דצפר תינינו עלו פולחו פחדא. רמו לון, כל חד מינכון וטול
חדא ויטלמלינה מארעא, ולא מצלח מה דו עבדה. והנה אמר לתחיא דאייתת פיתא: "אייתי
פיתא!" ולא מייתא, והוא אמר: "אייתי לצליבא". "אייתי תבשילא!" ולא מייתא, והוא אמר:
"אייתי לצליבא". "אייתי חמר!" ולא מייתא, והוא אמר: "אייתי לצליבא". בן עבד לכולהו.

חינו דתנינו: שמונים נשים תלה שמעון בן שטח באשקלון. ואין דנין שנים ביום אחד, אלא
שחשעה צריכה לבן.

הַלֵּכָה ז' מִתְנִי' בִּיצֵד תּוֹלִין אוֹתוֹ? מִשְׁקַעֲיִן אֶת הַקּוֹרָה בְּאַרְצָא, וְהַעֲיָן יוֹצֵא מִמֶּנָּה. וּמְקִיף שְׁתֵּי יָדָיו זו לְזוֹ וְתוֹלָה אוֹתוֹ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: קוֹרָה מִטָּה עַל הַכּוֹתֵל וְתוֹלָה בָּהּ בְּדַרְדְּרָא שֶׁהַטְּבַחִין עוֹשִׂין.

תּוֹלִין, וּמִתְיָרִין אוֹתוֹ מִיָּד. וְאִם לֹן – עוֹבְרִין עָלָיו בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כ"א) לֹא תֵלֵן נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא, כִּי קָלֵלִת אֱלֹהִים תִּלְוִי. בְּלֹא־מִרְיָא: מִפְּנֵי מָה זֶה תִּלְוִי? מִפְּנֵי שֶׁקָּלֵל אֶת הַשֵּׁם, נִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל.

גְּמָרָא תְנִי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: זֶה חוֹמֵר בְּמִחְלָל מִבְּמַגְדָּף, וְזֶה חוֹמֵר בְּמַגְדָּף מִבְּמִחְלָל. בְּמַגְדָּף כְּתִיב: לֹא תִלֵּן נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, וּבְמִחְלָל כְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב' כ"א): וְתִקַּח רֵצֶפֶה בַת אִיָּה אֶת הַשֵּׁק וְתַטְּהוּ אֶל הַצּוּר מִתְחַלֵּת קִצִּיר עַד נִתְּדָ מַיִם עָלֵיהֶם. מִלְּמִד: שֶׁהָיוּ תִלְוִיִן מִשִּׁשָּׁה עֶשְׂרִי בְּנִיסָן עַד שִׁבְעָה עֶשְׂרִי בְּמַרְחֲשׁוֹן.

כְּתִיב (יהושע ט'): וַיִּתְּנִם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חֲטָבֵי עֵצִים וְשֹׂאבֵי מַיִם לְעֵדָה. נִיחָא לְעֵדָה. וְלִמְזַבְּחָא הֲ? אֵלָּא, שֶׁתִּלְוִין יְהוֹשֻׁעַ בְּרִיפּוּיָן. אָמַר: אֲנִי לֹא מוֹרְהִיקוֹן וְלֹא מוֹקְרָבּוֹ, אֵלָּא מִי שֶׁעֲתִיד לְבָנוֹת בֵּית הַבְּהִירָה, דְּאֵת דְּעֵתוֹ לְקָרֵב – יִקְרַב. וְאֵת דְּעֵתוֹ לְרַחֵק – יִרְחַק. וְכֹּךָ דְּדוֹד וְרִיחְקוֹ, וְהַגְּבַעֲנִים לֹא מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמָּה (שְׁמוּאֵל ש').

וְלָמָּה רִיחְקוֹ? עַל שֵׁם וְהָיָה רַעֲב בַּיּוֹם דְּדוֹד שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְגו'. אָמַר דְּדוֹד: בְּעוֹן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים גְּשָׁמִים נִעְצְרִין, עֲבוּדָה זָרָה, וְגִילּוֹי עֲרִיזוֹת, וְשִׁפְכוֹת דְּמַיִם.

עֲבוּדָה זָרָה, דְּכְתִיב (דְּבָרִים י"א): פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם, וְסָמִיד לִיהָ וְעֵצֶר אֶת הַשָּׁמַיִם. גִּילּוֹי עֲרִיזוֹת, דְּכְתִיב (ירמיה ג'): וַיִּמְנַעוּ רַבִּיבִים וּמִלְקוּשׁ לֹא הָיָה, וּמִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה הָיָה לָךְ. שִׁפְכוֹת דְּמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָר ל"ה): כִּי הִדָּם הוּא יַחַנִּיף אֶת הָאָרֶץ. וְיִשׁ אוֹמְרִים: אַף פּוֹסֵס צִדְקָה כְּרַבִּים וְאִינָן נּוֹתְנִים, דְּכְתִיב (משלי כ"ה): נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגִשָּׁם אֵין, אִישׁ מִתְחַלֵּל בְּמַתַּת שִׁקְרָא.

בְּדָק דְּדוֹד כְּכֹל דְּרַכְיוֹ, וְלֹא מוֹצֵא אַחַד מוֹהֵן. הַתְּחִיל שׁוֹאֵל בְּאוֹרִים וְתוֹמַיִם, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב: וַיִּבְקַשׁ דְּדוֹד אֶת פְּנֵי ה'. אָמַר רַבִּי לְעֶזְרָא: כְּתִיב (צִפְנִיָה ב'): בְּקִשׁוֹ ה' כָּל עֲנָוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֲלוֹ וְגו'.

(שְׁמוּאֵל ש') וַיֹּאמֶר ה' עַל שְׁאוּל וְעַל בֵּית הַדְּמַיִם עַל אֲשֶׁר הִמִּית אֶת הַגְּבַעֲנִים. עַל שְׁאוּל – שְׁלֹא עֲשִׂיתֶם עִמּוֹ חֶסֶד. וְעַל בֵּית הַדְּמַיִם – עַל אֲשֶׁר הִמִּית אֶת הַגְּבַעֲוֹנִים.

שְׁלַח דְּדוֹד וְקִרְאָן, אָמַר לְהֶם: מָה לָכֶם וּלְבֵית שְׁאוּל? אָמְרוּ לוֹ: עַל יְדֵי שֶׁהִמִּית מִפְּנֵי שִׁבְעָה אֲנָשִׁים, שְׁנֵי חוֹטְבֵי עֵצִים, וְשְׁנֵי שׁוֹאֲבֵי מַיִם, וְסוֹפְרִי וְחֹזֵן וְשֹׁמֵשׁ.

אָמַר לוֹן: וּמָה תוֹן בְּעוֹן? אָמְרוּ לִיהָ: יוֹתֵן לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים וְהוֹקַעְנוּם לָהּ בְּגַבְעוֹן. אָמַר לוֹן: וּמָה הַנְּיִיחָה יֵשׁ לְכוֹן אֵין אִינוֹן מִתְקַטְּלִין? סְבוּ לְכוֹן כְּסָף וְדָהָב! אָמְרוּ לִיהָ: אֵין לָנוּ כְּסָף וְדָהָב עִם שְׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ.

אָמַר: דִּלְמָא בְּהִתִּין אֵילִין מִן אֵילִין. הֲוָה נָסִיב כָּל חַד וְחַד מִינּוֹן וּמִפְּנִים לִיהּ קוּמֵי נַפְשִׁיהּ, וְהוּא לֹא מְקַבֵּל עֲלוּי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב: אֵין לָנוּ כֶּסֶף וְזָהָב. אֵין לִי כְּתִיב.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר דָּוִד:

[דף כ"ט ע"ב] שְׁלֹשָׁה מוֹתָנוֹת טוֹבוֹת נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּיִשְׁנֵין וְרַחֲמִין וְגוּמְלֵי הַסְּדִים.

בְּיִשְׁנֵין, דְּכְּתִיב (שמות כ): וּבַעֲבוּר תַּהֲיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם וְגו'. רַחֲמִין, דְּכְּתִיב (דברים יב): וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֵךְ וְהִרְבֶּךָ. גּוּמְלֵי הַסְּדִים, דְּכְּתִיב (שם ז): וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד. וְאֵילוּ – אֵין בְּהֵן אַחַת מִהֶן. וְרִיחְקוּ. וְהַגְּבַעֲנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה.

וְאִף עֲזָרָא בֵּא וְרִיחְקוּ, וְהַנְּתִינִים הֵיוּ יֹשְׁבִים בְּעַפְל וְצִיחָא וּגְשָׁפָא עַל הַנְּתִינִים (נחמיה יא).

וְאִף לְעֵתִיד, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵק. דְּכְּתִיב (יחזקאל מח): וְהַעֲבֹד הָעִיר יַעֲבֹדוּהוּ מִכָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל – יִאֲבִידוּהוּ מִכָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, אֲנִי אֲתָן, וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת שְׁנֵי בְנֵי רַצְפָּה. וְלִמִּיכַל בֵּת שְׂאוּל לֹא הָיָה לָהּ יָלֵד, וְתִימַר אֲכַזְּ? אָמַר מַעֲתָה: בְּנֵי מִירָב הֵיוּ, וְגִידְלָתָם מִיכַל, וְנִקְרְאוּ עַל שְׁמֹתָ.

וְהִתְנַם הַמֶּלֶךְ בִּיד הַגְּבַעֲנִים וַיִּקְעַם בְּהַר לְפָנֵי ה' וַיַּפְּלוּ שְׁבַעֲתָם יַחַד, שְׁבַעֲתִים כְּתִיב, חֶסֶד חַד, זֶה מִפִּיבּוֹשָׁת, שְׁנַתְּפַלֵּל עֲלוּי דָּוִד וְקִלְטוּ הַמּוֹזְבַּח. אָמַר לְהֵן: הַרְיֵנִי מַעֲבִירִן לְפָנֵי הַמּוֹזְבַּח. כָּל שְׁהַמּוֹזְבַּח קוֹלְטוּ – הַרְיֵי הוּא שְׁלוּ. מִפְּנֵי מִפִּיבּוֹשָׁת שְׁהָיָה גְּדוּל בַּתּוֹרָה לְפָנֵי הַמּוֹזְבַּח וְקִלְטוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבִין: (תהלים נג) אֶקְרָא לְאֱלֹהִים עֲלוּיִן לְאֵל גֹּמֵר עָלַי – שְׁהַסְּכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם דָּוִד.

וְהֵמָּה הִמְתּוּ בִימֵי קַצִּיר בַּתְּחִלַּת קַצִּיר שְׁעָרִים. וְתִקַּח רַצְפָּה בֵּת אִיָּה אֶת הַבְּגָד וְתַטְהוּ לָהּ אֵל הַצּוּר. מַהוּ אֵל הַצּוּר? אָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיָּה: שְׁהִיְתָה אוֹמְרַת: הַצּוּר תָּמִים פְּעָלוּ.

רַבִּי בֵּא בַר זְמוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשְׁעִיָּה: גְּדוּל הוּא קִידוּשׁ הַשֵּׁם מִחִלּוּל הַשֵּׁם. בְּחִילּוּל הַשֵּׁם כְּתִיב (דברים כא): לֹא תֵלִין נִבְלָתוֹ. וּבְקִידוּשׁ הַשֵּׁם כְּתִיב (שמואל ב כא): וַיְהִי תְּלוּיִם עַד נִתְּךָ מִים עֲלֵיהֶם. מִלְּמֹד: שְׁהִיו תְּלוּיִים מִשְׁשָׁה עֶשֶׂר בְּנִיסָן עַד שְׁבַעֵה עֶשֶׂר בְּמִרְחַשׁוֹן. וְהָיוּ עוֹבְרִין וְשׁוֹבִין אוֹמְרִים: מַה הִטָּאוּ שְׁנַשְׁתַּנְּה עֲלֵיהֶן מִידַת הַדִּין? וְהָיוּ אוֹמְרִים לְהֵן: עַל שְׁפִשְׁטוּ יְדֵיהֶן בְּגִירִים אַרְוּרִים. וְהָרֵי הַדְּבָרִים קָל וְחוֹמֵר, וְמָה אֵילוּ שְׁלֹא נִתְּגִירֵינוּ לְשׁוּם שְׁמִים – תִּבְעַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּמֹן. הַמְּתַגִּירִין לְשׁוּם שְׁמִים – לֹא כָּל שְׁפָן.

הַרְּבֵה גָּרִים נִתְּגִירֵינוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׁנַאֲמַר (דברי הימים ב ב): וַיִּסְפַּר שְׁלֹמֹה אֶת הָאֲנָשִׁים הַגִּירִים, וַיַּעַשׂ מֵהֶם שְׁבַעִים אֶלֶף נוֹשָׂא סֶבֶל וְגו'.

הַלְּכָה ח' מִתְּנִי' אָמַר רַבִּי מֵאִיר: בְּזִמְן שְׂאָדָם מַצְמַעַר, שְׁכִינָה מַה הַלְּשׁוֹן אוֹמְרַת? קִלְנֵי מֵרָאשֵׁי קִלְנֵי מְזוּרְעֵי. אִם כֶּף הַכְּתוּב מַצְמַעַר עַל דְּמֹן שֶׁל רְשָׁעִים, קָל וְחוֹמֵר עַל דְּמָם שֶׁל צְדִיקִים שְׁנַשְׁפָּד.

גמרא אָנן תַּנְיִנן קַלִּינִי. אֵית תַּנְיִ תַּנְי: קַל אָנִי. מֵאן דְּמַר: קַלִּינִי, לֵית הוּא אֶלָּא קַלִּיל. מַה דְּמַר: קַל אָנִי, לֵית הוּא אֶלָּא נְטִיל.

מִתְנִיתָא דְלָא פְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: אַף הַמְגַדֵּף עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

הלכה ט' מתני' וְלֹא זֶו בְּלִבְד אָמְרוּ, אֶלָּא כָּל הַפְּלוּץ אֵת מוֹתוֹ – עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. הֲלִינִי לְכַבּוּדוֹ לְהֵבִיא לֹו אַרְזֵן וְתַכְרִיכִים – אִינֵו עוֹבֵר עָלָיו בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וְלֹא הָיוּ קוֹבְרִין אוֹתָן בְּקַבְרוֹת אַבּוֹתֵיהוֹן, אֶלָּא שְׁנֵי קַבְרוֹת הָיוּ מִתּוֹקְנִין לְבֵית דִּין, אֶחָד לְנַסְקָלִין וְלַנְשַׁרְפִּין, וְאֶחָד לְנַהֲרֵגִין וְלַנְהַנְקִין.

גמרא תַּנְי: הַמְעַבִּיר אַרְזֵן מִמְּקוֹם לְמְקוֹם – אִין בּוּ מִשּׁוּם לִיקוּט עֲצָמוֹת. אָמַר רַבִּי אַחָא: הֲדַא דְתִימַר: בְּאַרְזֵן שֵׁישׁ, אֲבָל בְּאַרְזֵן עֵץ – יֵשׁ מִשּׁוּם לִיקוּט עֲצָמוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֲפִילוּ בְּאַרְזֵן עֵץ – אִין בּוּ מִשּׁוּם לִיקוּט עֲצָמוֹת.

אִי זֶה לִיקוּט עֲצָמוֹת? אָמַר רַבִּי חֲנִי: וְהוּא שְׂשֻׁמַע לְמַחַר. אֲבָל בּוּ פִּיּוּם – יֵשׁ שְׂמִיעָה לְלִיקוּט עֲצָמוֹת. תַּנְי נִיקוּמְכִי קוּמִי רַבִּי זְעִירָא:

[דף ל' ע"א]

אִין שִׁיעוּר לְלִיקוּט עֲצָמוֹת. רַבִּי מַנְי הוֹרִי לְרַבִּי לֹא דְכַפְרָא, לְקַרְוֵעַ וְלַהֲתַאֲבַל, פְּרַבִּי אַחָא. וְלֹא לִיטְמוֹת, פְּרַבִּי יוֹסִי. תַּנְי: לִיקוּטֵי עֲצָמוֹת – בְּשְׂמִיעוּן. אִיזְהוּ לִיקוּט עֲצָמוֹת? הַמְּלַקֵּט עֵצִים עֵצִים מִשְׂתֵּי עַבְל הַבְּשָׂר.

תַּנְי: לִיקוּט עֲצָמוֹת – אִין אוֹמַר עֲלֵיהוֹן קִינִים וְנַחִי, וְלֹא בְּרַפְת אֲבָלִים, וְלֹא תַנְחוּמֵי אֲבָלִים.

אִילוּ הֵן בְּרַפְת אֲבָלִים? שְׂאוּמְרִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. אִילוּ הֵן תַּנְחוּמֵי אֲבָלִים? שְׁהֵן אוּמְרִים בְּשׁוּרָה. תַּנְי: אֲבָל אוֹמַר עֲלֵיהוֹן דְּבָרִים. מַה הֵן דְּבָרִים? רַבְּנָן דְּקוּסְרִין אָמְרִין: קִילוּסִין.

הלכה י' מתני' נְתַאֲבַל הַבְּשָׂר – הָיוּ מְלַקְטִין אֵת הָעֲצָמוֹת וְקוֹבְרִין אוֹתָן בְּמַקְוֵן. וְהַקְּרוּבִין בְּאִין וְשׂוֹאֲלִים אֵת שְׁלוֹם הָעֵדִים וְאֵת שְׁלוֹם הַדֵּיּינִים, כְּלוּמַר, דְּעוּ שְׂאִין בְּלַבִּינֵו עֲלֵיכֶם שְׂדִין אֲמַת דְּנַתֵּם. וְלֹא הָיוּ מִתְּאֲבָלִים, אֶלָּא אוֹנְנִים, שְׂאִין אִינְיָה אֶלָּא בְּלַב.

גמרא תַּנְי: בְּרַאשׁוֹנָה, הָיוּ מְלַקְטִין אֵת הָעֲצָמוֹת וְקוֹבְרִין אוֹתָן בְּמַחְמוֹרוֹת. נְתַעַבַל הַבְּשָׂר – הָיוּ מְלַקְטִין אוֹתָן וְקוֹבְרִין אוֹתָן בְּאַרְזִים. אוֹתוֹ הַיּוֹם מִתְּאֲבַל, וְלְמַחַר הִיָּה שְׂמַח, לוֹמַר, שְׂיַנְיַחֲוֵהוּ אַבּוֹתֵי מִן הַדִּין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא הָיוּ קוֹבְרִין אוֹתָן בְּפְנֵי עֲצָמוֹ, הַנְּסַקְלִין בְּנְשַׁרְפִּין, וְהַנְּהַרְגִין בְּנַהֲנְקִין. הוּא שְׂדוּד אוֹמַר (תהלים כו): **אֵל תִּאֶסֶף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי** – הַנְּסַקְלִין וְהַנְּשַׁרְפִּין. וְעַם אַנְשֵׁי דְמִים חַיִּי – הַנְּהַרְגִין וְהַנְּנַקְלִין.

רַבִּי אֲבָהוּ מִטְתִּיבָה אוֹנָם, אֲזַל לִיָּה חַד מִינִיק. עֲלוֹן רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסִי מִי חַמִּי לִיָּה אַפִּין. מֵאִימְתִי עֲלִיָּה, לֹא אָמְרִין לִיָּה מִילָא דְאוּרִיָּא. אָמַר לוֹן: מוֹשְׁגַחִין רַבְּנָן מִימַר מִילָא דְאוּרִיָּא. אָמְרוּ לִיָּה: אֲשַׁגַּח מְרָן.

אמר לון: מה אם רשות שלמפון, שיש בה כזב ושקר וגניבות דעת ומשוא פנים ומקח שוחד, והיום עודינו ומחר איננו – נאמר בה: הקרובין באין ושואלין שלום הדיינין והעדים, לומר שאין בליבנו עליכם כלום שדין אמת דנתם. רשות של מעלן, שאין בה לא כזב ולא שקר, לא גניבות דעת, ולא משוא פנים, ולא מקח שוחד, והוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים – על אחת כמה וכמה שהייבים אנו לקבל עלינו מידת הדין, ואומר (דברים יג): ונתן לך רחמים ורחמך והרבה כאשר נשבע לאבתך.

הדרן עלה פרק גמרי הדין

~ פרק שביעי ~

הלכה א' מתני' ארבע מיתות נמסרו לבית דין: סקילה, שרפה, הרג, והנק. רבי שמעון אומר: שרפה, סקילה, הנק, והרג. זו מצות הנסקלן.

גמרא ולרשות לא ניתן אלא דין הרג לבד. סקילה מניין? וסקלתם באבנים ומתו (דברים יז).

שריפה? שנאמר (ויקרא כ): באש ישרפו אתו ואתהן. הרג? נאמר כאן: נקימה, ונאמר להלן (ויקרא כו): והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית. מה נקימה האמורה להלן – הרב, אף נקימה האמורה כאן – הרב. הנק? לית משפח ליה

[דף ל' ע"ב] אמרת, כל מיתה האמורה בתורה סתם, אין אתה רשאי להחמיר עליה אלא להקל עליה, ותלו אותו בהנק.

רבי שמעון אומר: שריפה המורה מסקילה, ורבנין מרין: סקילה המורה משריפה. רבי שמעון אומר: הנק המור מהרג, ורבנין מרין: הרג המור מהנק. רבי שמעון דרש: כל שם בת כהן – בשרפה, ורבנין מרין: כל שם ארוסה – בסקילה.

רבי שמעון דרש: מה בת כהן שהחמירה תורה בארוסה שתהא בשריפה – היקילה בנשואה שתהא בסקילה. בת ישראל שהיקילה תורה בארוסה שתהא בסקילה – אינו דין שנקל עליה בנשואה שתהא בהריגה.

ורבנין דרשין: מה אם בת ישראל שהחמירה התורה בארוסה שתהא בסקילה – הקילה בנשואה שתהא בשריפה. בת כהן שהיקילה התורה בארוסה שתהא בשריפה – אינו דין שנקל עליה בנשואה שתהא בהניקה.

רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: כל מיתה שהיא למטה ממיתת אביה, בשריפה, בשחיה אצל אביה, עם אביה, בשריפה. ועם חמיה בסקילה.

את אביה היא מחללת באש תשרף. רבי ליעזר אומר: עם אביה בשריפה. עם חמיה בסקילה. היא בשריפה, ואין בוועלה בשרפה. היא בשרפה, ואין זוממיה בשריפה. פיצא בהם בשרפה, היא והן בשרפה. פיצא בהן בסקילה, היא והן בסקילה. פיצא בהן בהנק, הן בשרפה, והיא

[היא והן]

[דף ל"א ע"א]

בהנך. רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: רבנן דרשין: אנשי עיר הנדחת בכלל עובדי עכו"ם היו במקילה. יצאו לידון בקלה שבמיתות בשרפה. לא דייך שאת מוציאה לידון בקלה שבמיתות בשרפה, אלא שאת מוציאן בקלה שבמיתות בהניקה.

רבי שמעון דרש: נביא השקר בכלל עובדי עכו"ם היה בשרפה, יצא לידון בקלה שבמיתות במקילה, לא דייך שאת מוציא לידון במקילה, אלא שאת רוצה להוציאן בקלה שבמיתות בהריגה.

רבי שמואל בר סוקרטאי בשם רבי אבהו מחלה. רבנן דרשין נביא השקר בכלל עובדי עכו"ם היה במקילה, יצא לידון בקלה שבמיתות בשרפה, לא דייך שאת מוציא בשרפה, אלא שאת מוציא לידון בקלה שבמיתות בהניקה. רבי שמעון דרש: אנשי עיר הנדחת בכלל עובדי עכו"ם היו בשרפה, יצאו לידון בקלה שבמיתות במקילה, לא דייך אלא שאת מוציאן לידון בקלה שבמיתות בהריגה.

הלכה ב' מתני' מצות הנשרפין, היו משקעין אותו בזבל עד ארפובותיו, ונותנין סודרין קשה לתוך תרכה וכורף על צוארו. זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שפותח את פיו. ומדליק את הפתילה וזורקה לתוך פיו, ויורדת לתוך מעיו, וחומרת את בני מעיו. רבי יהודה אומר: אף הוא אם מת בידם – לא היו מקיימין בו מצות שרפה. אלא פותחין את פיו בצבת שלא כמובטו, ומדליק את הפתילה וזורקה לתוך פיו, ויורדת לתוך מעיו, וחומרת את בני מעיו.

אמר רבי ליעזר בי רבי צדוק: מעשה בבת כהן אחת שזינתה, והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה. אמרו לו: מפני שלא היה בית דין שבאותה שעה בקי.

גמרא ויתן קשה בפני עצמו! אמר: שלא ימות. שכן מצאנו: שבשעה שפתם חזקה את מוצא מימי גיהנום העליון, במנים דקים סתמן. רבי קריספא בשם רבי יוחנן: בפתילה של בעץ היא מתניתא. מהו בפתילה של בעץ? רבנן דקיסרין אמרין: אבר וקסמיטיריון מעורבין.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אתאי כמאן דמר: מדליק את הפתילה וזורקה לתוך פיו. ברם, כמאן דמר: יורדת לתוך מעיו וחומרת את בני מעיו – בפתילה של נפט היא מתניתא. תני:

[דף ל"א ע"ב] קודם לארבעים שנה עד שלא הרב בית המקדש – נטלו דיני נפשות מישראל. בימי רבי שמעון בן יוחי – נטלו דיני ממונות מישראל. אמר רבי שמעון בן יוחי: בריה רחמנא דלי גא חכים מידון.

אמר רבי ליעזר בי רבי צדוק: תינוק הייתי ורוכב על כתיפו דאבא, וראיתי בת כהן כהן שזינת, והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה. אמרו לו: תינוק היית ואין עדות לתינוק. כד חמא דא מילתא, לא היה פחות מכן עשר שנים. כד היה מחלף עם רבו, לא היה פחות מן תלתין שנים, דלית אורחא דגברא רבא מחלף עם בר נש פחות מתלתין שנים.

ותני בן: אמר רבי: מעשה שהייתי אני בא ורבי לעזר בי רבי צדוק מבית שריון, ואכלנו תאנים וענבים עראי חוץ לפינה.

הלכה ג' מתני' מצות הנחנקה, היו מתיזין את ראשו בסיף בדרך שהמלכות עושה. רבי יהודה אומר: ניוול הוא זה, אלא מניח את ראשו על הסדן וקוצץ אותו בקופיץ. אומר לו: אין מיתה מנוולת מזה.

גמרא מודה רבי יהודה שאין מיתה מנוולת מזה, אלא שאמרה תורה (ויקרא יח): **בחשתיהם לא תלכו**. אומר רבי יוחנן: ותני בן (במדבר לח) **ירצח הרוצח** – במה שרצה. יכול אם הרגו בסיף – יחרגנו בסיף, במשל – יחרגנו במשל? נאמר פאן נקימה, ונאמר להלן (ויקרא כו): **והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית**. מה נקימה שנאמר להלן – בחרב. אף נקימה שנאמר פאן – מיתה בחרב.

יכול ויטלינו מבין האנפיים? נאמר פאן (דברים יז): **ובערת הרע מקרבך**, ונאמר להלן: **ואתה תבער הדם הנקי מקרבך**, הבערה הבערה, עריפה עריפה, מה הבערה שנאמר להלן – מול העורף, אף פאן – מול העורף. מה עריפה שנאמר להלן – התנת הראש, אף פאן – התנת הראש.

הלכה ד' מתני' מצות הנחנקה, היו משקעין אותו בזבל עד ארפובותיו, ונותנין סודרין קלה לתוף הרבה וכורף על צנארו, זה מושף אצלו וזה מושף אצלו עד שנפשו יוצאה.

גמרא הנק לית משפח. אמרת, הרי זו מיתה בתורה, וכל מיתה שנאמר בתורה סתם – אין את רשאי למושכה להחמיר עליה אלא להקל עליה; דברי רבי יאשיהו.

אמר לו רבי יונתן: לא מפני שהיא קלה, אלא שנאמרה סתם, וכל מיתה שנאמרה סתם – אי אתה רשאי להחמיר עליה אלא להקל עליה. תלו אותו בהנק. אמרת, סדר הנק כך הוא: זה מושף אצלו וזה מושף אצלו.

כהנא בעא קימי רב: תפון את מר: זה מושף הילף וזה מושף הילף. וכא את מר: זה מושף אצלו וזה מושף אצלו. אמר ליה: תפון – זה מלפניו וזה מלאחריו, ברם הכא – דין מן דין סיטרא, ודין מן דין סיטרא.

הלכה ה' מתני' אלו חן הנסקלין: הבא על האם, ועל אשת אב, ועל תפלה, ותבא על הזכר, ועל הבהמה, והאישה המביאה עליה את הבהמה, והמגדף, והעובד עב"ם, והנותן מזרעו למולד, ובעל אוב, וידעוני, והמחלל את השבת, והמקלל אביו ואמו, ותבא על נערה המאורסה, והמסית, והפודית, והמכשף, ובן סורר ומורה.

גמרא לכן צריכה, בהעלם אהר, אבל בשני העלימות, שכן אפילו באשה אחת,

מסכת חגיגה פרק שני

ב. אין דורשין בעריות בשלשה, אבל דורשין בשנים, אבל לא במעשה בראשית בשנים. אבל דורשין ביחיד ולא במרכבה ביחיד, אלא אם פן היה חכם מבין מדעתו. מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור, והיה רבי אלעזר בן ערך מחמר אחריו, אמר לו: רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה, אמר לו: לא כך שניתי לכם ולא במרכבה ביחיד, אלא אם פן היה חכם מבין מדעתו? אמר לו: מעתה ארצה לפניך? אמר לו: אמור! פתח רבי אלעזר בן ערך, ודרש במעשה מרכבה, ירד רבי יוחנן בן זכאי מן החמור, ונתעטף בטליתו, וישבו שניהם על גבי אבן אחת, תחת הזית, והרצה לפניו, עמד ונשקו, ואמר: ברוך ה' אלהי ישראל אשר נתן בן לאברהם אבינו שידוע להבין ולדרש בכבוד אביו שבשמים, יש נאה דורש ואין נאה מקים, נאה דורש ואין נאה דורש, ואין אברהם! שאלעזר בן ערך יצא מחלצו, שידוע להבין ולדרש בכבוד אביו שבשמים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה הרצאות הן - רבי יהושע הרצה לפני רבן יוחנן בן זכאי. רבן יוחנן בן זכאי הרצה לפני רבי יהושע. חנניא בן חכניאי הרצה לפני רבי עקיבה.

ב. ארבעה נכנסו לפרדס, בן עזאי וכן זומא, אחר ורבי עקיבה. אחד הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, אחד הציץ וקצץ בנטיעות, ואחד עלה בשלום וירד בשלום. בן עזאי הציץ ומת, עליו הפתוב אומר (תהלים קטז, טו): "קץ בעיני ה' המותה לחסידיו". בן זומא הציץ ונפגע, עליו הפתוב אומר (משלי כה, טז): "דבש מצאת אכול דיוך וגו', אלישע הציץ וקצץ בנטיעות, עליו הכתוב אומר (קהלת ה, ה): "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך וגו'. רבי עקיבה עלה בשלום וירד בשלום, עליו הכתוב אומר (שיר השירים א, ד): "משכני אחריך נרוצה וגו'. משלו משל, למה הדבר

דומה? לפרדס של מלך ועליה בנויה על גביו, מה עליו להאדם להציץ, ובלבד שלא יזוז את עיניו ממנו. ועוד משלו משל, למה הדבר דומה? לאסטרטיא העוברת בין שני דרכים, אחד של אור ואחד של שלג, הטה לכאן - נכוה באש, הטה לכאן - נכוה משלג, מה עליו על אדם? להלך באמצע, ובלבד שלא יהא נוטה לא לכאן ולא לכאן. מעשה ברבי יהושע בן חנניא, שהיה עומד על גבי מעלה בהר הבית, וראהו בן זומא ולא עמד מפניו, הגיע אצלו ולא נתן לו שלום, אמר לו: מאן ולאין בן זומא? אמר לו: צופה הייתי במעשה בראשית, ואין בין מים העליונים למים התחתונים אפלו טפח, שנאמר (בראשית א, ב): "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", ואומר (דברים לב, יא): "כנשר יעיר קנו" וגו', מה נשך זה טס על גבי קנו, נוגע ואינו נוגע, כך אין בין מים העליונים למים התחתונים, אפלו טפח. אמר להם רבי יהושע לתלמידיו: ככר בן זומא מבחון! לא היו ימים מועטים עד שנסתלק בן זומא.

ג. כל המסתכל בארבעה דברים - ראוי לו שלא בא לעולם, מה למעלה מה למטה, מה לפנים ומה לאחור. "כי שאל נא לימים ראשנים" (דברים ד, לב) - יחיד, ואין שנים שואלין. יכול ישאל אדם על קדם למעשה בראשית? תלמוד לומר (שם): "למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ", יכול לא ישאל אדם מששת ימי בראשית? תלמוד לומר: - "לימים ראשנים אשר היו לפניך", יכול ישאל אדם מה למעלה, מה למטה, מה לפנים מה לאחור? תלמוד לומר: "ולמקצה השמים עד קצה השמים", מקצה השמים ועד קצה אלה שואל, ואי אתה שואל מה למעלה מה למטה, מה היה ומה עתיד להיות.

ד. מימהין לא נחלקו אלא על הסמיכה, חמשה זוגות הן: שלשה מזוגות הראשונים שאמרו שלא לסמך, ושנים מזוגות האחרונים שאמרו שלא לסמך, שלשה היו

נְשִׂיאִים, וּשְׁנַיִם לָהֶן אַבּוֹת בֵּית דִּין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי - אַב בֵּית דִּין, שְׁמֵעוֹן בֶּן שְׁטַח - נְשִׂיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּתַחֲלָה לֹא הָיְתָה מַחֲלַקַת בְּיִשְׂרָאֵל, אֲלָא בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבַעִים וְאֶחָד יוֹשְׁבֵינָא בְּלִשְׁכַת הַגְּזִית, וּשְׁנַיִ בְּתֵי דִינִים שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. עֶשְׂרִין וּשְׁלֹשָׁה יוֹשְׁבֵינָא עַל פֶּתַח הַר הַבַּיִת, וְאֶחָד בְּחִיל, וּשְׁאָר בֵּית דִּין שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - יוֹשְׁבֵינָא בְּשְׁאָר עִירוֹת יִשְׂרָאֵל, נִצְרָף אֶחָד מֵהֶם - הוֹלֵךְ אֶצֶל בֵּית דִּין שְׁבַעִירוֹ. אִין בֵּית דִּין הוֹלֵךְ אֶצֶל בֵּית דִּין הַסְמוּךְ לְעִירוֹ, אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. אִם לֹא, הוּא וּמְפַלֵּא שְׂבָהָן בְּאִין לְבֵית דִּין שְׂבָהָר הַבַּיִת, אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - הוּא וּמְפַלֵּא שְׂבָהָם בְּאִין לְבֵית דִּין שְׂבָחִיל. אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. אִם לֹא - אֵלּוּ וְאֵלּוּ בְּאִין לְבֵית דִּין שְׂבָלְשַׁכַת הַגְּזִית, וּבֵית דִּין שְׂבָלְשַׁכַת הַגְּזִית, אִף עַל פִּי שְׁהוּא שֶׁל שְׁבַעִים וְאֶחָד - אִין פְּחוֹת מֵעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, נִצְרָף אֶחָד מֵהֶם לְצִאת, רוֹאֵה, אִם יֵשׁ שְׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - יוֹצֵא, וְאִם לֹא - אִין יוֹצֵא, עַד שִׁיהוּ שְׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. הֵיוּ יוֹשְׁבֵינָא מִתְמִיד שֶׁל שַׁחַר עַד תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים, וּבְשִׁבְתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים - נִכְנָסִין לְבֵית הַמְדֻרָשׁ שְׂבָהָר הַבַּיִת! נִשְׁאַלְהָ הַשְּׂאֵלָה בְּפִנְיָהֶם, אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - עוֹמְדִין בְּמַנְיָן. אִם רַבּוּ הַמְטַמְאִין - טַמְאוּ. אִם רַבּוּ הַמְטַהְרִין - טַהְרוּ. מִשֵּׁם הַלְכָה יוֹצֵא רוּחַת בְּיִשְׂרָאֵל. מִשְׂרַבּוּ תַלְמִידֵי שְׂמַאי וְהַלֵּל שֶׁלֹּא שְׁמָשׁוּ כָּל צָרְפָן - רַבּוּ מַחֲלַקַת בְּיִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה הַתּוֹרָה כְּשֵׁתֵי תּוֹרוֹת, מִשֵּׁם כּוֹתְבֵינָא וְשׁוֹלְחֵינָא כָּל מְקוֹמוֹת, כָּל מִי שְׁהוּא חָכֵם, וְעִנְיּוֹ, וְשִׁפּוּי, וְיֵרֵא חֲטָא, וּפְרָקוּ טוֹב, וְדַעַת הַבְּרִיּוֹת נֹחַזָה הֵימְנוּ - יְהֵא דִּין בְּעִירוֹ, מִשְׁנַעֲשֶׂה דִּין בְּעִירוֹ - מְצַלִּין וּמוֹשִׁיבֵינָא אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת. וּמִשֵּׁם מְצַלִּין וּמוֹשִׁיבֵינָא אוֹתוֹ בְּחִיל, וּמִשֵּׁם מְצַלִּין וּמוֹשִׁיבֵינָא אוֹתוֹ בְּלִשְׁכַת הַגְּזִית, וְשֵׁם יוֹשְׁבֵינָא וּבּוֹדְקֵינָא חֲסִי כְּהוֹנָה וְחֲסִי לוֹיָהּ. כִּהֵן שְׁנַמְצָא בּוּ פְּסוּל - לוֹבֵשׁ שַׁחוּרִין וּמִתְעַטֵּף

שַׁחוּרִין, יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְשֵׁלֵא נִמְצָא בּוּ פְּסוּל - לוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים, נִכְנָס וּמִשְׁמֵשׁ עִם אַחֵיו הַכֹּהֲנִים. וְיּוֹם-טוֹב הֵיוּ עוֹשִׂין שֵׁלֵא נִמְצָא פְּסוּל בּוֹרְעוֹ שֶׁל אֶהְרֹן. וּמִבְּיַד עֶשְׂרִית הָאִיפָה מִשְׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בֵּירוֹ, אִף עַל פִּי שְׂאִין הַמְשַׁמֵּר שְׁלוֹ. אֶחָד כִּהֵן גְּדוֹל וְאֶחָד כִּהֵן הַדְּיוּט שְׁעָבְדוּ עַד שֵׁלֵא הִבְיָאוּ עֶשְׂרִית הָאִיפָה שְׁלֵהֶן - עֲבוּדְתָן כְּשֶׁרָה.

ה. אִיזוּ הִיא סְמִיכָה שְׁנַחֲלָקוּ עֲלֶיהָ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל? בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: אִין סוֹמְכִין בְּיוֹם-טוֹב. וּשְׁלָמִים, חֲחוּגְגָ בְּהֵן - סוֹמֵךְ עֲלֶיהֶן מְעָרַב יוֹם-טוֹב, וְשׁוֹחֲטִין בְּיוֹם-טוֹב. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: סוֹמְכִין בְּיוֹם-טוֹב, וְשׁוֹחֲטִין בְּיוֹם-טוֹב. אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׂמַאי: וּמָה אִם בְּשַׁעָה שְׂאִי אֶתָּה מִתֵּר לְעִשׂוֹת לְהַדְּיוּט - אֶתָּה מִתֵּר לְעִשׂוֹת לְגְבוּהָ, שַׁעָה שְׂאֶתָּה מִתֵּר לְעִשׂוֹת לְהַדְּיוּט, אִין דִּין שְׂיֵהָ מִתֵּר לְעִשׂוֹת לְגְבוּהָ? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי: נִדְרִים וְנִדְבּוֹת יוֹכִיחוּ, שְׂמִתֵּר לְהַדְּיוּט וְאִסּוּר לְגְבוּהָ, אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בְּנִדְרִים וְנִדְבּוֹת שְׂאִין זְמַן קְבוּעַ, תֵּאמְרוּ בְּחִגְיָה שְׁזַמְנָה קְבוּעַ? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׂמַאי: אִף חִגְיָה, פְּעַמִּים שְׁזַמְנָה אֵינָה קְבוּעַ, שְׂמִי שֵׁלֵא חֵג בְּיוֹם-טוֹב הִרְאִישׁוֹן שֶׁל חֵג - חוּגְגָ אֶת כָּל הַרְגֵל כְּלוּ, וְיוֹם-טוֹב הָאֶחָרוֹן שֶׁל חֵג. אָבָא שְׂאוּל הֵיָה אֹמֵר: בְּלִשׁוֹן אֶחָת, מִשׁוּם בֵּית הַלֵּל, וּמָה אִם בְּשַׁעָה² שְׂכִירְתָךְ סְתוּמָה - כִּירַת רַבִּי פְּתוּחָה, בְּשַׁעָה שְׂכִירְתָךְ פְּתוּחָה, אֵינּוּ דִּין שְׂכִירַת רַבִּי פְּתוּחָה? דְּבָר אַחַר: שֵׁלֵא יְהֵא שְׁלַחְנָךְ מֵלֵא וְשְׁלַחַן רַבִּי רִיקָן.

ו. מַעֲשֶׂה בַּהֵלֵל הִזְקָן שְׂסַמֵּךְ עַל הַעוֹלָה בְּעִזָּה, וְחָבְרוּ עֲלָיו תַלְמִידֵי בֵּית שְׂמַאי. אָמַר לָהֶם בֵּית הַלֵּל: בּוֹאוּ וְרֵאוּ שְׁהִיא נִקְבָּה, וְצִרְכִין אָנוּ לְעִשׂוֹתָהּ זִכְחֵי שְׁלָמִים. הַפְּלִיגִין בְּדְבָרֵים, וְהִלְכוּ לָהֶם, מִדַּ גְּבָרָה יָדוֹן שֶׁל בֵּית שְׂמַאי, וּבִקְשׁוּ לְקַבֵּעַ הַלְכָה כְּמוֹתָן, וְהֵיָה שְׁם כְּבָא בֶּן בּוּטָא, שְׁהוּא מִתְלַמֵּידֵי בֵּית

¹ בְּגִמְרָא הַגִּירָסָא: יוֹשְׁבֵינָא בְּחִיל.

² גִּרְסַת הַגִּמְרָא - בְּמִקוֹם.

בין לקדש בין לתרומה - טהורים. אבא שאול אומר: לתרומה אבל לא לקדש, אחרים ותוף ובית הצביעה בתרומה, אבל לא בקדש. אמר רבי יוסי: זה לשון כפול! כל שיש לו אחרים ותוף - יש לו בית הצביעה. כל שאין לו אחרים ותוף - אין לו בית הצביעה.

ג. הנושא את המדרס - נושא את התרומה אבל לא את הקדש. כיצד? היו סנדליו טמאין ונושא חבית של תרומה על כתפו, ואין עושין בן בקדש. בגדי אוכלי תרומה - מדרס לקדש. ולא כמדת הקדש מדת התרומה. מרבה מדות הקדש ממדות התרומה, שבקדש - מטביל ומנגב ואחר כך קושר. ובתרומה - קושר ואחר כך מטביל. אחד קדשי מקדש ואחד קדשי הגבול בכך.

ד. כלים הנגמרים בטהרה אפלו בעזרה - צריכין טבילה לקדש, אבל לא לתרומה. כיצד? סלת שנתערבה, ונגע טבול יום במקצתה - פסל את כלה. בתרומה - לא פסל אלא מקום מגעה. הקרקע, אינו מצרף לא את הקדש ולא את התרומה. הפלי, מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה. הרביעי - בקדש פסול. והשלישי - בתרומה. ובתרומה, אם נטמאת אחת מזדיו - חביתה טהורה. ובקדש - מטביל את שתיהן כאחת. אין מטביל את הטהורה בפני עצמה ואת הטמאה בפני עצמה, אלא מטביל שתיהן כאחת.

ה. הטובל את אחת מהן ועשה טהרות, כל הטהרות שעשה בטהרות עד שלא טבל שניהם - טמאות הטהרות, שהיד מטמא את חביתה לטמא בקדש; דברי רבי. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: לפסל בקדש, אוכלים אוכלין נגובין בידיים מסואבות, בתרומה אבל לא בקדש. אמר רבי חנינא בן אבטיגנוס: וכי יש נגובין בקדש? אלא תוחב

שמאי. וידע שהלכה כבית הלל בכל מקום. ושלח והביא את כל צאן קדר שבירושלים, והעמידן בעזרה. ואמר: 'כל מי שצריך להביא עולות ושלמים - יבוא ויטל, ויסמוך'. באו ונטלו והעלו עולות ושלמים, וסמכו עליהן. בו ביום נקבעה הלכה כדברי בית הלל, ולא היה שם אדם שערער בזה. ושוב מעשה באחד מתלמידי בית הלל, שסמוך על העולה בעזרה, מצאו תלמיד אחד מתלמידי בית שמאי. אמר לו: מה זה סמיקה? אמר לו: מה זה שתיקה?! שתקו בנייפה.

ז. עצרת שחל להיות בשני, או בחמישי, או בששי, או באחד מכל ימות השבת. בית שמאי אומרים: יום טבח לאחרים. בית הלל אומרים: אין יום טבח. ומעשה שמת אלכסא בלוד, ובאו אנשי עירות להספידו. אמר להם רבי טרפון: צאו, אין מספידין ביום-טוב, מפני שיום-טוב של עצרת היתה.

מסכת חגיגה פרק שלישי

א. איזו חזקה? כל שעקר את רגליו ממים. עושהו רגלו אחת במים - החזק לדבר קל - מחזיק עצמו לדבר חמור שבהן. עלה - שוב אינו מחזיק. הטובל על מנת לעלות מטמאה לטהרה - הרי זה טהור בכלם. הטובל, אם נתכונן - טהור. אם לאו - טמא. אבל המטביל את ידיו - בין כך ובין כך ידיו טהורות. רבן גמליאל היה אוכל על טהרת חלין כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לקדש. אוגולוס הגר היה אוכל על טהרת הקדש כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לחטאת.

ב. חמר בקדש מבתרומה שמטבילים בתוף כלים, כוסות בתוף כוסות, תמחויין בתוף תמחויין, בתרומה אבל לא בקדש. נתן לתוף הסל או לתוף גורגותני³, הטבילה לתרומה,

הנוד, כי בכלים כאלו כמו סל או גורגותני לא שכיח בהם שפיהם יהיה צר כל כך.

³ סל גדול שבו ססגנים את היון בעת הבציר ונלא שוף לחשש שיהיו כלים כאלו כלי שאין בפיו כשפופרת

אֵת הַחֲרָרָה בְּכּוּשׁ אוּ בְקִיסָם וְאוֹכֵל עִמָּה זֵית, אוּ בְצֵל בְּתְרוּמָה אֲבָל לֹא בְקֹדֶשׁ.

ו. חֲמֵר בְּקֹדֶשׁ מִבְּתְרוּמָה וּמִבְּחֻטָּאת: שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל הַחֻטָּאת, וְאִין הַכֹּל נֶאֱמָנִין, לֹא עַל הַקֹּדֶשׁ וְלֹא עַל הַתְּרוּמָה. חֲמֵר בְּחֻטָּאת: שֶׁהִטְהוּר לְתְרוּמָה וְלִקְדָשׁ - טְמֵא לְחֻטָּאת. יֵשׁ מִיֵּינִין לִקְדָשׁ וְלְתְרוּמָה, וְאִין מִיֵּינִין לְחֻטָּאת. אוּנָן - אֶסוּר בְּמַעֲשֵׂר, וּמִתֵּר בְּתְרוּמָה וּבִפְרָה. טְבוּל יוֹם - אֶסוּר בְּתְרוּמָה וּמִתֵּר בְּמַעֲשֵׂר וּבִפְרָה. מְחֻסֵּר כְּפָרָה - אֶסוּר בְּפָרָה, וּמִתֵּר בְּמַעֲשֵׂר וּבְתְרוּמָה.

ז. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִיֵּינִין לְרַבִּיעֵי בְּקֹדֶשׁ שֶׁהוּא פְּסוּל? וְדִין הוּא, וּמָה מְחֻסֵּר כְּפוּרִים שְׂאִין פְּסוּל בְּתְרוּמָה - פּוֹסֵל, רַבִּיעֵי שֶׁהוּא פְּסוּל בְּתְרוּמָה, אֵינּוּ דִין שִׁיפְסֵל בְּקֹדֶשׁ? לְמַדְּנּוּ לְשִׁלְשִׁי מִן הַכְּתוּב, וְלְרַבִּיעֵי מִקַּל וּחֲמֵר.

ח. אָמַר רַבִּי נְחֵמְיָה: מִפְּנֵי מָה הַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל הַקֹּדֶשׁ וְלֹא עַל הַתְּרוּמָה? שֶׁלֹּא יֵהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹמֵר: 'הֲרִינִי בּוֹנֵה בְמָה וּמִזְבֵּחַ לְעִצְמִי', 'הֲרִינִי שׁוֹרֵף פְּרָה לְעִצְמִי'; שְׁנֵאמַר (בְּמִדְבָּר יח, 1): 'וְאַתָּה וּבְנֵיךָ אִתָּךְ תִּשְׁמְרוּ אֵת כְּהִנְתְּכֶם לְכֹל דְּבַר הַמְּזַבְּחִי', יְכוּל אִף לְמַעֲשֵׂר, לְתְרוּמָה וְלַחֲלָה? תִּלְמוּד לומר: 'וּלְמִבֵּית לְפָרְכָת', מָה "מִבֵּית לְפָרְכָת" מִיָּחַד, שְׂאִין לְדַעֲתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יִצְאָת תְּרוּמָה וּלְמַעֲשֵׂר וְחֲלָה שִׁישׁ לְדַעֲתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֲרִי הוּא אוֹמֵר (בְּמִדְבָּר יט, ט): 'וְהִיְתָה לְעֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה', שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל שְׁמִירָתָהּ, סִפֵּק רְשׁוּת עִם הָאָרֶץ מְדֻרְסוּ וְהִסִּיטוּ, טְהוּרִין לְחֲלִין וְטְמֵאִין לְתְרוּמָה.

ט. מִמְּלֵאִין וּמִקְדָּשִׁין מִי חֻטָּאת, בְּכֹל מִבְּיֵאִין מִי חֻטָּאת וְעִפְר חֻטָּאת מִמְּקוֹם לְמִקוֹם, עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמֵר: 'טְהוּר לְחֻטָּאת' - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. 'כִּלִּים הִלְלוּ טְהוּרִין לְחֻטָּאת' - מְקַבְּלִין אוֹתָן הֵימָנוּ. טְבֵל לְהִזוּת וְלֹא הִזָּה - הֲרִי זֶה אוֹכֵל בְּתְרוּמוֹת לְעֵרֵב. רָאוּ בְיָדֵינוּ

מִי חֻטָּאת וְאֶפְר חֻטָּאת - אוֹכְלִין עַל גְּבִי טְהוּרוֹת, וְעַל גַּב בְּגָדֵינוּ, וְעַל גְּבִי סַנְדְּלֵינוּ.

י. עִם הָאָרֶץ שֶׁהִבִּיא כִלִּים לְחֻטָּאתוֹ - חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ לְחֻטָּאתוֹ וְלְתְרוּמָתוֹ. הִבִּיא לְתְרוּמָתוֹ - אִין חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ לֹא לְחֻטָּאתוֹ וְלֹא לְתְרוּמָתוֹ. הִבִּיא לְחֻטָּאתוֹ וְלְתְרוּמָתוֹ שֶׁל חֻטָּאת - חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ לְתְרוּמָתוֹ וְלְחֻטָּאתוֹ. לְתְרוּמָתוֹ - אִין חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ, לֹא לְחֻטָּאתוֹ וְלֹא לְתְרוּמָתוֹ. חֲבֵר שְׂאֵמֵר לְעַם הָאָרֶץ: 'הִבֵּא כִלִּים לְחֻטָּאתוֹ' - חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ לְחֻטָּאתוֹ וְלְתְרוּמָתוֹ. 'לְתְרוּמָתִי' - אִין חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ לֹא לְחֻטָּאתוֹ וְלֹא לְתְרוּמָתוֹ. הִבִּיא 'לְחֻטָּאתִי וְלְתְרוּמָתִי שֶׁל חֻטָּאת' - חֲבֵר לֹקַח הֵימָנוּ, בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחֵר, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים, וְאִם הָעָרִים - הֲרִי אֵלוֹ טְמֵאִין. עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמֵר: 'כִּלִּים אֵלוֹ הַבָּאִים לְחֻטָּאתִי וְנִמְלַכְתִּי צִלְיָהֶן לְתְרוּמָתִי, הוֹאִיל וְנִתְיַחֲדוּ בְּרִשׁוֹת עִם הָאָרֶץ שְׁעָה אַחַת - הֲרִי אֵלוֹ טְמֵאִין.

יא. מִן הַמּוֹדִיעִים וְלִפְנֵים - נֶאֱמָנִין עַל כָּלִי חֲרָס רִיקָן לְקֹדֶשׁ. מִן הַמּוֹדִיעִים לְחוּץ - אִין נֶאֱמָנִין. בִּיהוּדָה - נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרֵי יַיִן וְשִׁמֶן כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אֲבָל לֹא עַל הַתְּרוּמָה. בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבָּדִים - אִף עַל הַתְּרוּמָה. וְקֹדֶם לְגָתוֹת וְהַבָּדִים שְׁבַעִים יוֹם - נֶאֱמָנִין עַל הַקֹּדֶשׁ וְעַל הַמְּדַמֵּעַ וְעַל הַקְּנָקָן, אֲבָל לֹא עַל הַתְּרוּמָה, בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבָּדִים נֶאֱמָנִים אִף עַל הַתְּרוּמָה. נֶאֱמָנִין עַל הִזֵּין בְּשַׁעַת הִזֵּין, וְעַל הַשְּׂמֵן בְּשַׁעַת הַשְּׂמֵן. אֲבָל לֹא עַל הַשְּׂמֵן בְּשַׁעַת הִזֵּין וְלֹא עַל הִזֵּין בְּשַׁעַת הַשְּׂמֵן. עֲבָרוּ הַגָּתוֹת וְהַבָּדִים - חֲזָרוּ לְאֶסְרוֹן. הִבִּיאוּ לוֹ חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה - לֹא יִקְבְּלָהּ הֵימָנוּ, אֲלֵא אִם כֵּן אָמַר לוֹ: 'יֵשׁ לִי בְּתוֹכָהּ רַבִּיעִית קֹדֶשׁ בְּתוֹכָהּ'. הִבִּיאָה לְגַת הַבָּאָה אִף עַל פִּי שְׂמִיכָרָה שֶׁהִיא הִיא - לֹא יִקְבְּלָהּ מִמֶּנּוּ. מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי טְרַפּוֹן, שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ, מִצָּאוֹ וְזָקֵן אֶחָד, אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה בְּרִיּוֹת מְרַנְּנוֹת אַחֲרֶיךָ? וְהִלֵּא כָּל מַעֲשִׂיךָ יִשְׂרָיִם הֵן! אֲלֵא שְׂאֵתָה מְקַבֵּל תְּרוּמָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם. אָמַר רַבִּי

טרפון: אַקפּח את בני אם לא הִלְכָה בְּיָדִי מִרְבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זְכַאִי, שֶׁאָמַר לִי: מִתָּר אַתָּה לְקַבֵּל תְּרוּמָה בִּשְׂאֵר כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם, עֲכָשׁוּ בְרִיּוֹת מְרַנְּנוֹת אַחֲרַי, גּוֹזֵר אֲנִי עָלַי שְׂאִינִי מִקַּבֵּל תְּרוּמָה בִּשְׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם, אֲלֵא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ בְּתוֹכָהּ רְבִיעִית קֶדֶשׁ.

יב. הַגָּבְאִין שֶׁנִּכְנְסוּ לְבֵית, וְכָתְבוּ עָלָיו מִבְּחוּץ: 'כָּל שְׂבִבֵית טְהוֹר' - נֶאֱמָנִין עַל טְהַר הַחֲטָאָת וְאִין נֶאֱמָנִין עַל טְהַר הַתְּרוּמָה. וּבִירוּשָׁלַיִם - נֶאֱמָנִין עַל טְהַר כָּל הַכֹּלִים לְקֶדֶשׁ, אֲבָל לֹא לְתְרוּמָה, וּבִשְׂעַת הַרְגֵל - אֶף לְתְרוּמָה. הַלּוֹקַח כָּלִים מֵאוּמְנֵי עַם הָאָרֶץ, וְהַמוֹכֵר כָּלִים לְאוּמְנֵי עַם הָאָרֶץ - נֶאֱמָנִין עַל טְהַר הַחֲטָאָת וְאִין נֶאֱמָנִין עַל טְהַר תְּרוּמָה.

יג. שֶׁלַחַן שְׁנֻטְמָא - מִטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּזַמְנוֹ, וְאִפְּלוּ בִשְׂבֵת, מַעֲשֶׂה שֶׁהִטְבִּילוּ אֶת הַמְּנוּחָה בַּיּוֹם-טוֹב, וְהָיוּ הַצְּדוּקִין אוֹמְרִים: 'בָּאוּ וּרְאוּ פְרוּשִׁין שֶׁמְטְבִּילִין לְאוֹר הַלְּבָבָה'.

סדר נשים

מִסְכַּת יְבָמוֹת פָּרָק רִאשׁוֹן

א. אִמְתִּי אָמְרוּ: 'אִם מֵתוּ אוּ נִתְגַּרְשׁוּ - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת' בְּחַיֵּי הַבַּעַל. אֲבָל לְאַחַר מֵיתַת הַבַּעַל - צְרוּתֵיהֶן אֲסוּרוֹת. מֵאֲנֹו בְּחַיֵּי הַבַּעַל - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. לְאַחַר מֵיתַת הַבַּעַל - צְרוּתֵיהֶן חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיָבְמוֹת. וְכָלֵן שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִית, אוּ שֶׁהָיוּ נְשׂוּאוֹת לְאַחֲרִים, בֵּין בְּחַיֵּי הַבַּעַל וּבֵין לְאַחַר מֵיתַת הַבַּעַל - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. כָּל הַיְכוּלָה לְמֵאֵן וְלֹא מֵאֲנָה וְנֵת, צְרָתָהּ - חוֹלְצַת וְלֹא מִתְיָבְמַת. כִּיצַד 'אִם מֵתוּ הֵן - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת' הֵיתָה בְּתוֹ אוּ אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת הִלְלוּ נְשׂוּאָה לְאַחֲיוֹ, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֲרָתָּה, מִתָּה בְּתוֹ וְאַחַר כֵּךְ מֵת אַחֲיוֹ - צְרָתָהּ מִתְרוֹת. מֵת אַחֲיוֹ וְאַחַר כֵּךְ מִתָּה הִיא - צְרָתָהּ אֲסוּרָה.

הִלְכָה צְרַת בְּתוֹ וְנִשְׂאָת לְאַחֲיוֹ הַשְּׁנִי, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֲרָתָּה, מֵת אַחֲיוֹ וְאַחַר כֵּךְ צְרָתָהּ, אֶף עַל פִּי שְׂבֵתוֹ קִיַּמַּת - צְרַת צְרָתָהּ מִתְרוֹת. מִתָּה צְרַת צְרָתָהּ וְאַחַר כֵּךְ מֵת אַחֲיוֹ, אֶף עַל פִּי שְׂבֵתוֹ קִיַּמַּת - צְרָתָהּ אֲסוּרָה, אִפְּלוּ הֵן מֵאֵה. נִמְצְאָת אוֹמֵר: כָּל זְמַן שֶׁאֲחִין מְרַבִּין - צְרוֹת מְרַבּוֹת, אֲחִין מוֹעֲטִין - צְרוֹת מוֹעֲטוֹת. כִּשְׁם שֶׁאִם מֵתוּ אוּ מֵאֲנֹו אוּ נִתְגַּרְשׁוּ אוּ נִמְצְאוּ אֵילּוּנִית אוּ שֶׁהָיוּ נְשׂוּאוֹת לְאַחֲרִים - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת, כֵּךְ צְרַת צְרוּתֵיהֶן שְׂמֵתוֹ, אוּ שֶׁמֵּאֲנֹו, אוּ שֶׁנִּתְגַּרְשׁוּ, אוּ שֶׁנִּמְצְאוּ אֵילּוּנִית, אוּ שֶׁהָיוּ נְשׂוּאוֹת לְאַחֲרִים - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. כִּשְׁם שֶׁפּוֹטְרוֹת מִן הַנְּשׂוּאִין - כֵּךְ פּוֹטְרוֹת מִן הָאֲרוּסִין. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּאִשָּׁה שֶׁאִין לָהּ בָּהּ קְדוּשִׁין. אֲבָל בְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּהּ קְדוּשִׁין - צְרוּתֵיהֶן חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיָבְמוֹת; דְּבָרֵי בֵית הַלֵּל. בֵּית שְׂמַאי מִתִּירִין אֶת הַצְּרוֹת לְאַחֲיוֹ.

ב. שֵׁשׁ עֲרִיּוֹת חֲמוּרוֹת מֵאֲלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְשׂוּאוֹת לְאַחֲרִים, צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת. אֲמוֹ, וְאִשָּׁת אָבִיו, וְאִחּוֹת אָבִיו, וְאִחּוֹתוֹ מֵאָבִיו, וְאִשָּׁת אַחֲיוֹ מֵאָבִיו, וְאִשָּׁת אַחֲיוֹ מֵאָבִיו, וְאִשָּׁת אַחֲיוֹ מֵאָבִיו, שֶׁאִין צְרָה אֲלֵא מֵאֵת. נִשְׂאוּ לְאַחֲיוֹ שֶׁלֹּא בְּעֵבֶרָה - צְרוּתֵיהֶן פְּטוּרוֹת. הִלְכוּ צְרוֹת אֵלוֹ וְנִשְׂאוּ - בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: הֵן פְּסוּלוֹת, וְהַיּוֹלֵד פְּסוּל. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְהַיּוֹלֵד כְּשֵׁר. נִתְיָבְמוּ, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְהַיּוֹלֵד כְּשֵׁר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הֵן פְּסוּלוֹת, וְהַיּוֹלֵד מְמוּזָר. אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי: בֵּא וּרְאֵה הֵיאָךְ הִלְכָה זוֹ רוּחַת בִּישׁוּרָאֵל. נַעֲשֶׂה כְּדְבָרֵי בֵּית שְׂמַאי - הַיּוֹלֵד מְמוּזָר לְדְבָרֵי בֵּית הַלֵּל. נַעֲשֶׂה כְּדְבָרֵי בֵּית הַלֵּל הַיּוֹלֵד פְּגוּם לְדְבָרֵי בֵּית שְׂמַאי. אֲלֵא: בּוֹאוּ וּנְתַקֵּן שֶׁהָיוּ הַצְּרוֹת חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיָבְמוֹת. לֹא הִסְפִּיקוּ לְגַמֵּר אֶת הַדְּבָר עַד שֶׁנִּטְרַפָּה הַשְּׂעֵה. אָמַר רַבִּין שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מֵה נַעֲשֶׂה לָהֶם לְצְרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת מַעֲתָה? שֶׁאֵלּוֹ אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: צְרַת הַבַּת מֵהוּ? אָמַר לָהֶם: מִחֲלָקַת בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל. וְהִלְכָה כְּדְבָרֵי מִי? אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מֵה אַתֶּם מְכַנְּסִין רִאשִׁי בֵּין שְׁנֵי הָרִים גְּדוֹלִים, לְבִין בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁיְרוּצוּ

עד שְׁנוּלד לָהֶן אַח, וְאַחַר כֵּךְ מַת, הֲרֵאשׁוּנָה יוֹצֵאת מִשׁוּם אֲשֶׁת אָחיו שְׁלֵא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ. וְהַשְּׁנִיָּה – או חוֹלְצַת או מְתִיבַמֶּת. עֲשֵׂה בָּהּ מֵאָמֶר, וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָה עַד שְׁנוּלד לָהֶם אַח, וְאַחַר כֵּךְ מַת. או שְׁנוּלד לָהֶם אַח וְעֲשֵׂה בָּהּ מֵאָמֶר, וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָה עַד שְׁמַת הֲרֵאשׁוֹן, הֲרֵאשׁוּנָה – יוֹצֵאת מִשׁוּם אֲשֶׁת אָחיו שְׁלֵא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ. וְהַשְּׁנִיָּה – חוֹלְצַת וְלֹא מְתִיבַמֶּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בֵּיאַתָּה או חֲלִיצָתָה שֶׁל אַחַת מֵהֶן פּוֹטְרַת צָרְתָּה. אִם חָלַץ לְבַעֲלַת מֵאָמֶר – לֹא נִפְטְרָה צָרְתָּה. כִּנְסָה וְמַת, וְאַחַר כֵּךְ נוֹלַד לוֹ אַח, או שְׁנוּלַד לוֹ אַח וְאַחַר כֵּךְ כִּנְסָה וְמַת – שְׁתִּיבֶה פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַזֹּאֵל וְכֹא וּמִצְאָהּ בְּהֵתֵר וְלֹא עֲמֵדָה עָלָיו שְׁעָה אַחַת בְּאֶסוּר – מִיבֵּם לְאִיזוֹ מֵהֶן שִׁרְצָה, או חוֹלֵץ לְאִיזוֹ מֵהֶן שִׁרְצָה:

ב. אִיזוֹ הוּא 'מֵאָמֶר'? הֲרֵי אַתָּה מְקַדְּשֵׁת לִי בְּכֶסֶף בְּשׁוּה כֶּסֶף וּבִשְׁטָר. אִיזוֹהוּ 'שְׁטָר'? 'אֲנִי פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי מְקַבֵּל אֲנִי עָלֶי פְּלוֹנִית יְבָמְתִי לְזוֹן וּלְפָרְנִס פְּרָאוּי, וּבִלְבָד שְׁתֵּהָא כְּתַבְתָּה עַל נְכֹסִי בְּעֵלָה הֲרֵאשׁוֹן. כֶּשֶׁם שֶׁהַקְּדוּשִׁין אֵין קוֹנֵין בְּאִשָּׁה אֲלֵא מִדַּעַת שְׁנִיָּהֶם, כֵּךְ מֵאָמֶר אֵין קוֹנֵה בִיבְמָה אֲלֵא מִדַּעַת שְׁנִיָּהֶם. מַה בֵּין קְדוּשִׁין לְמֵאָמֶר? שֶׁהַקְּדוּשִׁין – גּוֹמְרִין, וּמֵאָמֶר – אֵין גּוֹמֵר:

ג. הַעֲרִיּוֹת שְׁאָמְרוּ: 'אֵינָן כְּאִשְׁתּוֹ לְכֹל דְּבָר' – אֵין לָהֶם כְּתֻבָּה, לֹא פְּרוֹת, לֹא מְזוֹנוֹת, לֹא בְּלֵאוֹת. וְאֵין זִכְאִי, לֹא בְּמִצְיַאתָהּ, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ, וְלֹא בְּהַפְּרַת נְדָרֶיהָ. אֵין יוֹרְשָׁה, וְאֵין מִטְמֵא לָהּ, אֵין לוֹ בָּהּ קְדוּשִׁין, וְאֵין צְרִיכָה הֵימְנוּ גֵט, הִיא פְּסוּלָה, וְהַגְּלָד מְזוּר. אֲלֵמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט – הֲרֵי הֵן כְּאִשְׁתּוֹ לְכֹל דְּבָר, וְיֵשׁ לָהּ כְּתֻבָּה וּפְרוֹת מְזוֹנוֹת וּבְלֵאוֹת, וְזִכְאִי בְּמִצְיַאתָהּ וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבְהַפְּרַת נְדָרֶיהָ.

אֵת רֵאשִׁי? אֲלֵא מְעִיד אֲנִי עַל שְׁתֵּי מִשְׁפָּחוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁהָיוּ בִירוּשָׁלַיִם: מִשְׁפַּחַת בֵּית עֲלוּבָאֵי מִבֵּית צְבוּעִים⁴, וּמִשְׁפַּחַת בֵּית קוּפָאֵי מִבֵּית מְקוּשֵׁשׁ – שֶׁהֵם בְּנֵי צְרוּת, וּמֵהֶם כְּהֵנִים, וְהָיוּ מְקַרְבִּין עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח. אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: תָּאֵב אֲנִי שִׁיְהָא לִי צָרַת הַבַּת וְאַשְׁיֵאנָה לְכַהֵנָה. אָמַר רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: אַף עַל פִּי שְׁנַחֲלֶקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל בְּצְרוּת, מוֹדִים שְׁאֵין הַגְּלָד מְזוּר, שְׁאֵין מְזוּר אֲלֵא מִי שְׁאֶסְרוּ אֶסוּר עֲרוּהּ וְעוֹנֵשׁ כְּרַת.

ג. אַף עַל פִּי שְׁנַחֲלֶקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל בְּצְרוּת וּבְאֲחִיוֹת, וּבְסִפְקָא אֲשֶׁת אִישׁ, וּבִגְט יֶשֶׁן, וּבְמִקְדָּשׁ אֵת אִשְׁתּוֹ בְּשׁוּה פְּרוּטָה, וּבְמִגְרָשׁ אֵת אִשְׁתּוֹ וְלִנְה עִמּוֹ בְּפוּנְדֵק – לֹא נִמְנָעוּ בֵּית שְׁמַאי לְיִשְׂא אִשָּׁה מִבֵּית הֵלֵל, וְלֹא בֵּית הֵלֵל מִבֵּית שְׁמַאי, אֲלֵא נִגְהוּ הָאֲמַת וְהַשְּׁלוּם בִּינֵיהֶן, לְקַיֵּם מַה שְׁנֵאָמַר (זְכַרְיָה ח, יט): "הָאֲמַת וְהַשְּׁלוּם אָהָבוּ". אַף עַל פִּי שְׁאֵלוּ אוֹסְרִין וְאֵלוּ מְתִירִין – לֹא נִמְנָעוּ עוֹשִׁין טְהוּרוֹת אֵלוֹ עַל גַּב אֵלוֹ, לְקַיֵּם מַה שְׁנֵאָמַר (מְשָׁלִי כ"א, ב): "כֹּל דְּרָךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לְבוֹת ה'"; רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִן הַסִּפְקָא לֹא הָיוּ נִמְנָעִין, אֲלֵא מִן הַדָּאִי לְעוֹלָם הִלְכָה כְּבֵית הֵלֵל. וְהַרוּצָה לְעִשׂוֹת כְּבֵית שְׁמַאי – עוֹשָׂה. כְּבֵית הֵלֵל – עוֹשָׂה. וְהַרוּצָה לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ לְנֵהֵג כְּחוּמְרֵי בֵּית שְׁמַאי וּכְחוּמְרֵי בֵּית הֵלֵל – עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (קְהֵלֶת ב, יד): "הַכִּסִּיל בַּחֲשֵׁךְ הוֹלֵךְ". הַתּוֹפֵס קוֹלֵי בֵּית שְׁמַאי וְקוֹלֵי בֵּית הֵלֵל – רָשָׁע. אֲלֵא: אִם כְּדְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי – כְּקוֹלֵיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן, וְאִם כְּדְּבָרֵי בֵּית הֵלֵל – כְּקוֹלֵיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פָּרָק שְׁנִי

א. כִּי צִיד 'אֲשֶׁת אָחיו שְׁלֵא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ'? שְׁנֵי אַחִים בְּעוֹלָם, וְמַת אֶחָד מֵהֶם בְּלֵא וְלָד, וְעַמֵּד הַשְּׁנִי וְלֹא הִסְפִּיק לְעִשׂוֹת מֵאָמֶר בָּהּ

⁴ בְּמִקְרָא הַנִּירְסָא: מִשְׁפַּחַת בֵּית צְבוּעִים מִבְּנֵי עֲכָמָאִי

הַחֲרֵשׁ וְהַשׁוֹטָה - מִיְבָמִין וְלֹא חוֹלְצִין.
פְּצוּעַ דְּכָא וּכְרוֹת שְׂפִכָּה, סְרִיס אָדָם וְזִקֵן -
חוֹלְצִין וְלֹא מִיְבָמִין. וְשָׂאֵר כָּל אָדָם - אוֹ
חוֹלְצִין אוֹ מִיְבָמִין:

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. שְׁנֵיּוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים: אִם אִמּוֹ, וְאִם
אָבִיו, אֵשֶׁת אָבִי אָבִיו, וְאֵשֶׁת אָבִי אִמּוֹ,
וְאֵשֶׁת הָאָב מִן הָאֵם, וְאֵשֶׁת אָחִי הָאָב מִן
הָאָב, וְכֹלֶת בְּנוֹ, וְכֹלֶת בֶּתּוֹ. מִתֵּר אָדָם
בְּאֵשֶׁת חֲמִיו וּבְאֵשֶׁת חוֹרְגוֹ, וְאָסוּר בְּבֵת
חוֹרְגוֹ. וְחוֹרְגוֹ - מִתֵּר בְּאֵשֶׁתּוֹ וּבֵתּוֹ וְאֵשֶׁת
חוֹרְגוֹ. זֹאת אוֹמְרֵת לוֹ: אֲנִי - מִתְּרַת לָךְ,
וּבֵתִי - אָסוּרָה לָךְ:

ב. אַחֻוּתָהּ כְּשֶׁהִיא יְבָמָתָה - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבְמַת. כִּיצַד? בֵּתּוֹ מֵאֲנֻסָתוֹ נְשׂוּאָה
לְאָחִיו, וְלֶה אַחֻוֹת מֵאֵם, וּמֵאִישׁ אַחֵר נְשׂוּאָה
לְאָחִיו הַשֵּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וָלֶד - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבְמַת. בֵּת בֵּתּוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וּבֵת אֵשֶׁתּוֹ
נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֶה אַחֻוֹת מֵאָב, וּמֵאִישׁ אַחֵר,
נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשֵּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וָלֶד - אוֹ
חוֹלְצַת אוֹ מִתְיַבְמַת. בֵּת בְּנוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו,
וְלֶה אַחֻוֹת מֵאֵם וּמֵאִישׁ אַחֵר נְשׂוּאָה לְאָחִיו
הַשֵּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וָלֶד - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבְמַת. חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ, וְאִם חֲמִיו,
נְשׂוּאָה לְאָחִיו וְלֶה אַחֻוֹת, בֵּין מֵאָב בֵּין
מֵאֵם, נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשֵּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וָלֶד -
אוֹ חוֹלְצוֹת אוֹ מִתְיַבְמוֹת. אַחֻוֹתוֹ מֵאִמּוֹ,
אַחֻוֹת אִמָּה מֵאִמָּה, וְאַחֻוֹת אֵשֶׁתּוֹ מֵאִמָּה
נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֶה אַחֻוֹת מֵאָב וּמֵאִשָּׁה
אַחֵרֶת נְשׂוּאָה לְאָחִיו הַשֵּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וָלֶד -
אוֹ חוֹלְצַת אוֹ מִתְיַבְמַת. אַחֻוֹת אִמּוֹ מֵאִבֵּיהּ,
וְאַחֻוֹת אֵשֶׁתּוֹ מֵאִבֵּיהּ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלֶה
אַחֻוֹת מֵאֵם וּמֵאִישׁ אַחֵר נְשׂוּאָה לְאָחִיו
הַשֵּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וָלֶד - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבְמַת. אֵשֶׁת אָחִיו מֵאִמּוֹ, וְאֵשֶׁת אָחִיו
שְׂלֵא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ, וְכֹלֶתּוֹ נְשׂוּאָה לְאָחִיו,
וְלֶה אַחֻוֹת, בֵּין מִן הָאָב וּבֵין מִן הָאֵם,

יּוֹרְשָׁה, וְאִין מִטְמֵא לָהּ. יֵשׁ בָּהּ קְדוּשִׁין,
וְצָרִיכָה הִיָּמְנוּ גִט, הִיא פְּסוּלָה, וְהוֹלֵד פְּסוּל.
שְׁנֵיּוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים - אִינָן כְּאֵשֶׁתּוֹ לְכָל
דְּבַר, אִין לָהּ כְּתֻבָּה, לֹא פְרוֹת, וְלֹא מְזוֹנוֹת,
וְלֹא בְלֵאוֹת. וְאִין זְכָאֵי לֹא בְּמִצִּיאָתָהּ וְלֹא
בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְלֹא בְּהַפְרַת גְּדֻרְיָהּ, אִין
יּוֹרְשָׁה, וּמִטְמֵא לָהּ, יֵשׁ לוֹ בָּהּ קְדוּשִׁין,
וְצָרִיכָה הִיָּמְנוּ גִט, וְהִיא כְּשֶׁרָה, וְהוֹלֵדָה כְּשֶׁר,
וְכוּפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
אֲלֻמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחוֹלְצָה לְכַהֵן
הַדְּיוֹט - אָסוּר מִצְוָה. שְׁנֵיּוֹת - מִדְּבָרֵי
סוֹפְרִים. אָסוּר קְדוּשָׁה - אִין לָהֶם קְדוּשִׁין.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ:
'אֲלֻמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל - יֵשׁ לָהּ כְּתֻבָּה'? מִפְּנֵי
שֶׁהִיא כְּשֶׁר וְהִיא פְּסוּלָה. וְכָל מְקוֹם שֶׁהִיא
כְּשֶׁר וְהִיא פְּסוּלָה - קָנְסוּ אוֹתוֹ לְתַן לָהּ
כְּתֻבָּה. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: 'שְׁנֵיּוֹת מִדְּבָרֵי
סוֹפְרִים - אִין לָהֶן כְּתֻבָּה'? מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּשֶׁר
וְהִיא כְּשֶׁרָה, וְכָל מְקוֹם שֶׁהִיא כְּשֶׁר וְהִיא
כְּשֶׁרָה - קָנְסוּ אוֹתָהּ כְּתֻבָּה, כְּדִי שְׂתֵּהֵא קָלָה
בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הִלְלוּ
דְּבָרֵי תוֹרָה, וְדְבָרֵי תוֹרָה - אִין צָרִיכִין חִזּוּק.
וְהִלְלוּ דְבָרֵי סוֹפְרִים, וְדְבָרֵי סוֹפְרִים -
צָרִיכִין חִזּוּק. דְּבַר אַחֵר: זוֹ - הִיא הִרְגִּילָה
לְהַנְשֵׂא לוֹ, וְזוֹ - הִרְגִּילָה אֶת עַצְמָהּ שְׂתַנְשֵׂא
לוֹ:

ד. יֵשׁ חוֹלְצוֹת אוֹ מִתְיַבְמוֹת, מִתְיַבְמוֹת וְלֹא
חוֹלְצוֹת, חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְמוֹת, לֹא
חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְמוֹת. הָעֲרִיּוֹת שְׂאֻמְרָנוּ:
'לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְמוֹת' - מוֹסִיף עֲלֵיהֶן
אֵשֶׁת סְרִיס חֲמָה, וְאֵשֶׁת אֲנָדְרוּגִינּוּס, וְאֵשֶׁת
אָח מֵאֵם, וְאֵשֶׁת גֵּר, וְאֵשֶׁת עֶבֶד מִשְׁחָרֵר,
וְאִילּוֹנִית - לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבְמוֹת.
הַחֲרֵשֶׁת וְהַשׁוֹטָה - מִתְיַבְמוֹת וְלֹא חוֹלְצוֹת.
אָסוּר מִצְוָה וְאָסוּר קְדוּשָׁה - חוֹלְצוֹת וְלֹא
מִתְיַבְמוֹת. עֲקָרָה וְזִקְנָה וְשָׂאֵר כָּל הַנְּשִׂים -
אוֹ חוֹלְצוֹת אוֹ מִתְיַבְמוֹת. יֵשׁ אוֹ חוֹלְצִין אוֹ
מִיְבָמִין, מִיְבָמִין וְלֹא חוֹלְצִין, חוֹלְצִין וְלֹא
מִיְבָמִין, לֹא מִיְבָמִין וְלֹא חוֹלְצִין. הָעֲרִיּוֹת
שְׂאֻמְרָנוּ: 'לֹא מִיְבָמִין וְלֹא חוֹלְצִין' - מוֹסִיף
עֲלֵיהֶן סְרִיס חֲמָה וְאֲנָדְרוּגִינּוּס, וְאָח מֵאֵם,
וְגֵר וְעֶבֶד מִשְׁחָרֵר - לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מִיְבָמִין.

נְשׂוּאָה לְאַחֵי הַשְּׂנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלָד - אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת:

ג. שְׂאֵלוֹ אֵת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: מִמָּזֵר מֵהוּ לִירֵשׁ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְחַלֵּץ? וּמֵהוּ לְחַלֵּץ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לִירֵשׁ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְסוּד אֵת בֵּיתוֹ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְסוּד אֵת קְבָרוֹ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְסוּד אֵת קְבָרוֹ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְסוּד אֵת בֵּיתוֹ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְגַדֵּל כְּלָבִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגַדֵּל חֲזִירִים? מֵהוּ לְגַדֵּל תְּרַנְגוּלִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגַדֵּל תְּרַנְגוּלִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגַדֵּל בְּהֵמָה דְקָה? מֵהוּ לְגַדֵּל בְּהֵמָה דְקָה? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְהַצִּיל אֵת הָרוּעָה מִיַּד הַזָּאֵב? מֵהוּ לְהַצִּיל אֵת הָרוּעָה מִיַּד הַזָּאֵב? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה אֲנִי שְׂלֵא שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל הַכֶּבֶשֶׂה, וְאֵת הַכֶּבֶשֶׂה מֵהוּ לְהַצִּיל? אָמַר לָהֶן: דּוּמָה שְׂלֵא שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל הָרוּעָה פְלוֹנִי מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? וּפְלוֹנִי⁵ מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה אֲנִי שְׂלֵא שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל פְלוֹנִי, וּפְלוֹנִי מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? וְלֹא שְׂהִיָּה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְפַלְגֵן בְּדַבְרִים, אֵלָא שְׂלֵא אָמַר דְּבַר שְׂלֵא שְׁמַע מִפִּי רַבּוּ מִיָּמָיו.

מִסֻּכַּת יְבָמוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. שְׂנֵי נְכָרִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי אַחֵיות, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קָדֵשׁ, וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קָדֵשׁ - זֶה נוֹתֵן שְׂנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׂנֵי גִטִּין. מֵת אֶחָד מֵהֶן - הַשְּׂנִי אֶסוּר בְּשִׁתְיָהֶן. מֵתָהּ אֶחָת מֵהֶן - שְׂנִיָּהֶן אֶסוּרִין בְּשִׁנְיָהּ. מֵתוֹ, וְלָהֶן אַח - אֶחָד חוֹלֵץ אֵת שְׁתֵּיהֶן. שְׂנֵי אַחִין חוֹלְצִין אֵת שְׁתֵּיהֶן. אִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ - יוֹצִיאֻהוּ מִי שֶׁקָּדֵשׁ אֶחָת מִשְׁתֵּי נְכָרִיות וְאֵין יוֹדֵעַ אִיזוֹ קָדֵשׁ, כּוֹנֵס אֵת שְׁתֵּיהֶן, מֵת וְלוֹ אַח אֶחָד כּוֹנֵס אֵת שְׁתֵּיהֶן. שְׂנֵי אַחִין כּוֹנְסִין אֵת שְׁתֵּיהֶן. שְׂנֵי אַחִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי אַחֵיות, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קָדֵשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ

קָדֵשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׂנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׂנֵי גִטִּין. מֵת אֶחָד מֵהֶם - הַשְּׂנִי אֶסוּר בְּשִׁתְיָהֶן. מֵתָהּ אֶחָת מֵהֶן - שְׂנִיָּהֶן אֶסוּרִין בְּשִׁנְיָהּ. מֵתוֹ וְלָהֶן אַח, אֶחָד חוֹלֵץ אֵת שְׁתֵּיהֶן. שְׂנֵי אַחִין - שְׂנִיָּהֶם חוֹלְצִין אֵת שְׁתֵּיהֶן. וְאִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ - יוֹצִיאֻהוּ. שְׂנֵי נְכָרִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי נְכָרִיות, זֶה אֵין יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קָדֵשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קָדֵשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׂנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׂנֵי גִטִּין. מֵת אֶחָד מֵהֶם - הַשְּׂנִי מִתָּר בְּשִׁתְיָהֶן. מֵתָהּ אֶחָת מֵהֶן - שְׂנִיָּהֶן מִתָּרִין בְּשִׁנְיָהּ. כִּיצַד יַעֲשֶׂה? אֶחָד נוֹתֵן גִּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. מֵתוֹ, לְזֶה אַח וְלְזֶה אַח, זֶה חוֹלֵץ לְזוֹ וְהַלֵּז מִיָּבֶם, וְזֶה חוֹלֵץ לְזוֹ וְהַלֵּז מִיָּבֶם. אִם קָדְמוּ וְכָנְסוּ - יוֹצִיאֻהוּ, מִי שֶׁקָּדֵשׁ אֶחָת מִשְׁתֵּי נְכָרִיות, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזוֹ קָדֵשׁ - כּוֹנֵס אֵת שְׁתֵּיהֶן. מֵת וְלוֹ אַח - אֶחָד כּוֹנֵס אֵת שְׁתֵּיהֶן. שְׂנֵי אַחִים - כּוֹנְסִין אֵת שְׁתֵּיהֶן, מִצָּדָה בְּגִדוֹל לְיָבֶם וְלֹא לְגִדוֹלָהּ לְהַתִּיבֶם, אֵלָא מִיָּבֶם לְאִיזָה שִׁירְצָה.

ב. בּוֹר הַקְּרוּב לְאֵמָה - מִתְמַלֵּא רֵאשׁוֹן. אִם קָדֵם שְׂנֵי וּמְלֵא - הָרִי זֶה זָרִיו וְנִשְׁכַּר. קָדֵם זֶה וְהַעֲבִיר אֶמֶת הַמַּיִם עַל גְּבִי בּוֹרוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ - הָרִי זֶה זָרִיו וְנִשְׁכַּר.

ג. הָאוֹמֵר לְחֶבְרוֹ: 'צֵא וְקָדֵשׁ לִי אִשָּׁה פְלוֹנִית'; הַלֵּךְ וְקָדְשָׁהּ לְעַצְמוֹ. 'צֵא וְקַח לִי מִפְלוֹנִי'; וְהַלֵּךְ וְלָקַח לְעַצְמוֹ - מֵה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. אֵלָא שְׁנֵהֶג דְּרָךְ רַמִּיות. הַפּוֹדָה אֵת הַשְּׂבוּיָה - מִתָּר לִישָׂא אוֹתָהּ. הַמַּעֲיֵד עַל הַשְּׂבוּיָה - הָרִי זֶה לֹא יִכְנֵס. וְאִם פָּנָס - לֹא יוֹצִיא.

ד. הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְאָמַר: 'כִּפְנֵי נִכְתָּב בְּפָנָי נְחִתָּם' - לֹא יִשָּׂא אֵת אִשְׁתּוֹ. 'מֵת', 'הִרְגָתִיו', 'הִרְגָנוּהוּ' - לֹא יִשָּׂא אֵת אִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: 'הִרְגָתִיו' - לֹא תִנְשָׂא אִשְׁתּוֹ. 'הִרְגָנוּהוּ' - תִּנְשָׂא אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֶׂה בְלִסְטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקַפּוֹטָקִיא, וְהָיָה יוֹצֵא לְהַרְג, וְאָמַר: 'צֵאוּ יָמֵינוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן בֶּר פְּהֵנָא: 'אֲנִי

⁵ מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה שְׂלֵא שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל פְלוֹנִי וּפְלוֹנִי מֵה לְעוֹלָם הַבָּא. וּפְלוֹנִי מֵהוּ וְכו' (הַגְּהוֹת ח"ב"ח).

הַרְגָתוֹ בְּכִנְיָסָתוֹ לְלוֹד', וּבֶאֱמָרָה מְעַשֶׂה לְפָנַי חַכְמַי וְהַשְׂיָאוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לָהֶם: מִשָּׁם רְאִיָּה? שְׂלָא אָמַר אֱלָא 'הַרְגָנוּהוּ'.

ה. הַנְטָעֵן עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְהוֹצִיאָהּ עַל יְדוֹ, וְנִתְגַּרְשָׁה מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר - הַרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כֵּנֶס - לֹא יוֹצִיא. הַנְטָעֵן מִן הָאִשָּׁה - לֹא יִשָּׂא אִמָּה וּבִתָּהּ, וְאִחֻתָּהּ, אִם כֵּנֶס - לֹא יוֹצִיא. גַּר וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְעֶבֶד הַבַּיִת עַל פֶּתַי יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל פֵּי שְׁחֻזּוֹ, עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְנִתְגַּרֵּר, עֶבֶד וְנִשְׁתַּחֲוֶה - הַרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כֵּנֶס - לֹא יוֹצִיא. יִשְׂרָאֵל הַבַּיִת עַל הַשְּׂפָחָה, וְעַל הַעוֹבְדֵת כּוֹכְבִים, אֵף עַל פֵּי שְׁחֻזָּהּ, שְׂפָחָה וְנִשְׁתַּחֲוֶרָה, עוֹבְדֵת כּוֹכְבִים וְנִתְגַּרֵּרָה - הַרִי זֶה לֹא יִכְנָס. וְאִם כֵּנֶס - לֹא יוֹצִיא. נִאֲמָרוּ לוֹ לְרַבֵּי יְהוּדָה: מְעַשֶׂה בְּלִסְטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקוּפּוּטְקִיָּא, וְיָצָא לְהַרְגַּ, וְאָמַר: צָאוּ וְאָמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׂמֵעוֹן בֶּן כַּהֲנָא - אֲנִי הַרְגָתוֹ בְּכִנְיָסָתוֹ לְלוֹד, וּבֶאֱמָרָה מְעַשֶׂה לְפָנַי חַכְמַי וְהַשְׂיָאוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לָהֶם: מִשָּׁם רְאִיָּה? שְׂלָא אָמַר אֱלָא הַרְגָנוּהוּ. הַפּוּדָה אֶת הַשְּׂבוּיָה - מִתָּר לִישָׂא אוֹתָהּ. הַמְעִיד עַל הַשְּׂבוּיָה - הַרִי זֶה לֹא יִכְנָס, וְאִם כֵּנֶס - לֹא יוֹצִיא⁶.

ו. חָכֵם שָׁאֶסֶר אֶת הָאִשָּׁה בְּנֶדֶר עַל בְּעֻלָּה - הַרִי זֶה לֹא יִשְׁאָנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵי שְׂלָא הִיְתָה לוֹ אִשָּׁה, אוֹ שֶׁהָיָה לוֹ וְגֵרְשָׁהּ מִפְּנֵי זֶה, אֲבָל אִם הָיָה לוֹ אִשָּׁה וְמָתָה - מִתָּר לִישְׁאָנָה. וְכָל שֶׁנִּשְׂאָו לְאַחֵרִים וְמָתוּ - מִתְּרוֹת לְנִשְׂאָ לָהֶן, וְכָל שֶׁהָיָה לָהֶם נָשִׁים וְמָתוּ - מִתְּרִין לְנִשְׂאָ לָהֶן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: כָּל שֶׁנִּשְׂאָו לְאַחֵיהֶם וְמָתוּ - מִתְּרוֹת לְהִתִּיבָם לָהֶן, עֵדִים הַחֲתוּמִים עַל שְׂדֵה מִקַּח וְעַל גֵּט אִשָּׁה - לֹא חָשְׂשׁוּ חַכְמַי לְדַבֵּר זֶה.

ז. חָכֵם שֶׁדָּן אֶת הַדִּין, טָמֵא וְטָהַר, אָסֵר וְהִתִּיר, וְכֵן הָעֵדִים שֶׁהִעִידוּ - הַרִי אֵלּוּ מִתְּרִין לְקַח. אֲבָל אָמְרוּ חַכְמַי: הַרְחַק מִן הַכַּעֲוֹר

וּמִן הַדּוּמָה לְכַעֲוֹר. יֵשׁ זְרִיז וְנִשְׁפָּר, יֵשׁ זְרִיז וְנִפְסָד, שְׂפָל וְנִשְׁפָּר, שְׂפָל וְנִפְסָד, שְׂפָל לְעֵרֵב שְׂבִיעִית, לְשְׂבִיעִית, לְמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית, לְעֵרֵב שְׂבִיעִית, לְשְׂבִיעִית, לְמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית, לִימֵי חוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בוֹ נִדְּוֹר עֲבָרָה - הַרִי זֶה שְׂפָל וְנִשְׁכָּר.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. אַרְבַּעָה אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׂוֵאִין שְׂתֵי אֲחִיּוֹת וְמָתוּ, הַנִּשְׂוֵאִין אֶת הָאֲחִיּוֹת - הַרִי אֵלּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבָמוֹת. וְאִם קָדְמוּ וְכִנְסוּ - יוֹצִיאֵוּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר - בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יְקִימוּ, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יוֹצִיאֵוּ. רַבִּי שְׂמֵעוֹן אָמַר: יְקִימוּ. אֲבָא שְׂאוּל אָמַר: קָל לָהֶם לְבֵית הֵלֵל בְּדַבְּרֵי זֶה, שְׂבִית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יוֹצִיאֵוּ. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: יְקִימוּ. הִיְתָה אַחַת מֵהֶן חָמוֹת לְאַחַד מֵהֶן - אָסוּר בָּהּ וּמִתָּר בְּאַחֻתָּהּ. וְהַשְּׂנִי - אָסוּר בְּשִׁתְיָהּ. נִמְצָא, הָאָסוּר - מִתָּר, וְהַמְתָּר - אָסוּר. הִיְתָה אַחַת מֵהֶן חָמוֹת לְזוֹה, וְהַשְּׂנִיָּה חָמוֹת לְזוֹה - זֶה אָסוּר בְּחָמוֹתוֹ וּמִתָּר בְּחָמוֹת אַחֵיו. וְזֶה אָסוּר בְּחָמוֹתוֹ וּמִתָּר בְּחָמוֹת אַחֵיו. זֶהוּ שְׂאָמְרוּ - הָאָסוּרָה לְזוֹה - מִתְּרָת לְזוֹה, וְהָאָסוּרָה לְזוֹה - מִתְּרָת לְזוֹה. הִיְתָה אַחַת מֵהֶן חָמוֹת לְשְׂנִיָּהֶם, זֶה אָסוּר בָּהּ וּמִתָּר בְּאַחֻתָּהּ, וְזֶה אָסוּר בָּהּ וּמִתָּר בְּאַחֻתָּהּ, הִיְתָה חָמוֹת לְאַחַד מֵהֶן, הַשְּׂנִי - מִתָּר בְּשִׁתְיָהּ. זֶה הַכֹּלָל, כָּל זִמְנֵי שֶׁאֵין רְאוּיּוֹת לוֹ מִשּׁוֹם אָסוּר עֲרוּהּ לוֹ, מִשּׁוֹם (וַיִּקְרָא יַח, יח): "וְאִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ", אִם הִיְתָה אָסוּרוֹת לוֹ מִשּׁוֹם אָסוּר עֲרוּהּ אַחֲרַת - אָסוּר בָּהּ וּמִתָּר בְּאַחֻתָּהּ.

ב. שְׁלֹשָׁה אַחִין, שְׁנַיִם מֵהֶן נִשְׂוֵאִין שְׂתֵי אֲחִיּוֹת, אוֹ אִשָּׁה וּבִתָּהּ, אוֹ אִשָּׁה וּבִתּוֹ, אוֹ אִשָּׁה וְכַתּוּבָה, אוֹ אִשָּׁה וְכַתּוּבָה, אוֹ אִשָּׁה וְכַתּוּבָה וְכַתּוּבָה - הַרִי אֵלּוּ חוֹלְצוֹת וְלֹא

⁶ קָטַע זֶה אֵינּוּ בְּנִסְחַת הַסְּפָרִים, וְהִצַּג בָּאֵן עַל פִּי הַמְּהוֹת הַתְּרָא.

מתיבמות. ורבי שמעון פוטר את שתייהן מן החליצה ומן היבום.

ג. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד פנוי, מת אחד מבצלי אחיות, ועמד הפנוי הוזה וכנסה, ואחר כך מת אחיו השני, אשתו עמו, והלזו תצא משום אחות אשה. שלשה אחים, שנים מהן נשואין שתי אחיות ואחד פנוי, מת אחד מבצלי אחיות, ועמד פנוי הוזה ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת. עשה בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת, כנסה ומתה אשתו של קים ואחר כך מת – הרי זה פטורה מן החליצה ומן היבום. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבצלי אחיות, ועמד נשוי נכרית ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמת, נכרית זו – או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמת, נכרית זו – חולצת ולא מתיבמת. כנסה ואחר כך מת, נכרית זו – פטורה מן החליצה ומן היבום. מת נשוי נכרית, ועמד אחד מבצלי אחיות, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמת, נכרית זו – או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לכנסה עד שמת, נכרית זו – חולצת ולא מתיבמת. כנסה ואחר כך מת, נכרית זו – פטורה מן החליצה ומן היבום. שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד נשוי נכרית, מת אחד מבצלי אחיות, ועמד נשוי נכרית ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת נשוי נכרית, נכרית זו – או חולצת או מתיבמת. עשה בה מאמר, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו, עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת, נכרית זו – חולצת ולא מתיבמת. כנסה, ומתה אשתו של קים, ואחר כך מת – שתייהן פטורות מן החליצה ומן היבום. מת נשוי נכרית, ועמד אחד מבצלי אחיות, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת – שתייהן או חולצות או מתיבמות. עשה

בה מאמר ולא הספיק לכנסה עד שמתה אשתו של קים, ואחר כך מת – שתייהן חולצות ולא מתיבמות. כנסה ומתה אשתו של קים, ואחר כך מת, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת את צרתה. איזהו ספק קדושין? קדשה בדבר, ספק יש בו שוה פרוטה ספק אין בו שוה פרוטה.

ד. שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות, ומת אחד מהם, ועשה בה שני מאמר ומת – האחת חולצת ולא מתיבמת, זו היא צרת אשת אח מאב – שחולצת ולא מתיבמת; דברי רבי יהודה. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: מיבם לאיזו שייצה וחולץ לשניה. ובלבד שתקדים ביאה לחליצה. כנסה ואחר כך מת – ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה.

ה. שני אחים נשואין שתי אחיות, ומת אחד מהן, ואחר כך מתה אשתו של שני – הרי זו אסורה עליו עולמית, הואיל ונאסרה עליו שעה אחת. אם בא עליה – חייב עליה משום אשת אח ומשום אחות אשה; דברי רבי מאיר. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אינו חייב אלא משום אשת אח בלבד.

ו. זר ששמש בשבת במקדש, ובעל מום ששמש בטמאה – חייב משום זרות, ומשום שבת, ומשום מקדש, ומשום טמאה; דברי רבי יוסי. רבי שמעון אומר: אינו חייב אלא משום זרות, ומשום בעל מום בלבד.

ז. שנים שקדשו שתי נשים, ובשעת כניסתם לחפה, החליפו את של זה לזה, ואת של זה לזה – הרי אלו חייבין. שש עשרה חטאות: משום אחים, ומשום אחיות, ומשום נדות, ומשום אשת איש. אם אינן אחים – חייבין שמים עשרה. אם אינן אחיות – חייבין שמונה. אם אינן נדות – חייבין ארבע. היו הם גדולים והן קטנות – הן חייבין שנים. הן גדולות והם קטנים – הן חייבות ארבע. אם השיאן אביהן – חייבין שמונה. היה אחד גדול ואחד קטן, הנבעלת לקטן – חייבת,

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפֶתָא

שְׁהִיא אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל גְּדוּל. וְהַנְּבִעֻלָּת לְגְדוּל -
פְּטוּרָה שְׁהִיא אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל קָטָן.

<p>22</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ז 7</p>	<p>נץ החמה _____ 6:07 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:55 נ"ך: איוב ב-ג תוספתא: חגיגה ב</p>	<p>כ"ב לעומר עלות השחר _____ 4:55 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 7:43 בבלי: זבחים ט ירושלמי: סנהדרין כד</p>
<p>23</p> <p>שני Monday</p>	<p>ח 8</p>	<p>נץ החמה _____ 6:05 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:29 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:38 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:56 נ"ך: איוב ד-ה תוספתא: חגיגה ג</p>	<p>תענית שני קמא, כ"ג לעומר עלות השחר _____ 4:53 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 7:44 בבלי: זבחים י ירושלמי: סנהדרין כה</p>
<p>24</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ט 9</p>	<p>נץ החמה _____ 6:04 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:29 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:37 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:57 נ"ך: איוב ד-ה תוספתא: יבמות א</p>	<p>כד לעומר עלות השחר _____ 4:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 7:45 בבלי: זבחים יא ירושלמי: סנהדרין כו</p>
<p>25</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>י 10</p>	<p>נץ החמה _____ 6:02 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:36 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:58 נ"ך: איוב ה-ט תוספתא: יבמות ב</p>	<p>כה לעומר עלות השחר _____ 4:50 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 7:46 בבלי: זבחים יב ירושלמי: סנהדרין כז</p>
<p>26</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>יא 11</p>	<p>נץ החמה _____ 6:01 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:36 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 8:59 נ"ך: איוב ו-יא תוספתא: יבמות ג</p>	<p>תענית חמישי, כו לעומר עלות השחר _____ 4:49 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:12 שקיעה _____ 7:47 בבלי: זבחים יג ירושלמי: סנהדרין כח</p>
<p>27</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 7:30 הדלקת הנרות</p>	<p>יב 12</p>	<p>נץ החמה _____ 6:00 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:26 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:35 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:00 נ"ך: איוב יב-יג תוספתא: יבמות ד</p>	<p>כז לעומר עלות השחר _____ 4:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 7:48 בבלי: זבחים יד ירושלמי: סנהדרין כט</p>
<p>28</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 9:01 זמן מוצש"ק</p>	<p>יג 13</p>	<p>נץ החמה _____ 5:58 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:25 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:35 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:01 נ"ך: איוב יד-טו תוספתא: יבמות ה</p>	<p>אחרי-קדושים, כח לעומר, פרק ג עלות השחר _____ 4:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:11 שקיעה _____ 7:49 בבלי: זבחים טו ירושלמי: סנהדרין ל</p>

גְּלִיּוֹתַי וְזַעַן אֶת מַעֲנֵנְטֵי שְׂרָאבְתָּ נְאֻר תְּשׁוּבָה צִוּ טוֹן, אֶפְיָלוּ עַר הָאֵט נְאֻכְנֵי־שֵׁטַט
תְּשׁוּבָה גַעֲטוֹן, נְעַמְט דְּעַר אֵיבְעַר־שְׁטַעַר אֵן זַינְעַ תְּפֻלוֹת.
(ספר המדות אות תשובה סימן ס"ה)